קבלה · בעל הסולם

פתיחה לחכמת הקבלה

הרב יהודה לייב הלוי אשלג

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

פתיחה לחכמת הקבלה

הרב יהודה לייב הלוי אשלג

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/פתיחה-לחכמת-הקבלה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 6
פרק ב 6
פרק ג 7
פרק ד 8
פרק ה 8
פרק ו 9
פרק ז 10
פרק ח 10
פרק ט 10
פרק י 10
פרק יא 11
פרק יב 11
פרק יג 11
פרק יד 12
פרק טו 13
פרק טז 13
פרק יז 14
פרק יח 14
פרק יט 15
פרק כ 16
פרק כא 16
פרק כב 17
פרק כג 18
פרק כד 18
פרק כה 19
פרק כו 20
פרק כז 20
פרק כח 21
פרק כט 21
פרק ל 21
פרק לא 22
פרק לב 23
פרק לג 24
פרק לד 24
פרק לה 25
פרק לו 25
פרק לז 25
פרק לח 26
פרק לט 27
פרק מ 27
פרק מא 28
פרק מב 29
פרק מג 29
פרק מד 30
פרק מה 30
פרק מו 31
פרק מז 31
פרק מח 32
פרק מט 32
פרק נ 33
פרק נא 34
פרק נב 34
פרק נג 34
פרק נד 35
פרק נה 35
פרק נו 35
פרק נז 36
פרק נח 37
פרק נט 37
פרק ס 38
פרק סא 38
פרק סב 38

פרק סג 39
פרק סד 39
פרק סה 39
פרק סו 40
פרק סז 40
פרק סח 41
פרק סט 41
פרק ע 41
פרק עא 42
פרק עב 42
פרק עג 42
פרק עד 42
פרק עה 43
פרק עו 43
פרק עז 43
פרק עח 44
פרק עט 44
פרק פ 44
פרק פא 45
פרק פב 45
פרק פג 45
פרק פד 46
פרק פה 46
פרק פו 47
פרק פז 47
פרק פח 48
פרק פט 48
פרק צ 48
פרק צא 49
פרק צב 49
פרק צג 49
פרק צד 50
פרק צה 50
פרק צו 50
פרק צז 50
פרק צח 51
פרק ק 51
פרק קא 52
פרק קב 52
פרק קג 53
פרק קד 53
פרק קה 53
פרק קו 54
פרק קז 54
פרק קח 54
פרק קט 55
פרק קי 55
פרק קיא 56
פרק קיב 56
פרק קיג 57
פרק קיד 57
פרק קטו 57
פרק קטז 58
פרק קיז 58
פרק קיח 59
פרק קיט 59
פרק קכ 60
פרק קכא 60
פרק קכב 60
פרק קכג 61
פרק קכד 61
פרק קכה 61
פרק קכו 61
פרק קכז 62

פרק קכח 62
פרק קכט 62
פרק קל 63
פרק קלא 63
פרק קלב 64
פרק קלג 64
פרק קלד 64
פרק קלה 65
פרק קלו 65
פרק קלז 65
פרק קלח 66
פרק קלט 66
פרק קמ 66
פרק קמא 67
פרק קמב 67
פרק קמג 67
פרק קמד 68
פרק קמה 69
פרק קמו 69
פרק קמז 69
פרק קמח 69
פרק קמט 70
פרק קנ 70
פרק קנא 71
פרק קנב 71
פרק קנג 71
פרק קנד 71
פרק קנה 72
פרק קנו 72
פרק קנז 73
פרק קנח 73
פרק קנט 73
פרק קס 73
פרק קסא 74
פרק קסב 74
פרק קסג 75
פרק קסד 75
פרק קסה 75
פרק קסו 76
פרק קסז 76
פרק קסח 76
פרק קסט 77
פרק קע 77
פרק קעא 78
פרק קעב 78
פרק קעג 78
פרק קעד 79
פרק קעה 79
פרק קעו 80
פרק קעז 80
פרק קעח 80
פרק קעט 81
פרק קפ 82
פרק קפא 82
פרק קפב 82
פרק קפג 83
פרק קפד 83
פרק קפה 83
פרק קפו 84
פרק קפז 84
פרק קפח 84

פרק א

א) רבי חנניא בן עקשיא אומר: רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר (מכות כ"ג ע"ב). ונודע שזכות הוא מלשון הזדככות, והוא על דרך שאמרו זכרונם לברכה: לא נתנו מצות אלא לצרף בהן את ישראל (ב"ר רפמ"ד). ויש להבין ענין הזכות הזה שאנו משיגין על ידי תורה ומצות, וכן מהי העביות שבנו שאנו צריכים לזכותה על ידי תורה ומצות.

וכבר דברנו מזה בספרי פנים מסבירות, ותלמוד עשר הספירות. ונחזור כאן בקיצור.

כי מחשבת הבריאה היתה כדי להנות לנבראים כפי מתנת ידו הרחבה יתברך ויתעלה, ומכאן הוטבע בנשמות רצון וחשק גדול לקבל את שפעו יתברך, כי הרצון לקבל הוא הכלי על מדת התענוג שבשפע. כי לפי מדת גדלו ותוקפו של הרצון לקבל את השפע, כן הוא מדת התענוג והחמדה שבשפע לא פחות ולא יותר, והם מקושרים זה בזה עד שאין לחלק ביניהם זולת בהיחס, שהתענוג מיוחס לשפע, והרצון הגדול לקבל את השפע מיוחס לנברא המקבל. ובהכרח שני אלה נמשכים מהבורא יתברך, אלא שיש לחלק בהם על דרך הנזכר, אשר השפע הוא מעצמותו יתברך, כלומר, שהוא נמשך יש מיש, והרצון לקבל הכלול שם, הוא השורש של הנבראים, כלומר, הוא השורש של חידוש, שפירושו יציאת יש מאין, כי בעצמותו יתברך ודאי שאין שם בחינת הרצון לקבל חס וחלילה.

ועל כן נבחן שהרצון לקבל האמור, הוא כל חומר של הבריאה מראשה ועד סופה, עד שכל מיני הבריות המרובות ומקריהן שאין להן שיעור, ודרכי הנהגתן שכבר נתגלו והעתידים להתגלות, אינם רק שיעורים ושינוי ערכים של הרצון לקבל. וכל מה שיש בהן באותן הבריות, דהיינו כל מה שמקובל ברצון לקבל המוטבע בהן, כל זה הוא נמשך מעצמותו יתברך יש מיש, ואינו כלום מבחינת הבריאה המחודשת יש מאין, כי אינו מחודש כלל, והוא נמשך מנצחיותו יתברך, יש מיש.

פרק ב

ב) וכפי האמור, כלול הרצון לקבל, בהכרח תכף, במחשבת הבריאה, בכל ריבוי ערכים שבו, ביחד עם השפע הגדול שחשב להנותם ולהעניקם. ותדע, שזה סוד אור וכלי, שאנו מבחינים בעולמות עליונים, כי הם באים בהכרח כרוכים יחד, ומשתלשלים יחד ממדרגה למדרגה, ובשיעור שהמדרגות יורדות מאת אור פניו ומתרחקות ממנו יתברך כן הוא שיעור ההתגשמות של הרצון לקבל הכלול בשפע.

וכן אפשר לומר להיפך, אשר כפי שיעור התגשמות של הרצון לקבל בשפע, כן הולך ויורד ממדרגה למדרגה, כמו שנבאר להלן, עד המקום הנמוך מכולם, דהיינו שהרצון לקבל מתגשם שם בכל שיעורו הראוי, נבחן המקום ההוא בשם עולם העשיה, והרצון לקבל נבחן לבחינת גופו של אדם, והשפע שמקבל נבחן למדת תוכנו של החיים שבגוף ההוא. ועל דרך זה גם בשאר בריות שבעולם הזה.

באופן, שכל ההבחן שבין העולמות העליונים לעולם הזה, הוא, כי כל עוד שהרצון לקבל הכלול בשפעו יתברך, לא נתגשם בצורתו הסופית, נבחן שעודו נמצא בעולמות הרוחנים, העליונים מעולם הזה, ואחר שהרצון לקבל נתגשם בצורתו הסופית, הוא נבחן שכבר הוא מצוי בעולם הזה.

פרק ג

ג) וסדר השתלשלות האמור עד להביא את הרצון לקבל על צורתו הסופית שבעולם הזה, הוא על סדר ארבע בחינות שיש בארבע אותיות של השם בן ארבע. כי ארבע אותיות הוי"ה שבשמו יתברך כוללות את כל המציאות כולה מבלי יוצא ממנה אף משהו מן המשהו.

ומבחינת הכלל, הן מתבארות בהעשר ספירות: חכמה, בינה, תפארת, מלכות, ושרשם. והם עשר ספירות, כי ספירת התפארת כוללת בעצמה שש ספירות הנקראות חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד, והשורש נקרא כתר, אמנם בעיקרם הם נקראים חוכמה ובינה תפארת מלכות. וזכור זה.

והן ארבע עולמות הנקראים אצילות, בריאה, יצירה, עשיה. ועולם העשיה כולל בתוכו גם את עולם הזה. באופן, שאין לך בריה בעולם הזה שלא תהיה מחודשת מאין סוף ברוך הוא, דהיינו במחשבת הבריאה, שהיא בכדי להנות לנבראיו, כנזכר לעיל. והיא בהכרח כלולה תיכף מאור וכלי, כלומר מאיזה שיעור של שפע עם בחינת רצון לקבל את השפע ההוא, אשר שיעור השפע הוא נמשך מעצמותו יתברך יש מיש, והרצון לקבל השפע הוא מחודש יש מאין, כנזכר לעיל. ובכדי שהרצון לקבל ההוא יבא על תכונתו הסופית, הוא מחויב להשתלשל עם השפע שבו דרך הארבע עולמות אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, ואז נגמרת הבריה באור וכלי, הנקרא גוף ואור החיים שבו.

פרק ד

ד) והצורך להשתלשלות הרצון לקבל על ארבע בחינות האמורות שבאצילות בריאה יצירה עשיה, הוא מפני שיש כלל גדול בענין הכלים, אשר התפשטות האור והסתלקותו הוא עושה את הכלי רצוי לתפקידו. פירוש, כי כל עוד שהכלי לא נפרד פעם מהאור שלו, הרי הוא נכלל עם האור ובטל אליו כנר בפני האבוקה. וענין הביטול הזה הוא, מפני שיש הפכיות ביניהם הרחוקה מקצה אל הקצה, כי האור הוא שפע הנמשך מעצמותו יתברך יש מיש, ומבחינת מחשבת הבריאה שבאין סוף יתברך, הוא כולו להשפיע ואין בו מבחינת רצון לקבל אף משהו, והפכי אליו הוא הכלי, שהוא הרצון הגדול לקבל את השפע ההוא, שהוא כל שורשו של הנברא המחודש, הנה אין בו ענין של השפעה כלום. ולפיכך בהיותם כרוכים זה בזה יחד, מתבטל הרצון לקבל באור שבו, ואינו יכול לקבוע את צורתו אלא אחר הסתלקות האור ממנו פעם אחת, כי אחר הסתלקות האור ממנו הוא מתחיל להשתוקק מאד אחריו, והשתוקקות הזאת קובעת ומחליטה את צורת הרצון לקבל כראוי, ואחרי זה כשהאור חוזר ומתלבש בו הוא נבחן מעתה לשני ענינים נבדלים, כלי ואור, או גוף וחיים. ושים כאן עיניך כי הוא עמוק מכל עמוק.

פרק ה

ה) ולפיכך, צריכים לארבע בחינות שבשם הוי"ה, הנקראות: חכמה, בינה, תפארת, מלכות. כי בחינה א' הנקראת חכמה, היא באמת כל כללותו של הנאצל, אור וכלי, כי בו הרצון לקבל הגדול, עם כל כללות האור שבו, הנקראת 'אור החכמה', או 'אור החיה', כי הוא כל אור החיים שבנאצל המלובש בהכלי שלו. אמנם בחינה הא' הזו נבחנת לכלו אור, והכלי שבו כמעט שאינו ניכר, כי הוא מעורב עם האור ובטל בו כנר בפני האבוקה. ואחריה באה בחינה ב'. והוא כי כלי החכמה בסופו הוא מתגבר בהשואת הצורה לאור העליון שבו, דהיינו שמתעורר בו רצון להשפיע אל המאציל, כטבע האור שבתוכו, שהוא כולו להשפיע, ואז על ידי הרצון הזה שנתעורר בו, נמשך אליו מהמאציל אור חדש הנקרא 'אור חסדים'. ומשום זה כמעט שנפרש לגמרי מאור החכמה שהשפיע בו המאציל, כי אין אור החכמה מקובל רק בהכלי שלו, שהוא הרצון לקבל הגדול בכל שיעורו, כנזכר לעיל.

באופן שהאור וכלי שבבחינה ב' משונים לגמרי מבחינה א', כי הכלי שבה הוא הרצון להשפיע, והאור שבה נבחן לאור החסדים, שפירושו אור הנמשך מכח הדבקות של

הנאצל בהמאציל. כי הרצון להשפיע גורם לו השואת הצורה למאציל, והשואת הצורה ברוחניות היא דבקות, כמו שיתבאר להלן.
ואחריה באה בחינה ג'. והוא כי אחר שנתמעט האור שבנאצל לבחינת אור חסדים בלי חכמה כלל, ונודע, שאור החכמה הוא עיקר חיותו של הנאצל, על כן הבחינה ב' בסופה התעוררה והמשיכה בקרבה שיעור מאור החכמה, להאיר תוך אור החסדים שבה. והנה התעוררות הזו המשיכה מחדש שיעור מסוים מהרצון לקבל, שהוא צורת כלי חדש הנקראת בחינה ג' או 'תפארת'. ובחינת האור שבה נקרא 'אור חסדים בהארת חכמה' כי עיקר האור הזה הוא אור חסדים ומיעוטו הוא אור חכמה.
ואחריה באה בחינה ד'. והוא כי גם הכלי דבחינה ג' בסופו התעורר להמשיך אור חכמה במילואו כמו שהיה בבחינה א'. ונמצא התעוררות הזו היא בחינת השתוקקות בשיעור הרצון לקבל שבבחינה א', ונוסף עליו, כי עתה כבר נפרד מאור ההוא, כי עתה אין אור החכמה מלובש בו אלא שמשתוקק אחריו. על כן נקבע צורת הרצון לקבל על כל שלימותו, כי אחר התפשטות האור והסתלקותו משם, נקבע הכלי, כנזכר לעיל, וכשיחזור אחר כך ויקבל בחזרה את האור, נמצא הכלי מוקדם להאור. ועל כן נבחנת בחינה ד' הזאת לגמר כלי. והיא נקראת 'מלכות'.

פרק ו

ו) ואלו ארבע ההבחנות הנזכרות לעיל הם סוד עשר ספירות הנבחנות בכל נאצל וכל נברא, הן בכלל כולו שהן ארבע העולמות, והן בפרט קטן ביותר שבמציאות. ובחינה א', נקראת חכמה, או עולם האצילות. ובחינה ב' נקראת בינה, או עולם הבריאה. ובחינה ג' נקראת תפארת, או עולם היצירה. ובחינה ד' נקראת מלכות, או עולם העשיה.
ונבאר את הארבע בחינות הנוהגות בכל נשמה.
כי כשהנשמה נמשכת מאין סוף ברוך הוא ובאה לעולם האצילות, היא בחינה א' של הנשמה. ושם עוד אינה נבחנת בשם הזה, כי השם "נשמה" יורה שיש בה איזה הפרש מהמאציל ברוך הוא, שעל ידי ההפרש הזה יצאה מבחינת אין סוף ובאה לאיזה גילוי לרשות בפני עצמה, וכל עוד שאין בה צורת כלי, אין מה שיפריד אותה מעצמותו יתברך, עד שתהיה ראויה להקרא בשם בפני עצמה. וכבר ידעת שבחינה א' של הכלי אינה ניכרת כלל לכלי וכולה בטלה להאור,

וזה סוד הנאמר בעולם אצילות שכולו אלקיות גמור, בסוד "איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון" (תקוני זוהר, הקדמה ג, ב). ואפילו נשמות שאר בעלי החיים בהיותם עוברים את עולם אצילות נחשבים כעודם דבוקים בעצמותו יתברך.

פרק ז

ז) ובעולם הבריאה כבר שולטת בחינה הב' הנזכרת לעיל, דהיינו בחינת הכלי של הרצון להשפיע. ועל כן כשהנשמה משתלשלת ובאה לעולם הבריאה ומשגת בחינת הכלי ההוא אשר שם, אז נבחנת בשם נשמה, דהיינו שכבר יצאה ונתפרדה מבחינת עצמותו יתברך והיא עולה בשם בפני עצמה להקרא נשמה. אמנם כלי זה זך מאוד, להיותו בהשואת הצורה למאציל, ועל כן נחשבת לרוחניות גמורה.

פרק ח

ח) ובעולם היצירה כבר שולטת בחינה הג' הנזכרת לעיל, שהיא כלולה מעט מצורת הרצון לקבל. ועל כן כשהנשמה משתלשלת ובאה לעולם היצירה ומשגת הכלי ההוא, יצאה מבחינת הרוחניות של הנשמה, ונקראת בשם רוח, כי כאן הכלי שלו כבר מעורב בעביות מועטת, דהיינו מעט הרצון לקבל שיש בו. אמנם עדיין נבחנת לרוחני, כי אין שיעור עביות זאת מספקת להבדילו לגמרי מן עצמותו יתברך להקרא בשם גוף עומד ברשות עצמו.

פרק ט

ט) ובעולם עשיה כבר שולטת בחינה הד', שהיא גמר הכלי של הרצון לקבל הגדול, כנזכר לעיל. ועל כן משגת בחינת גוף נפרד ונבדל לגמרי מעצמותו יתברך, העומד ברשות עצמו. והאור שבו נקרא נפש, המורה על אור בלי תנועה מעצמו.
ותדע שאין לך פרט קטן בהמציאות שלא יהיה כלול מכל האצילות בריאה יצירה עשיה.

פרק י

י) והנך מוצא איך שהנפש הזאת שהוא אור החיים המלובש בהגוף, נמשכת יש מיש מעצמותו יתברך ממש, ובעברה דרך ארבע עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, כן היא הולכת ומתרחקת מאור פניו יתברך, עד שבאה בכלי המיוחד לה הנקרא גוף, ואז נבחן הכלי לגמר צורתו הרצוי.

ואם אמנם גם האור שבה נתמעט מאד עד שאין ניכר בו עוד שורש מוצאו, עם כל זה על ידי העסק בתורה ומצות על מנת להשפיע נחת רוח ליוצרו, הוא הולך ומזכך את הכלי שלו הנקרא גוף, עד שנעשה ראוי לקבל את השפע הגדול בכל השיעור הכלול במחשבת הבריאה בעת שבראה. וזה שאמר ר' חנניא בן עקשיא רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות.

פרק יא

יא) ועם זה תבין גדר האמתי להבחין בין רוחניות לגשמיות. כי כל שיש בו רצון לקבל מושלם בכל בחינותיו, שהוא בחינה ד', הוא נקרא גשמי, והוא נמצא בפרטי כל המציאות הערוך לעינינו בעולם הזה. וכל שהוא למעלה משיעור הגדול הזה של הרצון לקבל, נבחן בשם רוחניות, שהם העולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, הגבוהים מהעולם הזה, הם וכל המציאות שבהם.

ובזה תבין שכל ענין עליות וירידות האמורות בעולמות העליונים אינן בבחינת מקום מדומה חס וחלילה, רק בענין ארבע הבחינות שברצון לקבל, כי כל הרחוק ביותר מבחינה ד' נבחן למקום יותר גבוה, וכל המתקרב אל בחינה ד' נבחן למקום יותר תחתון.

פרק יב

יב) אמנם יש להבין, כיון שכל עיקרו של הנברא ושל כל הבריאה בכללה, הוא רק הרצון לקבל בלבד, ומה שיותר מזה אינו לגמרי בכלל בריאה, אלא נמשך יש מיש מעצמותו יתברך, אם כן למה אנו מבחינים את הרצון לקבל הזה לעביות ועכירות, ואנו מצווים לזכות אותו על ידי תורה ומצות, עד שזולת זה לא נגיע אל המטרה הנעלה של מחשבת הבריאה?

פרק יג

יג) והענין הוא, כי כמו שהגשמיים נפרדים זה מזה על ידי ריחוק מקום, כן נפרדים הרוחנים זה מזה על ידי שינוי הצורה שבהם. ותמצא זה גם בעולם הזה. למשל, שני בני אדם הקרובים בדעתם זה לזה, הם אוהבים זה את זה, ואין ריחוק מקום פועל עליהם שיתרחקו זה מזה. ובהפך כשהם רחוקים זה מזה בדעותיהם, הרי הם שונאים זה את זה, וקרבת המקום לא יקרב אותם במאומה. הרי ששינוי הצורה שבדעתם מרחקם זה

מזה וקרבת הצורה שבדעתם מקרבם זה אל זה. ואם למשל טבעו של האחד הוא הפוך בכל בחינותיו כנגד טבעו של השני, הרי הם רחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב.
ועל דרך זה תשכיל ברוחניות, שכל הענינים של התרחקות והתקרבות, וזווג ויחוד הנבחנים בהם, הם משקלים של שינוי צורה בלבד, שלפי מדת שינוי הצורה הם מתפרדים זה מי זה, ולפי מדת השואת הצורה הם מתדבקים זה בזה.
ועם זה תבין שהגם שהרצון לקבל הוא חוק מחויב בהנברא, כי הוא כל בחינת נברא שבו, והוא הכלי הראוי לקבל המטרה שבמחשבת הבריאה, עם כל זה הוא נעשה על ידי זה נפרד לגמרי מהמאציל. כי יש שינוי צורה עד למדת הפכיות בינו לבין המאציל, כי המאציל הוא כולו להשפיע ואין בו מנצוצי קבלה אפילו משהו חס וחלילה, והוא, כולו לקבל ואין בו מנצוצי השפעה אף משהו. הרי אין לך הפכיות הצורה רחוקה יותר מזה, ונמצא על כן בהכרח, כי הפכיות הצורה הזו מפרידה אותו מהמאציל.

פרק יד

יד) ובכדי להציל את הנבראים מגודל הפירוד הרחוק הזה, נעשה סוד הצמצום הא', שענינו הוא, שהפריד הבחינה ד' הנזכרת לעיל מן כל פרצופי הקדושה, באופן שמדת גדלות הקבלה ההיא נשארה בבחינת חלל פנוי וריקן מכל אור. כי כל פרצופי הקדושה יצאו בבחינת מסך מתוקן בכלי מלכות שלהם, שלא יקבלו אור בבחינה ד' הזו.
ואז בעת שהאור העליון נמשך ונתפשט אל הנאצל, והמסך הזה דוחה אותו לאחוריו, הנה זה נבחן כמו הכאה בין אור העליון ובין המסך, המעלה אור חוזר ממטה למעלה ומלביש העשר ספירות דאור העליון. כי אותו חלק האור הנדחה לאחוריו נקרא אור חוזר, ובהלבשתו לאור העליון נעשה אחר כך כלי קבלה על האור העליון במקום הבחינה ד'. כי אחרי זה התרחבה כלי המלכות באותו שיעור האור חוזר, שהוא אור הנדחה שעלה והלביש לאור העליון ממטה למעלה, והתפשטה גם ממעלה למטה, שבזה נתלבשו האורות בהכלים, דהיינו בתוך אור חוזר ההוא.
והוא סוד ראש וגוף שבכל מדרגה. כי הזווג דהכאה מאור העליון במסך, מעלה אור חוזר ממטה למעלה, ומלביש העשר ספירות דאור העליון בבחינת עשר ספירות דראש, שפירושו שרשי כלים, כי שם עוד לא יכול להיות הלבשה ממש. ואחרי זה כשהמלכות מתפשטת עם האור חוזר ההוא ממעלה למטה, אז נגמר האור חוזר ונעשה לבחינת כלים על אור העליון, ואז נעשה התלבשות האורות בכלים, ונקרא גוף של מדרגה ההיא, שפירושו כלים גמורים.

פרק טו

טו) הרי שנעשו בחינת כלים חדשים בפרצופין דקדושה במקום בחינה ד' אחר הצמצום א', שהם נעשו מאור חוזר של זווג דהכאה בהמסך. ויש אמנם להבין את אור חוזר הזה, איך הוא נעשה לבחינת כלי קבלה, אחר שהוא מתחילתו רק אור נדחה מקבלה, ונמצא שמשמש תפקיד הפוך מענינו עצמו.

ואסביר לך במשל מהויות דהאי עלמא, כי מטבע האדם לחבב ולהוקיר מדת ההשפעה, ומאוס ושפל בעיניו מדת הקבלה מחברו, ולפיכך הבא לבית חברו והוא מבקשו שיאכל אצלו, הרי אפילו בעת שהוא רעב ביותר יסרב לאכול, כי נבזה ושפל בעיניו להיות מקבל מתנה מחברו. אכן בעת שחברו מרבה להפציר בו בשיעור מספיק, דהיינו עד שיהיה גלוי לו לעינים שיעשה לחברו טובה גדולה עם אכילתו זו, הנה אז מתרצה ואוכל אצלו, כי כבר אינו מרגיש את עצמו למקבל מתנה, ואת חברו להמשפיע, אלא להיפך, כי הוא המשפיע ועושה טובה לחברו על ידי קבלתו ממנו את הטובה הזאת.

והנך מוצא, שהגם שהרעב והתאבון הוא כלי קבלה המיוחד לאכילה, והאדם ההוא היה לו רעבון ותאבון במדה מספקת לקבל סעודת חברו, עם כל זה לא היה יכול לטעום אצלו אף משהו מחמת הבושה. אלא כשחברו מתחיל להפציר בו, והוא הולך ודוחה אותו, הרי אז התחיל להתרקם בו כלי קבלה חדשים על האכילה, כי כחות ההפצרה של חברו וכחות הדחיה שלו בעת שהולכים ומתרבים, סופם להצטרף לשיעור מספיק המהפכים לו מדת הקבלה למדת השפעה, עד שיוכל לצייר בעיניו שיעשה טובה ונחת רוח גדולה לחברו עם אכילתו, אשר אז נולדו לו כלי קבלה על סעודת חבירו.

ונבחן עתה, שכח הדחיה שלו נעשה לעיקר כלי קבלה על הסעודה, ולא הרעב והתאבון, אף על פי שהם באמת כלי קבלה הרגילים.

פרק טז

טז) ומדמיון הנזכר לעיל בין אדם לחברו, אפשר להבין ענין הזווג דהכאה הנזכר לעיל, ואת האור חוזר העולה על ידו, שהוא נעשה כלי קבלה חדשים על אור העליון במקום בחינה ד'. כי ענין ההכאה של אור העליון המכה בהמסך ורוצה להתפשט אל בחינה ד', יש לדמותו לענין ההפצרה לאכול אצלו, כי כמו שהוא רוצה מאד שחברו יקבל את סעודתו, כן אור העליון רוצה להתפשט למקבל. וענין המסך המכה באור ומחזירו לאחוריו, יש לדמותו לדבר הדחיה והסירוב של חברו לקבל את סעודתו, כי דוחה את טובתו לאחור. וכמו שתמצא כאן אשר דוקא הסירוב והדחיה נתהפכו ונעשו לכלי קבלה

נכונים לקבל את סעודת חברו, כן תוכל לדמות לך, כי האור חוזר, העולה על ידי הכאת המסך ודחיתו את אור העליון, הוא שנעשה לכלי קבלה חדשים על אור העליון, במקום הבחינה ד' ששמשה לכלי קבלה מטרם הצמצום א'.
אמנם זה נתקן רק בפרצופי הקדושה דאצילות בריאה יצירה עשיה, אבל לא בפרצופי הקליפות ובעולם הזה, שבהם משמשת הבחינה ד' עצמה לכלי קבלה. ועל כן הם נפרדים מאור העליון, כי השינוי צורה של הבחינה ד' מפריד אותם, ועל כן נבחנים הקליפות וכן הרשעים, למתים, כי הם נפרדים מחי החיים על ידי הרצון לקבל שבהם. כנזכר לעיל באות י"ג עיין שם היטב. ודוק בזה, כי אי אפשר להסביר יותר.

פרק יז

חמש בחינות שבמסך

יז) והנה נתבאר עד הנה שלשה יסודות הראשונים שבחכמה:
הא', ענין אור וכלי. שהאור הוא המשכה ישרה מעצמותו יתברך, והכלי הוא בחינת הרצון לקבל הכלול בהכרח באור ההוא, שבשיעור הרצון הזה יצא מכלל מאציל לנאצל. והרצון לקבל הזה היא בחינת המלכות הנבחנת באור העליון, ועל כן נקראת מלכות "שמו", בסוד "הוא ושמו אחד", כי "שמו" בגימטריא "רצון".
ענין הב', הוא ביאור העשר ספירות וארבע עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, שהם ארבע מדרגות זו למטה מזו, שהרצון לקבל מחויב להשתלשל על ידיהן עד לקביעות כלי על תוכנו.
ענין הג', הוא ענין הצמצום ומסך שנעשה על כלי הקבלה הזה שהוא בחינה ד', ותמורתו נתהוו כלי קבלה חדשים בעשר ספירות הנקראים אור חוזר.

פרק יח

והבן ושנן היטב אלו השלשה יסודות הם ונימוקיהם כפי שנתבארו לפניך, כי זולתם אין הבנה אף במלה אחת בחכמה הזו.
יח) ועתה נבאר חמש בחינות שיש בהמסך, שעל פיהם משתנה שיעורי הקומה בעת הזווג דהכאה שעושה עם אור העליון. ויש להבין תחלה היטב, כי אף על פי שלאחר הצמצום נפסלה הבחינה ד' מלהיות כלי קבלה על העשר ספירות, והאור חוזר העולה מהמסך על ידי זווג דהכאה נעשה לכלי קבלה בתמורתה, עם כל זה היא מוכרחת להתלוות עם כח הקבלה שבה אל האור חוזר, וזולת זה לא היה האור חוזר מוכשר כלל להיות כלי קבלה.

ותבין זה גם כן מהמשל הנזכר לעיל באות ט"ו. כי הוכחנו שם אשר כח הדחיה והסירוב לקבל הסעודה נעשה לכלי קבלה במקום הרעב והתאבון, כי הרעב והתאבון שהם כלי קבלה הרגילים, נפסלו כאן מלהיות כלי קבלה מחמת הבושה והבזיון להיות מקבל מתנה מחברו, ורק כחות הדחיה והסירוב נעשו במקומם לכלי קבלה, כי מתוך הדחיה והסירוב נתהפכה הקבלה להיות השפעה, והשיג על ידם כלי קבלה מוכשרים לקבל סעודת חברו. ועם כל זה אי אפשר לומר שעתה כבר אינו צריך לכלי הקבלה הרגילים שהם הרעב והתאבון, כי זה ברור שבלי תאבון לאכילה לא יוכל למלאות רצון חברו ולעשות לו נחת רוח עם אכילתו אצלו. אלא הענין הוא, כי הרעב והתאבון שנפסלו בצורתם הרגילה, נתגלגלו עתה מחמת כח הדחיה והסירוב, וקבלו צורה חדשה, שהיא קבלה על מנת להשפיע, ועל ידי זה נהפך הבזיון להיות כבוד. הרי, אשר הכלי קבלה הרגילים עדיין פועלים עתה כמו תמיד, אלא שקבלו צורה חדשה.

וכן תקיש בענינינו כאן. כי אמת הוא שבחינה ד' נפסלה מלהיות כלי קבלה על העשר ספירות, שהוא מחמת העביות שבה, שפירושו שינוי הצורה כלפי המשפיע, המפריד מהמשפיע, כנזכר לעיל. אמנם על ידי תיקון המסך בהבחינה ד', המכה על אור העליון ומחזירו לאחוריו, הנה נתגלגלה צורתה הקודמת הפסולה וקבלה צורה חדשה הנקראת אור חוזר, בדומה לגלגול צורת הקבלה בצורת השפעה הנזכר לעיל במשל, אשר התוכן של צורה הראשונה לא נשתנה שם, כי גם עתה אינו אוכל בלי תאבון. כן גם כאן, כל העביות, שהיא כח הקבלה, שהיה בבחינה ד', נתגלגל ובא תוך האור חוזר, ועל כן נעשה האור חוזר מוכשר להיות כלי קבלה, ותשכיל זה היטב.

ולפיכך יש להבחין תמיד בהמסך שני כחות:

הא' – קשיות, שהוא כח הדחיה שבו כלפי האור העליון.

הב' – עביות, שהוא שיעור הרצון לקבל מבחינה ד' הנכלל בהמסך, אשר על ידי זווג דהכאה מכח הקשיות שבו, נתהפכה העביות שבו להיות זכות, דהיינו התהפכות הקבלה להשפעה.

ואלו שני הכחות שבמסך פועלים בחמש בחינות, שהם ארבע הבחינות חכמה ובינה תפארת ומלכות הנזכרות לעיל, ושורשם הנקרא כתר.

פרק יט

יט) כי הגם שביארנו ששלש בחינות הראשונות אינן נחשבות עוד לבחינת כלי, אלא רק הבחינה ד' לבדה נחשבת לכלי, כנזכר לעיל באות ה'. עם כל זה, מתוך ששלש בחינות

הראשונות הן סבות וגורמות להשלמת הבחינה ד', באופן שהבחינה ד' אחר שנשלמה נתרשמו בה ארבעה שעורים במדת הקבלה שבה, החל מבחינה א' שהוא שיעור היותר קלוש שבה ממדת הקבלה, ואחר כך בחינה ב' שהיא משהו עב ביותר מבחינה א' במדת הקבלה שבה, ואחר כך בחינה ג' העבה יותר מבחינה ב' במדת הקבלה שבה, ולבסוף בחינה ד' שהיא בחינתה עצמה העבה יותר מכולם, שמדת הקבלה שלה מושלמת בכל תוכנה. גם יש להבחין בה עוד, אשר גם השורש של הארבע בחינות כלול בה, שהוא הזך מכולם.

ואלו הן חמש בחינות הקבלה הכלולות בבחינה ד'. ונקראות גם כן בשמות העשר ספירות כתר חכמה בינה תפארת ומלכות הכלולות בבחינה ד', כי הארבע בחינות הם חכמה ובינה תפארת ומלכות כנזכר לעיל באות ה', והשורש נקרא כתר.

פרק כ

כ) ומה שחמש בחינות הקבלה שבבחינה ד' נקראות בשם הספירות כתר חכמה בינה תפארת ומלכות, הוא, כי הבחינה ד' מטרם הצמצום, דהיינו בעוד שהבחינה ד' היתה הכלי קבלה על העשר ספירות הכלולות באור העליון בסוד "הוא אחד ושמו אחד" – כי כל העולמות נכללים שם כמו שכתבנו בתלמוד עשר ספירות חלק א' – נבחן שם הלבשתה להעשר ספירות על פי אותן חמש הבחינות הנזכרות לעיל.

שכל בחינה מחמש הבחינות שבה הלבישה הבחינה שכנגדה בהעשר ספירות שבאור העליון. כי בחינת השורש שבבחינה ד' הלבישה לאור הכתר שבעשר ספירות, ובחינה א' שבבחינה ד' הלבישה לאור החכמה שבעשר ספירות, ובחינה ב' שבה הלבישה לאור הבינה, ובחינה ג' שבה הלבישה לאור התפארת, ובחינתה עצמה הלבישה לאור המלכות. ולפיכך גם עתה, אחר הצמצום א', אחר שהבחינה ד' נפסלה מלהיות עוד כלי קבלה, נקראות גם כן חמש בחינות העביות שבה על שם חמש הספירות כתר חכמה בינה תפארת ומלכות.

פרק כא

כא) וכבר ידעת שחומר המסך בכללו מתבאר בשם קשיות, שפירושו כמו דבר קשה מאד, שאינו מניח למי שהוא לדחוק במשהו תוך גבולו. כן המסך אינו מניח משהו מאור העליון לעבור דרכו אל המלכות, שהיא בחינה ד', שעם זה נבחן, שכל שיעור האור הראוי

להתלבש בכלי המלכות, מעכב עליו המסך ומחזירו לאחוריו. גם נתבאר שאותן חמש בחינות העביות שבבחינה ד' נכללות ובאות במסך ומתחברות במדת הקשיות שבו.
ולפיכך נבחנים בהמסך חמשה מינים של זווגים דהכאה על פי חמשה שיעורי עביות שבו.
שזווג דהכאה על מסך שלם מכל חמש בחינות העביות, מעלה אור חוזר המספיק להלביש העשר ספירות כולן, דהיינו עד קומת כתר.
וזווג דהכאה על מסך החסר מעביות דבחינה ד', שאין בו רק עביות דבחינה ג', הנה האור חוזר שהוא מעלה, מספיק להלביש העשר ספירות רק עד קומת חכמה, וחסר מכתר.
ואם אין בו אלא עביות דבחינה ב', הנה אור חוזר שלו קטן יותר ואינו מספיק להלביש העשר ספירות רק עד קומת בינה, וחסר מכתר חכמה.
ואם אין בו אלא עביות דבחינה א', הנה האור חוזר שלו מוקטן יותר, ומספיק להלביש רק עד לקומת תפארת, וחסר מכתר חכמה בינה.
ואם הוא חסר גם מעביות דבחינה א', ולא נשאר בו אלא עביות דבחינת שורש, הנה ההכאה שלו קלושה מאוד, ומספיק להלביש רק לקומת מלכות בלבדה, וחסר מתשע ספירות הראשונות, שהם כתר חכמה בינה ותפארת.

פרק כב

כב) והנך רואה איך חמשה שיעורי קומות של עשר ספירות יוצאים על ידי חמשה מיני זווג דהכאה של המסך, המשוערים על חמש בחינות עביות שבו. ועתה אודיעך טעם הדברים.
כי נודע שאין אור מושג בלי כלי. גם ידעת שחמש בחינות עביות הללו באות מחמש בחינות העביות שבבחינה ד'. שמטרם הצמצום היו ה' כלים בבחינה ד' שהלבישו להעשר ספירות כתר חכמה בינה תפארת ומלכות, כנזכר לעיל באות י"ח, ואחר הצמצום א' נכללו בחמש בחינות של המסך, אשר עם האור חוזר שהוא מעלה, הם חוזרים להיות חמשה כלים מבחינת אור חוזר על העשר ספירות כתר חכמה בינה תפארת ומלכות, במקום החמשה כלים שבבחינה ד' עצמה שמטרם הצמצום.
ועל פי זה מובן מאליו שאם יש במסך כל חמש בחינות עביות הללו, אז יש בו חמשה כלים להלבשת העשר ספירות. אבל בעת שאין בו כל החמש בחינות, כי חסר לו העביות דבחינה ד', הרי אין בו אלא ארבעה כלים, ועל כן אינו יכול להלביש רק ארבעה אורות,

חכמה ובינה תפארת ומלכות. והוא חסר מאור אחד שהוא אור הכתר, כמו שחסר לו כלי אחד שהוא העביות דבחינה ד'.
וכמו כן, בעת שחסר בו גם בחינה ג', שאין בהמסך רק שלש בחינות עביות דהיינו רק עד בחינה ב', הרי אז אין בו רק שלשה כלים ועל כן אינו יכול להלביש רק שלשה אורות, שהם בינה תפארת ומלכות. והקומה חסרה אז משני האורות כתר וחכמה, כמו שחסרה משני הכלים בחינה ג' ובחינה ד'.
ובעת שאין במסך רק שתי בחינות עביות, דהיינו מבחינת שורש ומבחינה א', הרי אין בו אלא שני כלים, ועל כן אינו מלביש רק שני אורות שהם אור תפארת ואור מלכות. ונמצאת הקומה חסרה משלשה אורות כתר חכמה בינה, כמו שחסרה שלשה הכלים שהם בחינה ב' ובחינה ג' ובחינה ד'.
ובעת שאין במסך רק בחינה אחת דעביות, שהוא בחינת שורש העביות לבד, הרי אין לו אלא כלי אחד, לכן אינו יכול להלביש רק אור אחד, שהוא אור המלכות. וקומה זו חסרה מד' אורות כתר חכמה בינה ותפארת, כמו שחסרה מד' הכלים שהם עביות דבחינה ד' ודבחינה ג' ודבחינה ב' ודבחינה א'.
הרי ששיעור הקומה של כל פרצוף תלוי בדיוק נמרץ בשיעור העביות שיש במסך, שהמסך דבחינה ד' מוציא קומת כתר, ודבחינה ג' מוציא קומת חכמה, ודבחינה ב' מוציא קומת בינה, ודבחינה א' מוציא קומת תפארת, ודבחינת שורש מוציא קומת מלכות.

פרק כג

כג) אמנם עוד נשאר לבאר, למה בחוסר כלי מלכות במסך שהוא בחינה ד', הוא נחסר מאור הכתר, ובחוסר גם כלי התפארת נחסר מאור חכמה וכו'. ולכאורה היה צריך להיות בהיפך, שבחוסר כלי מלכות במסך שהיא בחינה ד', יחסר בקומה רק אור מלכות, ויהיה בו ארבעה אורות לכתר חכמה בינה ותפארת. וכן בחוסר שני כלים בחינה ג' ובחינה ד', יחסרו האורות מתפארת ומלכות, ויהיה בקומה שלשה אורות לכתר חכמה בינה. וכו' על דרך זה (עיין לעיל אות כ').

פרק כד

כד) והתשובה היא, כי יש תמיד ערך הפכי בין אורות לכלים. כי מדרך הכלים הוא שהכלים העליונים נגדלים תחילה בפרצוף, שמתחלה נגדל הכתר ואחריו הכלי דחכמה

וכו' עד שכלי המלכות נגדל באחרונה. ועל כן אנו מכנים לכלים בסדר כתר חכמה בינה תפארת ומלכות מלמעלה למטה, כי כן טבע גידולם. והפכי אליהם האורות, כי באורות, האורות התחתונים נכנסים תחלה בפרצוף, כי מתחילה נכנס הנפש שהוא אור המלכות, ואחר כך הרוח שהוא אור הזעיר אנפין וכו', עד שאור היחידה נכנס באחרונה. ועל כן אנו מכנים לאורות בסדר נפש רוח נשמה חיה יחידה ממטה למעלה, כי כן סדר כניסתם מתתא לעילא.

באופן, בעת שעוד לא נגדל בפרצוף רק כלי אחד, שהוא בהכרח כלי העליון כתר, כנזכר לעיל, הנה אז לא נכנס בפרצוף אור היחידה המיוחס לכלי ההוא, אלא רק אור התחתון מכולם, שהוא אור הנפש, ואור הנפש מתלבש בכלי דכתר. וכשנגדלו שני כלים בפרצוף, שהם שני העליונים כתר וחכמה, הנה אז נכנס בו גם אור הרוח, ויורד אז אור הנפש מכלי דכתר אל כלי דחכמה, ואור הרוח מתלבש בכלי דכתר. וכן כשנגדל כלי שלישי בפרצוף שהוא כלי הבינה, אז נכנס בו אור נשמה, ואז יורד אור הנפש מכלי דחכמה לכלי דבינה, ואור הרוח לכלי דחכמה, ואור הנשמה מתלבש בכלי דכתר. וכשנגדל בפרצוף כלי רביעי שהוא כלי דתפארת, הנה נכנס בפרצוף אור החיה, ואז יורד אור הנפש מכלי דבינה לכלי דתפארת, ואור הרוח לכלי דבינה, ואור הנשמה לכלי דחכמה, ואור החיה בכלי דכתר. וכשנגדל כלי חמישי בפרצוף, שהוא כלי מלכות, נכנס בו אור היחידה. ואז באים כל האורות בכלים המיוחסים להם, כי אור הנפש יורד מהכלי דתפארת לכלי דמלכות, ואור הרוח לכלי דתפארת, ואור הנשמה לכלי דבינה, ואור החיה לכלי דחכמה, ואור היחידה לכלי דכתר.

פרק כה

כה) הרי שכל עוד שלא נגדלו כל חמשה הכלים, כתר חכמה בינה תפארת ומלכות, בפרצוף, נמצאים האורות שלא במקומם המיוחס להם. ולא עוד אלא שהם בערך ההפכי, שבחוסר כלי מלכות חסר שם אור היחידה, ובחוסר שני הכלים תפארת ומלכות חסרים שם יחידה חיה, וכו', שהוא מטעם שבכלים נגדלים העליונים תחילה, ובאורות נכנסים האחרונים תחילה, כנזכר לעיל.

גם תמצא, שכל אור הבא מחדש הוא מתלבש רק בכלי דכתר, והוא מטעם שכל המקבל מחויב לקבל בכלי היותר זך שבו, שהוא הכלי דכתר. ומטעם זה מחויבים האורות שכבר מלובשים בפרצוף לרדת מדרגה אחת ממקומם בעת ביאת כל אור חדש. למשל, בביאת אור הרוח, מחויב אור הנפש לירד מהכלי דכתר לכלי דחכמה, כדי לפנות מקום הכלי

דכתר שיוכל לקבל את אור החדש, שהוא הרוח. וכן אם האור החדש הוא נשמה, מחויב גם הרוח לרדת מהכלי דכתר לכלי דחכמה לפנות מקומו דכתר לאור החדש שהוא נשמה, ומשום זה מחויב הנפש שהיה בכלי דחכמה לרדת לכלי דבינה, וכו' על דרך זה. וכל זה הוא כדי לפנות הכלי דכתר בשביל אור החדש.
ושמור הכלל הזה בידך, ותוכל להבחין תמיד בכל ענין אם מדברים בערך כלים ואם בערך אורות, ואז לא תתבלבל, כי יש תמיד ערך הפכי ביניהם.
והנה נתבאר היטב ענין חמש בחינות שבמסך, איך שעל ידיהן משתנים שיעורי הקומה זה למטה מזה.

פרק כו

חמשה פרצופי אדם קדמון

כו) אחר שנתבאר היטב ענין המסך שנתקן בכלי המלכות, שהיא הבחינה ד' אחר שנצטמצמה, וענין חמשה מיני זווג דהכאה אשר בו, המוציאים חמש קומות של עשר ספירות זו למטה מזו, נבאר עתה חמשה פרצופי אדם קדמון הקודמים לארבע עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה.
וזאת כבר ידעת, שהאור חוזר הזה שעולה על ידי זווג דהכאה ממטה למעלה ומלביש העשר ספירות דאור העליון, הוא מספיק רק לשרשי כלים, המכונים עשר ספירות דראש הפרצוף. ובכדי לגמור את הכלים, מתרחבת המלכות דראש מאותם העשר ספירות דאור חוזר שהלבישו לעשר ספירות דראש, והיא מתפשטת מינה ובה ממעלה למטה באותו שיעור קומה שבעשר ספירות דראש, ובהתפשטות הזו נגמרו הכלים, שהם נקראים גוף הפרצוף, כנזכר לעיל באות י"ד. באופן ששתי בחינות של עשר ספירות יש להבחין תמיד בכל פרצוף: ראש, וגוף. וזכור זה.

פרק כז

כז) והנה תחילה יצא הפרצוף הראשון דאדם קדמון. כי תיכף אחר צמצום א' אשר הבחינה ד' נצטמצמה מלהיות כלי קבלה על אור העליון, והיא נתקנה במסך כנזכר לעיל, הנה אז נמשך אור העליון להתלבש בכלי מלכות כדרכו, והמסך שבכלי מלכות עיכב עליו והחזיר את האור לאחוריו. ועל ידי הכאה זו שהיתה ממסך דבחינה ד', העלה אור חוזר עד קומת כתר שבאור העליון, ואותו אור חוזר נעשה ללבוש ובחינת שורשי כלים לעשר ספירות שבאור העליון, הנקרא עשר ספירות דראש של הפרצוף הראשון דאדם

קדמון. ואחרי זה התרחבה והתפשטה המלכות ההיא עם האור חוזר, מכח עשר ספירות דראש, מינה ובה, לעשר ספירות חדשות ממעלה למטה, ואז נגמרו הכלים בבחינת הגוף. וכל שיעור הקומה שיצא בעשר ספירות דראש נתלבש גם כן בעשר ספירות דגוף. ובזה נגמר הפרצוף הראשון דאדם קדמון ראש וגוף.

פרק כח

כח) ואחרי זה חזר ונשנה אותו הזווג דהכאה על מסך המתוקן שבכלי מלכות שאין בו רק עביות דבחינה ג', ואז יצא עליו רק קומת חכמה, ראש וגוף. כי מתוך שחסר במסך העביות דבחינה ד', אין בו רק ארבעה כלים: כתר חכמה בינה תפארת. ועל כן אין מקום באור חוזר להלביש רק ארבעה אורות לבד, שהם חיה נשמה רוח נפש, וחסר בו אור היחידה, ונקרא "ע"ב דאדם קדמון".
ואחר כך חזר אותו הזווג דהכאה הנזכר לעיל על מסך שבכלי מלכות שאין בו רק עביות דבחינה ב', ואז יצאו עליו עשר ספירות ראש וגוף בקומת בינה, והוא נקרא "פרצוף ס"ג דאדם קדמון", שחסרים בו שני הכלים דזעיר אנפין ומלכות ושני האורות דחיה יחידה.
ואחר כך יצא הזווג דהכאה על מסך שאין בו רק עביות דבחינה א', ואז יצאו עשר ספירות ראש וגוף בקומת תפארת. וחסרים בו שלשה כלים בינה זעיר אנפין ומלכות, ושלשה אורות נשמה חיה יחידה, ואין בו אלא רוח ונפש מהאורות, המלובשים בכתר חכמה דכלים, והוא הנקרא "פרצוף מ"ה וב"ן דאדם קדמון". וזכור כאן את ערך ההפכי שבין כלים לאורות כנזכר לעיל באות כ"ד.

פרק כט

כט) והנה נתבארו אופן יציאתם של חמשה פרצופי אדם קדמון, הנקראים: גלגלתא, ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, זה למטה מזה, שכל תחתון חסר בחינה עליונה של העליון שלו. כי לפרצוף ע"ב חסר אור יחידה, ובפרצוף ס"ג חסר גם אור החיה שיש להעליון שלו שהוא ע"ב. ובפרצוף מ"ה וב"ן חסר גם אור הנשמה שיש בהעליון שלו שהוא ס"ג. והוא מטעם שזה תלוי בשיעור העביות שבמסך שעליו נעשה הזווג דהכאה, כמבואר באות י"ח. אמנם צריכים להבין מי ומה גרם שהמסך ילך ויתמעט בחינה אחר בחינה משיעור עביותו, עד שיתחלק לחמשה שיעורי קומה שבחמשה מיני זווגים הללו.

פרק ל

הזדככות המסך לאצילות פרצוף

ל) בכדי להבין ענין השתלשלות המדרגות בחמשה שיעורי קומה זה למטה מזה שנתבאר בחמשה פרצופין דאדם קדמון לעיל, וכן בכל המדרגות המתבארים בחמשה פרצופים של כל עולם ועולם מארבע העולמות אצילות בריאה יצירה עשיה עד המלכות דעשיה, צריכים להבין היטב ענין הזדככות המסך דגוף הנוהג בכל פרצוף מפרצופי אדם קדמון ועולם הנקודים ובעולם התיקון.

פרק לא

לא) והענין הוא, שאין לך פרצוף או איזה מדרגה שהיא, שלא יהיה לה שני אורות הנקראים אור מקיף ואור פנימי. ונבארם באדם קדמון.
כי האור מקיף של פרצוף הראשון דאדם קדמון הוא סוד אור אין סוף ברוך הוא הממלא את כל המציאות, אשר לאחר הצמצום א' והמסך שנתקן במלכות, נעשה זווג דהכאה מאור האין סוף על המסך הזה, ועל ידי האור חוזר שהעלה המסך חזר והמשיך אור העליון לעולם הצמצום, בבחינת עשר ספירות דראש ועשר ספירות דגוף, כנזכר לעיל אות כ"ה. אמנם המשכה זו שבפרצוף אדם קדמון מאין סוף ברוך הוא אינה ממלאת את כל המציאות כמטרם הצמצום, אלא שנבחן בראש וסוף; הן מבחינת מלמעלה למטה, כי אורו נפסק על הנקודה דעולם הזה, שהוא סוד מלכות המסיימת, בסוד הכתוב "ועמדו רגליו על הר הזיתים".
והן מבחינת מבפנים לחוץ. כי כמו שיש עשר ספירות ממעלה למטה, כתר חכמה בינה תפארת ומלכות, והמלכות מסיימת את האדם קדמון מלמטה, כן יש עשר ספירות כתר חכמה בינה תפארת ומלכות מפנים לחוץ, המכונים: מוחא, עצמות, גידין, בשר ועור, אשר העור, שהוא סוד המלכות, מסיימת את הפרצוף מבחוץ,
אשר בערך הזה נבחן פרצוף אדם קדמון כלפי אין סוף ברוך הוא הממלא את כל המציאות, רק כמו קו דק בלבד, כי פרצוף העור מסיימת אותו ומגבילה אותו סביב סביב מבחוץ, ואינו יכול להתרחב למלא את כל החלל שנצטמצם, ונשאר רק קו דק עומד באמצעו של החלל. והנה שיעור האור שנתקבל באדם קדמון, דהיינו קו הדק, נקרא אור פנימי. וכל ההפרש הגדול הזה שבין האור פנימי שבאדם קדמון ובין אור אין סוף ברוך הוא שמטרם הצמצום, נקרא אור מקיף, כי הוא נשאר בבחינת אור מקיף מסביב פרצוף אדם קדמון, כי לא יכול להתלבש בפנימיות הפרצוף.

פרק לב

לב) ונתבאר היטב סוד האור מקיף דאדם קדמון שלגדלו אין קץ ותכלית. אמנם אין הכונה, שאין סוף ברוך הוא הממלא את כל המציאות הוא עצמו הוא בבחינת אור מקיף לאדם קדמון. אלא הכונה היא, שבעת שנעשה הזווג דהכאה על המלכות דראש אדם קדמון, אשר אין סוף הכה במסך אשר שם, שפירושו שרצה להתלבש בבחינה ד' דאדם קדמון כמו מטרם הצמצום, אלא המסך שבמלכות דראש אדם קדמון הכה בו, שפירושו שעיכב עליו מלהתפשט בבחינה ד', והחזירו לאחוריו, כנזכר לעיל אות י"ד, שבאמת האור חוזר הזה שיצא על ידי החזרת האור לאחוריו נעשה גם כן בחינת כלים להלבשת אור העליון, כנזכר לעיל.

אמנם יש הפרש גדול מאוד בין קבלת הבחינה ד' שמטרם הצמצום ובין קבלת האור חוזר שלאחר הצמצום, שהרי לא הלביש אלא בחינת קו דק בראש וסוף כנזכר לעיל, אשר כל זה פעל המסך בסבת הכאתו על אור העליון, הנה זה השיעור שנדחה מאדם קדמון בסבת המסך, כלומר כל אותו השיעור שאור העליון מאין סוף ברוך הוא רצה להתלבש בבחינה ד' לולא המסך שעיכב עליו, הוא הנעשה לאור מקיף מסביב האדם קדמון.

והטעם הוא, כי אין שינוי והעדר ברוחני, וכיון שאור אין סוף נמשך להאדם קדמון להתלבש בבחינה ד', הרי זה צריך להתקיים כן. לכן אף על פי שעתה עיכב עליו המסך והחזירו לאחוריו, עם כל זה, אין זה סותר להמשכת אין סוף חס ושלום, אלא אדרבא, הוא מקיים אותו, רק באופן אחר, והיינו על ידי ריבוי הזווגים בחמש העולמות אדם קדמון ואצילות בריאה יצירה עשיה, עד לגמר התיקון, שתהיה הבחינה ד' מתוקנת על ידיהם בכל שלימותה, ואז אין סוף יתלבש בה כבתחילה.

הרי שלא נעשה שום שינוי והעדר על ידי הכאת המסך באור העליון. וזה סוד מה שנאמר בזוהר [זהר חדש, תיקונים כרך ב דף ע"א ע"ב]: "אין סוף לא נחית יחודיה עליה עד דיהבינן ליה בת זוגיה [אין סוף לא משרה יחודו עליו, עד שלא נותנים לו בת זוגו]. ובינתים, כלומר עד הזמן ההוא, נבחן שאור אין סוף הזה נעשה לאור מקיף, שפירושו שעומד להתלבש בו לאחר מכן, ועתה הוא מסבב ומאיר עליו רק מבחוץ בהארה מסוימת, שהארה זו מסגלתו להתפשט באותם החוקים הראוים להביאהו לקבל האור מקיף הזה בהשיעור שאין סוף ברוך הוא נמשך אליו בתחילה.

פרק לג

לג) ועתה נבאר ענין הביטוש דאור פנימי ואור מקיף זה בזה, המביא להזדככות המסך ולאבידת בחינה אחרונה דעביות.
כי בהיות שני האורות הללו הפוכים זה מזה, וקשורים יחד שניהם במסך שבמלכות דראש אדם קדמון, על כן מבטשים ומכים זה בזה. פירוש, כי אותו זווג דהכאה הנעשה בפה דראש אדם קדמון, דהיינו במסך שבמלכות דראש הנקראת פה, שהיה הסבה להלבשת אור פנימי דאדם קדמון על ידי האור חוזר שהעלה (כנזכר לעיל אות י"ד), הנה הוא גם כן הסבה ליציאת האור מקיף דאדם קדמון. כי מחמת שעיכב על אור אין סוף מלהתלבש בבחינה ד', יצא האור לחוץ בבחינת אור מקיף, דהיינו כל אותו חלק האור שהאור חוזר אינו יכול להלבישו כמו הבחינה ד' עצמה, הוא יצא ונעשה לאור מקיף, כנזכר לעיל בדיבור הסמוך. הרי שהמסך שבפה הוא סבה שוה לאור מקיף כמו לאור פנימי.

פרק לד

לד) ונתבאר שהאור פנימי והאור מקיף שניהם קשורים במסך, אלא בפעולות הפוכות זה לזה, ובה במדה שהמסך ממשיך חלק מאור העליון לפנימיות הפרצוף על ידי האור חוזר המלבישו, כן הוא מרחיק את אור מקיף מלהתלבש בהפרצוף. ומתוך שחלק האור הנשאר מבחוץ, לאור מקיף, גדול הוא מאוד, מפאת המסך המעכב עליו מלהתלבש באדם קדמון, כנזכר לעיל באות ל"ב, על כן נבחן שהוא מכה במסך המרחיק אותו, במה שהוא רוצה להתלבש בפנימיות הפרצוף.
ולעומתו נבחן גם כן, אשר כח העביות וקשיות שבמסך מכה באור מקיף, הרוצה להתלבש בפנימיותו, ומעכב עליו, על דרך שהוא מכה באור העליון בעת הזווג. ואלו ההכאות שהאור מקיף והעביות שבמסך מכים זה בזה מכונים ביטוש האור מקיף באור פנימי. אמנם ביטוש זה נעשה ביניהם רק בגוף הפרצוף, כי שם ניכר ענין התלבשות האור בכלים המשאיר את האור מקיף מחוץ לכלי. מה שא"כ בעשר ספירות דראש, שם אינו נוהג ענין הביטוש הזה, כי שם אין האור חוזר נחשב לכלים כלל, אלא לשרשים דקים לבד, ומשום זה אין האור שבהם נחשב לאור פנימי מוגבל, עד להבחין באור הנשאר מבחוץ בחינת אור מקיף.
וכיון שאין הבחן הזה ביניהם, לא שייך הכאה דאור פנימי ואור מקיף בעשר ספירות דראש. אלא רק אחר שהאורות מתפשטים מפה ולמטה לעשר ספירות דגוף, ששם

מתלבשים האורות בכלים, שהם העשר ספירות דאור חוזר שמפה ולמטה, על כן נעשה שם הכאה בין האור פנימי שבתוך הכלים ובין האור מקיף שנשאר מבחוץ, כנזכר לעיל.

פרק לה

לה) והנה הביטוש הזה נמשך עד שהאור מקיף מזכך את המסך מכל עביותו ומעלה אותו לשרשו העליון שבפה דראש. כלומר, שמזכך ממנו כל העביות שממעלה למטה, המכונה מסך ועביות דגוף, ולא נשאר בו רק השורש דגוף, שהוא בחינת המסך דמלכות דראש הנקראת פה. דהיינו שנזדכך מכל העביות שממעלה למטה, שהוא החוצץ בין אור פנימי לאור מקיף, ולא נשאר רק העביות שממטה למעלה, ששם עוד לא נעשה ההבדל מאור פנימי לאור מקיף, כנזכר לעיל בדיבור הסמוך.
ונודע שהשואת הצורה מדביקה הרוחניים להיות אחד. על כן, אחר שנזדכך המסך דגוף מכל עביות של הגוף, ולא נשאר בו רק עביות השוה למסך דפה דראש, ונעשה צורתו שוה אל המסך דראש, הנה נכלל עמו להיות אחד ממש, כי אין ביניהם מה שיחלק אותם לשנים, וזה מכונה שהמסך דגוף עלה לפה דראש. וכיון שנכלל המסך דגוף במסך דראש, נמצא נכלל שוב בזווג דהכאה שבמסך דפה דראש, ונעשה עליו זווג דהכאה מחדש, ויוצאות בו עשר ספירות בקומה חדשה הנקראת 'ע"ב דאדם קדמון', או 'פרצוף חכמה דאדם קדמון', והוא נחשב לבן ותולדה של הפרצוף הראשון דאדם קדמון.

פרק לו

לו) ואחר שפרצוף ע"ב דאדם קדמון יצא ונשלם בראש וגוף, חזר גם עליו ענין הביטוש דאור מקיף באור פנימי על דרך שנתבאר לעיל בפרצוף הראשון דאדם קדמון, והמסך דגוף שלו נזדכך גם כן מכל עביות דגוף עד שהשוה צורתו לבחינת מסך דראש שלו, ונמצא אז שנכלל בזווג שבפה דראש שלו, ונעשה עליו זווג דהכאה מחדש שהוציא קומה חדשה של עשר ספירות בשיעור קומת בינה הנקרא ס"ג דאדם קדמון. והוא נחשב לבן ותולדה של פרצוף הע"ב דאדם קדמון, כי יצא מהזווג דפה דראש שלו. ועל דרך זה יצאו גם כן הפרצופין שמס"ג דאדם קדמון ולמטה.

פרק לז

לז) והנה נתבאר יציאת הפרצופין זה למטה מזה, הנעשה מכח הביטוש דאור מקיף באור פנימי, המזכך המסך דגוף עד שמחזירו לבחינת מסך דפה דראש, ואז נכלל בזווג

דהכאה הנוהג בפה דראש, ומוציא על ידי זווגו קומה חדשה של עשר ספירות, שקומה חדשה זו נבחן לבן אל פרצוף הקודם.
ובדרך הזה יצא הע"ב מפרצוף הכתר, והס"ג מפרצוף ע"ב והמ"ה מפרצוף ס"ג, וכן יתר המדרגות בנקודים ואצילות בריאה יצירה עשיה. אלא עוד צריכים להבין, למה יצאו העשר ספירות דע"ב רק על בחינה ג' ולא על בחינה ד'. וכן הס"ג רק על בחינה ב' וכו', דהיינו שכל תחתון נמוך במדרגה אחת כלפי עליונו, ולמה לא יצאו כולם זה מזה בקומה שוה.

פרק לח

לח) ותחילה יש להבין למה נחשב העשר ספירות דע"ב לתולדה של פרצוף הראשון דאדם קדמון; אחר שיצא מהזווג דפה דראש דפרצוף הראשון כמו העשר ספירות דגוף הפרצוף עצמו, ואם כן במה יצא מבחינת פרצוף הראשון להיות נחשב כפרצוף שני ותולדה אליו?
וצריך שתבין כאן ההפרש הגדול ממסך דראש למסך דגוף. כי יש שתי מיני מלכיות בפרצוף:
האחת הוא מלכות המזדווגת, בכח המסך המתוקן בה, עם אור העליון, כנזכר לעיל.
.השניה היא מלכות המסיימת, בכח המסך המתוקן בה, את אור העליון שבעשר ספירות דגוף.
וההפרש ביניהם כרחוק מאציל מנאצל. כי המלכות דראש המזדווגת בזווג דהכאה עם אור העליון, נחשבת לבחינת מאציל אל הגוף, כי המסך המתוקן בה לא הרחיק אור העליון עם הכאתו בו, אלא אדרבא שעל ידי אור חוזר שהעלה, הלביש והמשיך את האור העליון בבחינת עשר ספירות דראש, ונמצא מתפשט ממעלה למטה עד שנתלבשו העשר ספירות דאור העליון בהכלי דאור חוזר הנקרא גוף, ועל כן נבחן המסך והמלכות דראש בבחינת מאציל להעשר ספירות דגוף, ולא ניכר עדיין שום בחינת מגביל ומדחה במסך ומלכות הזאת.
מה שאין כן המסך והמלכות דגוף, שפירושו, שאחר שהעשר ספירות נתפשטו מפה דראש ממעלה למטה, אינם מתפשטים רק עד המלכות שבעשר ספירות ההם, כי אור העליון אינו יכול להתפשט תוך המלכות דגוף, מפני המסך המתוקן שם המעכבו מלהתפשט אל המלכות, ועל כן נפסק הפרצוף שם ונעשה סוף וסיום על הפרצוף. הרי שכל כח הצמצום והגבול מתגלה רק במסך והמלכות הזאת של הגוף, ולפיכך כל

הביטוש דאור מקיף באור פנימי הנזכר לעיל אינו נעשה רק במסך דגוף בלבד, כי הוא המגביל ומרחיק את האור מקיף מלהאיר בפנימיות הפרצוף, ולא במסך דראש, כי המסך של הראש הוא רק הממשיך ומלביש האורות, ואין עדיין כח הגבול מתגלה בו אף משהו.

פרק לט

לט) ונתבאר, שמכח הביטוש דאור מקיף באור פנימי, חזר המסך דמלכות המסיימת להיות לבחינת מסך ומלכות המזדווגת (לעיל אות לה). כי הביטוש דאור מקיף טיהר את המסך המסיים מכל העביות דגוף שהיה בו, ולא נשאר בו רק רשימות דקות מהעביות ההיא, השוות לעביות דמסך דראש. ונודע שהשתוות הצורה מדביק ומיחד הרוחניים זה בזה, לפיכך אחר שהמסך דגוף השווה צורת עביותו למסך דראש, הנה תיכף נכלל בו ונעשה עמו כאלו היו מסך אחד, ואז קבל כח לזווג דהכאה כמו מסך דראש, ויצאו עליו העשר ספירות דקומה החדשה, כנזכר לעיל.

אמנם, יחד עם זווגו זה, נתחדשו בו במסך דגוף, הרשימות דעביות דגוף שהיו בו מתחילה, ואז חזר וניכר בו שוב שינוי הצורה באיזה שיעור בינו למסך דראש הנכלל עמו. והכר של השינוי הזה מבדילהו ומוציאהו מהפה דראש דעליון. כי אחר שחזר וניכר מקורו הראשון, שהוא מפה ולמטה דעליון, הנה אז אינו יכול לעמוד עוד למעלה מפה דעליון, כי שינוי הצורה מפריד הרוחניים זה מזה, ונמצא שהוכרח לירד משם למקום שמפה ולמטה דעליון. ולפיכך, נבחן בהכרח לגוף שני כלפי העליון, כי אפילו הראש של הקומה החדשה נבחן כלפי העליון כגופו בלבד, להיותו נמשך ממסך דגוף שלו. ולפיכך שינוי הצורה הזו מבדיל אותם לשני גופים נבדלים, וכיון שהקומה החדשה היא כולה תולדה של המסך דגוף של פרצוף הקודם, על כן נחשב כבן אליו, וכמו ענף הנמשך ממנו.

פרק מ

מ) ויש עוד דבר נוסף בהבדל מהתחתון לעליון. והוא, כי כל תחתון יוצא מבחינת שיעור קומה אחרת שבחמש בחינות שבמסך, כנזכר לעיל באות כ"ב וכ"ד, וכל תחתון חסר הבחינה העליונה של האורות דעליון והבחינה התחתונה של הכלים דעליון. והטעם הוא, כי מטבע הביטוש דאור מקיף במסך, להאביד מהמסך את בחינה אחרונה דעביות שלו.

ולמשל, בפרצוף הראשון דאדם קדמון, שהמסך יש לו כל חמש בחינות עביות שלו, דהיינו עד לבחינה ד', הנה על ידי הביטוש דאור מקיף במסך דגוף, מזכך את העביות דבחינה ד' לגמרי, ואינו מניח ממנו אפילו רשימו של העביות ההיא, ורק הרשימות מהעביות דבחינה ג' ולמעלה נשארים במסך. ולפיכך, כשהמסך ההוא נכלל בראש ומקבל שם זווג דהכאה על העביות שנשאר בהרשימות שלו מהגוף, נמצא הזווג יוצא רק על בחינה ג' דעביות שבמסך בלבד, כי הרשימה דעביות דבחינה ד' נאבדה ואינה שם. ועל כן הקומה שיוצאת על המסך הזה הוא בשיעור קומת חכמה לבד, הנקרא 'הוי"ה דע"ב דאדם קדמון', או 'פרצוף ע"ב דאדם קדמון'. ונתבאר לעיל אות כ"ב, אשר קומת חכמה היוצאת על המסך דבחינה ג' חסרה המלכות דכלים ובחינת אור יחידה מהאורות, שהוא אור הכתר, עיין שם. הרי שפרצוף הע"ב חסר הבחינה אחרונה דכלים דעליון והבחינה עליונה דאורות דעליון. ומשום שינוי הצורה הרחוקה הזו, נבחן התחתון לפרצוף נבדל מהעליון.

פרק מא

מא) ועל דרך זה, אחר שנתפשט פרצוף ע"ב לראש וגוף, ונעשה הביטוש דאור מקיף על המסך דגוף דע"ב, שהוא מסך דבחינה ג', הנה הביטוש הזה מעלים ומאביד ממנו את הרשימו דעביות של הבחינה האחרונה שבמסך, שהוא בחינה ג'. ונמצא בעת עלית המסך אל הפה דראש ונכלל בו בהזווג דהכאה, נעשה ההכאה רק על עביות דבחינה ב' שנשארה במסך הזה. כי הבחינה ג' נאבדה ממנו ואינה, ועל כן הוא מוציא רק עשר ספירות בקומת בינה, הנקרא 'הוי"ה דס"ג דאדם קדמון', או 'פרצוף ס"ג', ויחסר זעיר אנפין ומלכות דכלים וחיה יחידה דאורות, כנזכר לעיל.

ועל דרך זה, כשנתפשט הפרצוף ס"ג הזה לראש וגוף, ונעשה הביטוש דאור מקיף במסך דגוף שלו שהוא מסך דבחינה ב', הנה הביטוש הזה מעלים ומאביד ממנו הבחינה אחרונה דעביות שבמסך שהוא בחינה ב', ולא נשארו במסך אלא הרשימות דעביות שמבחינה א' ולמעלה, ועל כן בעת עלית המסך לפה דראש, ונכלל בזווג דהכאה אשר שם, נעשה ההכאה רק על מסך דבחינה א' שנשאר במסך, כי הבחינה ב' כבר נאבדה ממנו. ועל כן הוא מוציא רק עשר ספירות בקומת תפארת, הנקרא 'קומת זעיר אנפין', והוא חסר בינה זעיר אנפין ומלכות דכלים, ונשמה חיה יחידה דאורות, וכו' על דרך זה.

פרק מב

מב) ונתבאר היטב הטעם של ירידות הקומות זו למטה מזו בעת השתלשלות הפרצופין זה מזה, שהוא משום שהביטוש דאור מקיף באור פנימי הנוהג בכל פרצוף מאביד תמיד שם את הבחינה אחרונה דרשימו דעביות אשר שם.
ויש לדעת אמנם שבאלו הרשימות הנשארות במסך לאחר הזדככותו יש בהם שתי בחינות: האחד נקרא 'רשימו דעביות', והשני נקרא 'רשימו דהתלבשות'.
למשל, אחר שנזדכך המסך דגוף דפרצוף הראשון דאדם קדמון, אמרנו שהבחינה האחרונה דרשימות דעביות, שהיא הרשימו דבחינה ד', נאבדה ממנו, ולא נשאר במסך אלא הרשימו דעביות דבחינה ג'. אמנם הרשימו דבחינה ד' כוללת שתי בחינות כנזכר לעיל: דהתלבשות ודעביות, ולא נאבד מהמסך בסבת ההזדככות ההיא רק הרשימו דעביות דבחינה ד', אבל הרשימו דהתלבשות דבחינה ד' נשארה במסך ההוא ולא נאבד ממנו.
ופירושו של הרשימו דהתלבשות הוא: בחינה זכה מאד מהרשימו דבחינה ד', שאין בה עביות מספיק לזווג דהכאה עם אור העליון. ורשימו זו נשארה מהבחינה אחרונה שבכל פרצוף בעת הזדככותו. ומה שאמרנו שהבחינה אחרונה נאבדה מכל פרצוף בעת הזדככותו הוא רק הרשימו דעביות שבה בלבד.

פרק מג

מג) וההשארה של הרשימו דהתלבשות מהבחינה אחרונה שנשארה בכל מסך, גרם ליציאת שתי קומות, זכר ונקבה, בראשים דכל הפרצופים, החל מע"ב דאדם קדמון, וכן בס"ג דאדם קדמון, וכן במ"ה וב"ן דאדם קדמון, ובכל פרצופי אצילות.
כי בפרצוף ע"ב דאדם קדמון, שאין שם במסך אלא רשימו דעביות דבחינה ג', המוציא עשר ספירות בקומת חכמה, הנה הרשימו דהתלבשות מבחינה ד' הנשארת שם במסך, שאינה ראויה כלל לזווג עם אור העליון, משום זכותה כנזכר לעיל, הנה היא נכללת עם העביות דבחינה ג' ונעשת לרשימו אחת, ואז קנתה הרשימו דהתלבשות כח להזדווגות עם אור העליון. ועל כן יצא עליה זווג דהכאה עם אור העליון, המוציא עשר ספירות בקירוב לקומת כתר, והוא מטעם היות בה בחינת התלבשות דבחינה ד'.
והתכללות זה נקרא 'התכללות הנקבה בזכר', כי הרשימו דעביות מבחינה ג' נקרא 'נקבה', להיותה הנושא לבחינת העביות, והרשימו דהתלבשות דבחינה ד' נקרא 'זכר', משום שבא מקומה גבוה ממנה, ומשום שהוא זך מעביות. ולפיכך, הגם שהרשימו דזכר

בלבד אינו מספיק לזווג דהכאה, אמנם על ידי התכללות הנקבה בו, נעשה גם הוא ראוי לזווג דהכאה.

פרק מד

מד) ואחר זה יש גם התכללות הזכר בנקבה. דהיינו שהרשימו דהתלבשות נכלל בהרשימו דעביות, ואז יוצא זווג דהכאה על קומת הנקבה בלבד, שהוא רק קומת בחינה ג', שהיא קומת חכמה הנקרא 'הוי"ה דע"ב', כנזכר לעיל.

והנה הזווג העליון, שהנקבה נכללה בהזכר, נבחן לקומת הזכר, שהיא קומת כתר בקירוב. וזווג התחתון שהזכר נכלל בהנקבה, נבחן לקומת הנקבה, שהיא קומת חכמה בלבדה. אמנם קומת הזכר, מתוך שהעביות שבו אינו מעצמו, אלא על ידי התכללות עם הנקבה, הנה הגם שמספיק ליציאת קומת עשר ספירות ממטה למעלה הנקרא 'ראש', כנזכר לעיל, עם כל זה אין קומה זו יכולה להתפשט ממעלה למטה לבחינת גוף, שפירושו: התלבשות האורות בכלים, כי זווג דהכאה על עביות הבא מבחינת התכללות, אינו מספיק להתפשט לבחינת כלים. ולפיכך אין בקומת הזכר רק בחינת ראש בלי גוף, וגוף הפרצוף נמשך רק מקומת הנקבה, שיש לה עביות מבחינה עצמית. ומשום זה אנו מכנים את הפרצוף רק על קומת הנקבה בלבד, דהיינו בשם פרצוף ע"ב, כי עיקרו של הפרצוף הוא בחינת גוף שלו, שהוא התלבשות האורות בכלים, והוא יוצא רק מקומת הנקבה כמבואר. על כן נקרא הפרצוף על שמה.

פרק מה

מה) ועל דרך שנתבארו שתי הקומות זכר ונקבה בראש דפרצוף ע"ב, ממש על אותו דרך יוצאים שנים הללו גם בראש הס"ג. אלא שם קומת הזכר הוא בקירוב לבחינת חכמה, משום שהוא מהרשימו דהתלבשות דבחינה ג' בהתכללות העביות דבחינה ב'. וקומת הנקבה היא בקומת בינה, דהיינו מהעביות דבחינה ב'. וגם כאן נקרא הפרצוף רק על שם קומת הנקבה, משום שהזכר הוא ראש בלי גוף.

ועל דרך זה בפרצוף מ"ה דאדם קדמון. ושם קומת הזכר הוא בקירוב לקומת בינה, המכונה 'קומת ישראל סבא ותבונה', להיותו מרשימו דבחינה ב' דהתלבשות בהתכללות עביות מבחינה א'. וקומת הנקבה היא קומת זעיר אנפין לבד, כי היא רק בחינה א' דעביות, וגם כאן אין הפרצוף נקרא אלא על שם הנקבה, דהיינו פרצוף מ"ה או פרצוף ו' קצוות, משום שהזכר הוא ראש בלי גוף. ועל דרך זה תשכיל בכל הפרצופין.

פרק מו

טעמים נקודות תגין ואותיות

אחר שנתבאר הביטוש דאו"מ באו"פ הנוהג אחר התפשטות הפרצוף לבחינת גוף, שבסבתו מזדכך המסך דגוף וכל האורות דגוף מסתלקים, והמסך עם הרשימות הנשארים בו עולים לפה דראש, ומתחדשים שם בזווג דהכאה מחדש, ומוציאים קומה חדשה בשיעור העביות שברשימות, נבאר עתה, ד' מיני אורות טנת"א, הנעשים עם הביטוש דאו"מ ועליות המסך לפה דראש.

פרק מז

כי נתבאר שע"י הביטוש דאו"מ במסך דגוף, הוא מזכך למסך מכל עביות דגוף עד שנזדכך ונשתוה למסך דפה דראש, שהשתוות הצורה עם הפה דראש נמצא מיחדהו כבחי' אחת עמו, ונכלל בזווג דהכאה שבו. אמנם נבחן שאין המסך מזדכך בבת אחת, אלא על פי סדר המדרגה, דהיינו מתחילה מבחי"ד לבחי"ג, ואח"כ מבחי"ג לבחי"ב ואח"כ מבחי"ב לבחי"א, ואחר כך מבחי"א לבחינת שורש, עד שנזדכך מכל בחינת עביותו ונעשה זך כמו המסך דפה דראש.

והנה אור העליון אינו פוסק מלהאיר אף רגע, והוא מזדווג עם המסך בכל מצב ומצב של הזדככותו, כי אחר שנזדכך מבחי"ד, ונסתלקה כל הקומת כתר הזו והמסך בא לעביות דבחי"ג, הרי אור העליון מזדווג עם המסך על פי העביות דבחי"ג הנשארת בו, ומוציא ע"ס בקומת חכמה, ואחר כך כשנזדכך המסך גם מבחי"ג ונסתלקה גם קומת חכמה, ולא נשאר במסך רק בחי' ב', נמצא אור העליון מזדווג עמו על בחי"ב ומוציא ע"ס בקומת בינה. ואחר כך כשמזדכך גם מבחי"ב ונסתלקה הקומה הזו, ולא נשאר בו רק עביות דבחי"א, הנה אור העליון מזדווג עם המסך על עביות דבחי"א הנשארת בו, ומוציא קומת ע"ס בקומת הז"א. וכשנזדכך גם מעביות דבחי"א וקומת הז"א מסתלקת, ולא נשאר בו אלא שורש העביות, מזדווג אור העליון גם על העביות דשורש הנשארת במסך, ומוציא ע"ס בקומת המלכות. וכשנזדכך המסך גם מעביות דשורש וגם קומת המלכות נסתלקה משם, כי לא נשאר במסך עוד שום עביות דגוף, הנה אז נבחן שהמסך ורשימותיו עלו ונתחברו עם המסך דראש ונכלל שם בזווג דהכאה, ויוצאים עליו ע"ס חדשות, הנקראות בן ותולדה לפרצוף הראשון.

והנה נתבאר, שענין הביטוש דאו"מ באו"פ המזכך למסך דגוף של הפרצוף הא' דא"ק, ומעלהו לפה דראש שלו, שעי"ז נולד ויוצא פרצוף שני ע"ב דא"ק, אין זה נעשה בבת

אחת, אלא על סדר המדרגה, אשר אור עליון מזדווג עמו בכל מצב ומצב מהד' מדרגות שהולך ובא עליהם במשך זמן הזדככותו, עד שנשתווה לפה דראש. ועד"ז שנתבאר יציאת ד' קומות במשך זמן הזדככות הגוף דפרצוף א' לצורך ע"ב, כן יוצאות ג' קומות במשך זמן הזדככות המסך דגוף דפרצוף ע"ב, בעת אצילותו לפרצוף ס"ג, וכן בכל המדרגות. כי זה הכלל, אין המסך מזדכך בבת אחת אלא בסדר המדרגה, ואור העליון שאינו פוסק להתפשט לתחתון, נמצא מזדווג עמו בכל מדרגה ומדרגה שבדרך זיכוכו.

פרק מח

אמנם אלו הקומות שיוצאות על המסך במשך זמן הזדככותו ע"פ סדר המדרגה אינן נחשבות להתפשטות מדרגות אמיתיות, כמו הקומה הראשונה שיצאה מטרם התחלת הזדככות, אלא שהן נחשבות לבחינות נקודות, ומכונות בשם או"ח ודין, כי כח הדין של הסתלקות האורות כבר מעורב בהם. כי בפרצוף הא', הנה תיכף כשהביטוש התחיל לפעול וזיכך את המסך דגוף מבחי"ד, הנה נחשב כאלו כבר נזדכך כולו, כי אין מקצת ברוחני, וכיון שהתחיל להזדכך כבר מוכרח להזדכך כולו, אלא מתוך שמדרך המסך להזדכך על סדר המדרגה, יש שהות לאור העליון להזדווג עמו, בכל מדרגה של עביות שהמסך מקבל במשך זמן הזדככותו, עד שמזדכך כולו, כנ"ל, וע"כ אלו הקומות היוצאות במשך זמן הסתלקותו, כח ההסתלקות מעורב בהן, ונחשבות רק לבחינות נקודות ואו"ח ודין. ולפיכך אנו מבחינים בכל פרצוף ב' מיני קומות בשם: טעמים ונקודות. כי הע"ס דגוף שיצאו בראשונה בכל פרצוף, נק' בשם טעמים, ואותן הקומות היוצאות בפרצוף בדרך זיכוכו, דהיינו אחר שכבר התחיל המסך להזדכך עד שמגיע לפה דראש, כנ"ל, הן נקראות בשם נקודות.

פרק מט

ואלו הרשימות הנשארות למטה בגוף אחר הסתלקות האורות דטעמים, נקראות בשם תגין. ואלו הרשימות הנשארות מקומות הנקודות נקראות בשם אותיות שהם כלים. והתגין שהם הרשימות מהאורות דטעמים הם חופפים על האותיות והכלים, ומקיימים אותם. ונתבאר ד' מיני אורות הנק' טעמים נקודות תגין ואותיות.
אשר הקומה הראשונה היוצאת בכל פרצוף, מה"פ הנקראים: גלגלתא, ע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן, נק' בשם טעמים.

וקומות היוצאות בכל פרצוף אחר שכבר התחיל להזדכך, עד שמזדכך כולו, נקראות בשם נקודות.
והרשימות הנשארות מהאורות דטעמים שבכל קומה אחר הסתלקותם, נק' בשם תגין.
והרשימות, הנשארות מהאורות של קומות הנקודות אחר הסתלקותם נק' בשם אותיות או כלים.
ותזכור זה בכל ה"פ הנק', גלגלתא, ע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן, כי בכולם יש הזדככות, ובכולם יש אלו ד' מיני אורות.

פרק נ

ענין רת"ס שבכל פרצוף וסדר התלבשות הפרצופין זב"ז

הנה כבר ידעת את ההבחן, שיש ב' מיני מלכיות בכל פרצוף, שהם, מלכות המזדווגת ומלכות המסיימת. והנה מהמסך שבמלכות המזדווגת יוצאות ע"ס דאו"ח ממנה ולמעלה, המלבישות לע"ס דאור העליון, שהם נק' ע"ס דראש, כלומר, שרשים לבד. ומשם ולמטה מתפשטות הע"ס דגוף הפרצוף, דהיינו בבחינות התלבשות האורות בכלים גמורים. ואלו הע"ס דגוף מתחלקות לב' בחי' של ע"ס, הנק' ע"ס דתוך וע"ס דסוף. שהע"ס דתוך מקומן מפה עד הטבור, ששם מקום התלבשות של האורות בכלים. והע"ס דסיום וסוף הפרצוף, מקומן מטבורו ולמטה עד סיום רגליו, שפירושן, אשר המלכות מסיימת לכל ספירה וספירה עד שמגיעה לבחינתה עצמה שאינה ראויה לקבל שום אור, וע"כ נפסק שם הפרצוף. ובחינת הפסק זה מכונה סיום אצבעות רגלין של הפרצוף, שמשם ולמטה חלל פנוי וריקן בלי אור.
ותדע, שב' מיני ע"ס הללו נמשכים מהע"ס דשרשים הנק' ראש. כי שניהם נכללים במלכות המזדווגת כי יש שם כח הלבשה, שהוא האו"ח העולה ומלביש לאור העליון. גם יש שם כח העיכוב של המסך על המלכות, שלא תקבל האור, שעי"ז נעשה הזווג דהכאה המעלה אור חוזר. וב' כחות הללו המה בראש רק שרשים בעלמא, אלא כשמתפשטים מלמעלה למטה, הנה כח הא' שהוא כח ההלבשה, יוצא לפועל בע"ס דתוך שמפה ולמטה עד הטבור. וכח הב' שהוא כח העיכוב על המלכות מלקבל אור, יוצא לפועל בע"ס דסוף וסיום שמטבור ולמטה עד סיום אצבעות רגלין. וב' מיני ע"ס הללו נק' תמיד חג"ת נהי"מ. שהע"ס דתוך שמפה עד הטבור נק' כולן בשם חג"ת, והע"ס דסוף שמטבור ולמטה נק' כולן בשם נהי"מ, וזכור זה.

פרק נא

עוד יש לדעת, כי ענין הצמצום לא היה אלא על אור החכמה, שהכלי שלו הוא הרצון לקבל הנגמר בבחי"ד, שבה נעשה הצמצום והמסך, אבל על אור דחסדים לא היה שום צמצום כלל, כי הכלי שלו הוא הרצון להשפיע, שאין בו שום עביות ושינוי הצורה מהמאציל, ואינו צריך לשום תיקונים. ועכ"ז לפי שבע"ס דאור העליון נמצאים אלו ב' האורות, חכמה וחסדים, מקושרים יחדיו בלי שום הפרש ביניהם, להיותם אור אחד המתפשט לפי תכונתו, לפיכך כשבאים בהתלבשות בכלים, אחר הצמצום, הנה גם אור דחסדים נפסק על המלכות, אעפ"י שעליו לא נעשה צמצום. כי אם היה אור דחסדים מתפשט במקום שאין אור החכמה יכול להתפשט שם אף משהו, דהיינו במלכות המסיימת, היתה נעשת שבירה באור העליון, כי האור דחסדים היה מוכרח להפרד לגמרי מאור החכמה, ולפיכך נעשת מלכות המסיימת לבחינת חלל פנוי וריקן לגמרי, ואפי' מאור דחסדים.

פרק נב

ועם זה תבין תוכנם של הע"ס דסוף הפרצוף שמטבור ולמטה, כי אי אפשר כלל לומר שהן רק בחי' אור החסדים בלי חכמה כלל, כי אין האור דחסדים נפרד לעולם לגמרי מאור החכמה, אלא שיש בהן בהכרח הארה מועטת גם מאור החכמה, ותדע שהארה מועטת הזו אנו מכנים תמיד בשם ו"ק בלי ראש. והנה נתבארו ג' בחי' הע"ס שבפרצוף, הנק' ראש תוך סוף.

פרק נג

ועתה נבאר ענין סדר הלבשת הפרצופין, גלגלתא ע"ב וס"ג דא"ק, זה לזה. וזה ידעת כי כל תחתון יוצא ממסך דגוף דעליון, אחר שנזדכך ונעשה בהשואת הצורה אל המלכות והמסך שבראש, כי אז נכלל במסך שבראש בזווג דהכאה שבו, כנ"ל. ואחר שנעשה עליו הזווג דהכאה בב' הרשימות עביות והתלבשות הנשאר במסך דגוף, הנה הוכרה העביות שבו שהיא מבחינת עביות דגוף, וע"י הכר ההוא נבחן לנו, שהקומה יוצאת מבחינת ראש דפרצוף הא' דא"ק, ויורדת ומלבשת לבחי' הגוף שלו, דהיינו במקום שורשה, כי ממסך דגוף היא. ובאמת היה צריך לירד המסך עם המלכות המזדווגת של הפרצוף החדש, למקום הטבור דפרצוף הא', כי שם מתחיל המסך דגוף עם מלכות המסיימת של פרצוף הא' שמשם שורש הפרצוף החדש ואחיזתו. אלא מתוך שהבחינה האחרונה

דעביות נאבדה מהמסך בסבת הביטוש דאו"מ באו"פ, (כנ"ל באות מ') ולא נשאר במסך זולת בחי"ג דעביות, אשר בחי"ג הזאת דעביות נק' חזה, ולפיכך אין למסך ומלכות המזדווגת דפרצוף החדש, שום אחיזה ושורש בטבור דעליון, אלא רק בחזה שלו, והוא דבוק שם כענף בשורשו.

פרק נד

ולפיכך נמצא, שהמסך דפרצוף החדש יורד למקום החזה דפרצוף הא', ומוציא שם, ע"י זווג דהכאה עם אור העליון, ע"ס דראש ממנו ולמעלה, עד הפה דעליון, שהוא המלכות דראש דפרצוף הא'. אבל את הע"ס דראש של פרצוף העליון אין התחתון יכול להלביש אף משהו, להיותו רק מבחינת מסך דגוף של העליון כנ"ל. ואח"כ מוציא ע"ס ממעלה למטה הנק' ע"ס דגוף בתוך וסוף של התחתון, ומקומן מחזה דפרצוף העליון ולמטה עד הטבור שלו בלבד, כי מטבור ולמטה הוא מקום הע"ס דסיום של העליון, שהיא בחי"ד, ואין להתחתון אחיזה בבחינה אחרונה של העליון, כי נאבדה ממנו בעת הזדככותו (כנ"ל באות מ'). וע"כ פרצוף התחתון ההוא הנק' פרצוף החכמה דא"ק או פרצוף ע"ב דא"ק, מוכרח להסתיים למעלה מטבור של פרצוף הא' דא"ק. ונתבאר היטב, שכל רת"ס דפרצוף ע"ב דא"ק, שהוא התחתון דפרצוף הא' דא"ק, המה עומדים ממקום שמתחת הפה דפרצוף הא' עד מקום הטבור שלו, באופן, שהחזה דפרצוף הא' הוא מקום פה דראש של פרצוף ע"ב, דהיינו מלכות המזדווגת, והטבור דפרצוף הא' הוא מקום סיום רגלין דפרצוף ע"ב, דהיינו מלכות המסיימת.

פרק נה

וכמו שנתבאר בסדר יציאת פרצוף ע"ב מפרצוף הא' דא"ק, כן הוא בכל הפרצופין עד סוף עולם העשיה, שכל תחתון יוצא ממסך דגוף דעליון שלו, אחר שנזדכך ונכלל במסך דמלכות דראש דעליון בזווג דהכאה אשר שם, ואח"ז יורד משם למקום אחיזתו בגוף דעליון, ומוציא גם במקומו ע"י זווג דהכאה עם אור העליון את הע"ס דראש ממטה למעלה, וגם מתפשט ממעלה למטה לע"ס דגוף בתוך וסוף ע"ד שנתבאר בפרצוף ע"ב דא"ק, בטעמו ונימוקו. אלא בענין סיום הפרצוף יש חילוקים כמ"ש במקומו.

פרק נו

צמצום ב' הנק' צמצום נה"י דא"ק

והנה נתבאר היטב ענין הצמצום א' שנעשה על כלי המלכות שהיא הבחי"ד, שלא תקבל לתוכה אור העליון. וכן ענין המסך והזווג דהכאה שלו עם האור העליון, המעלה או"ח, שהאו"ח הזה נעשה לכלי קבלה חדשים במקום הבחי"ד. וכן ענין ההזדככות של המסך דגוף הנעשה בגופין דכל פרצוף, מפאת הביטוש דאו"מ באו"פ, המוציאה ד' הבחינות טנת"א דגוף דכל פרצוף, והמעלה את המסך דגוף לבחינת מסך של ראש, ומכשרתו לזווג דהכאה עם אור העליון, שעליו נולד פרצוף שני הנמוך במדרגה אחת מהפרצוף הקודם. וכן יציאת ג' פרצופין הראשונים דא"ק, הנק' גלגלתא ע"ב ס"ג, וסדר הלבשתם זה את זה.

פרק נז

ותדע, שבאלו הג' הפרצופין גלגלתא ע"ב וס"ג דא"ק, אין עוד אפי' שורש לד' העולמות אבי"ע, כי אפילו בחינת מקום לג' עולמות בי"ע עוד לא היה כאן, שהרי פרצוף הפנימי דא"ק היה נמשך עד הנקודה דעוה"ז. וכן לא נגלה עוד שורש לענין תיקון הנרצה, שבסבתו נעשה הצמצום כי כל הנרצה בדבר הצמצום שנעשה בבחי"ד, היה בכדי לתקנה שלא תהיה בה שום שינוי צורה עם קבלתה את אור העליון, (כנ"ל באות יו"ד). והיינו כדי לברוא גוף האדם מבחינה ד' ההיא, ועם העסק שלו בתורה ומצוות על מנת להשפיע נ"ר ליוצרו, יהפך את כח הקבלה שבבחי"ד שיהיה ע"מ להשפיע, שבזה משווה צורת הקבלה להשפעה גמורה, ואז יהיה גמר התיקון, כי בזה תחזור הבחי"ד להיות לכלי קבלה על אור העליון, וגם תהיה בדביקות גמורה עם האור, בלי שום שינוי צורה כלל, כנ"ל. אמנם עד עתה לא נגלה עוד שורש לתיקון הזה, כי לענין זה צריך האדם להיות כלול גם מבחינות העליונות שלמעלה מבחי"ד, כדי שיהיה בו ההכשר לעשות מעשים טובים של השפעה, ואם היה האדם יוצא מהמצב של פרצופי א"ק, היה כולו מבחינת חלל פנוי, כי הבחי"ד הצריכה להיות לשורש גופו של האדם, היתה כולה מלמטה מרגלי א"ק, בבחינת חלל פנוי וריקן בלי אור, להיותה נמצאת בהפכיות הצורה מאור העליון, שנבחנת משום זה לבחינת פרודא ומיתה. ואם היה נברא האדם ממנה, לא היה יכול לתקן מעשיו כלל, כי לא היה בו שום ניצוצין של השפעה, והיה נמשל כבהמות, שאין בהם מבחינת השפעה ולא כלום, שכל חייהם הוא אך לעצמם. וכדוגמת הרשעים, השקועים בתאות הקבלה לעצמם, ואפילו החסד דעבדין, לגרמייהו עבדין, שעליהם נאמר רשעים בחייהם נקראים מתים, להיותם בהפכיות הצורה מחי החיים.

פרק נח

וז"ס מ"ש חז"ל (ב"ר ספי"ב) בתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים, הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין. פירוש, כי כל תחילה ואח"כ הנאמר ברוחניות, פירושו סבה ומסובב, וז"ש, שהסבה הראשונה של העולמות, דהיינו פרצופי א"ק שנאצלו תחילת כל העולמות, נאצלו במדת הדין, דהיינו בבחינת מלכות לבד, הנק' מדת הדין, דהיינו הבחי"ד, שנצטמצמה ויצאה בבחינת חלל פנוי וסיום לרגלי א"ק. שה"ס הנקודה דעוה"ז, הנמצאת למטה מסיום רגלי א"ק בבחינת חלל פנוי וריקן מכל אור כנ"ל. וראה שאין העולם מתקיים, דהיינו כנ"ל, שבאופן זה לא היה שום אפשרות לאדם, הצריך להברא מבחי"ד הזו, שיוכל לסגל מעשים של השפעה, שעל ידו יתקיים העולם במדת התיקון הנרצה, לכן הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין. פי', ספירת בינה נק' מדת הרחמים, וספירת המלכות נק' מדת הדין, משום שעליה נעשה הצמצום. והמאציל העלה מדת הדין, שהוא כח הסיום הנעשה בספירת המלכות, והעלה אותה אל הבינה, שהיא מדת הרחמים, ושיתף אותם יחד זה בזה, שע"י השתתפות הזו נעשת גם הבחי"ד שהיא מדת הדין כלולה מניצוצי השפעה שבכלי דבינה. (כנ"ל באות ה' ע"ש). שבזה נעשה הכשר לגוף האדם היוצא מבחי"ד, שיהיה כלול גם ממדת ההשפעה, אשר יוכל לעשות מע"ט ע"מ להשפיע נ"ר ליוצרו, עד שיהפך מדת הקבלה שבו שתהיה כולה ע"מ להשפיע, שעי"ז יתקיים העולם לתיקון הנרצה מבריאת העולם, כנ"ל.

פרק נט

והנה השיתוף הזה של המלכות בבינה נעשה בפרצוף ס"ג דא"ק, וגרם לצמצום ב' בעולמות שממנו ולמטה, כי נעשה בו סיום חדש על אור העליון, דהיינו במקום הבינה. ונמצא שהמלכות המסיימת, שהיתה עומדת בסיום רגלי הס"ג דא"ק, ממעל הנקודה דעוה"ז, עלתה וסיימה את אור העליון במקום חצי בינה דגוף הס"ג דא"ק, הנק' ת"ת, כי כח"ב דגוף נק' חג"ת, ונמצא הת"ת היא בינה דגוף. וכן מלכות המזדווגת, שהיתה עומדת במקום הפה דראש הס"ג דא"ק, עלתה למקום נקבי עינים דא"ק, שהוא חצי בינה של ראש, ונעשה שם הזווג, לצורך המ"ה דא"ק הנק' עולם הנקודים, במקום נקבי עינים.

פרק ס

וזה מכונה ג"כ צמצום נה"י דא"ק, כי הס"ג דא"ק שהיה מסתיים בשוה עם פרצוף גלגלתא דא"ק ממעל הנקודה דעוה"ז, הנה ע"י השיתוף ועלית המלכות במקום בינה, נמצא מסתיים ממעל לטבור דא"ק הפנימי, דהיינו במקום חצי ת"ת, שהוא חצי בינה דגוף דא"ק הפנימי, כי שם עלתה מלכות המסיימת, ועכבה אור העליון שלא יתפשט ממנה ולמטה, וע"כ נעשה שם חלל פנוי וריקן בלי אור, ונמצאו התנה"י דס"ג, שנצטמצמו ונתרוקנו מאור העליון. ולפיכך נקרא הצמצום ב' בשם צמצום נה"י דא"ק, כי ע"י סיום החדש שנעשה במקום הטבור, נתרוקנו הנה"י דס"ג דא"ק מאורותיהם. וכן נבחן שאח"פ דראש הס"ג יצאו ממדרגת ראש הס"ג, ונעשו לבחינת גוף שלו, כי המלכות המזדווגת עלתה לנקבי עינים, ויצאו הע"ס דראש מהמסך שבנקבי העינים ולמעלה, ומנקבי העינים ולמטה כבר נקרא גוף הפרצוף, כי אינו יכול לקבל רק הארה שמנקבי עינים ולמטה, שזו היא בחינת גוף. והנה קומת הע"ס הללו שיצאה בנקבי עינים דס"ג דא"ק, הן הע"ס הנקראות עולם הנקודים, שירדו מנקבי עינים דס"ג ובאו למקומן, שהוא למטה מטבור דא"ק הפנימי, ונתפשטו שם ראש וגוף. ותדע כי הסיום החדש הנ"ל, הנעשה במקום הבינה דגוף, מכונה בשם פרסה. ויש כאן פנימיות וחיצוניות, ורק הע"ס החיצוניות נקראים עולם הנקודים, והעשר ספירות הפנימיות נק' מ"ה וב"ן דא"ק עצמו.

פרק סא

אמנם יש להבין, כיון שהע"ס דנקודים והמ"ה דא"ק, נאצלו ויצאו מנקבי עינים דראש הס"ג כנ"ל, הנה היו צריכים להלביש להס"ג מפה דראשו ולמטה, כמ"ש בפרצופין הקודמים, שכל תחתון מלביש לעליונו מפה דראש ולמטה, ולמה לא היה כן, אלא שירדו להלביש במקום שלמטה מטבור דא"ק. ובכדי להבין את זה, צריכים לידע היטב, איך נתהווה השיתוף הנ"ל, שהבינה והמלכות נתחברו לאחת.

פרק סב

והענין הוא, כי בעת יציאת פרצוף ס"ג, הוא נסתיים כולו למעלה מטבור דא"ק הפנימי, כמו שנתבאר בפרצוף ע"ב דא"ק, כי לא יכלו להתפשט מטבור ולמטה, כי שם מתחלת שליטת הבחי"ד דא"ק הפנימי בבחינת ע"ס דסיום שלה, ובפרצופי ע"ב ס"ג אין בהם מבחי"ד ולא כלום. (כנ"ל באות נ"ד). אמנם כשהתחילו לצאת הנקודות דס"ג דא"ק, דהיינו אחר שנזדכך המסך דס"ג, שהוא בחי"ב דעביות, ע"י הביטוש דאו"מ בו, ובא

לבחי"ב דהתלבשות ובחי"א דעביות, הנה אז נסתלקו הטעמים דס"ג, ויצאה קומת הנקודות על העביות הנשארת במסך, בו"ק בלי ראש. כי הע"ס היוצאות על בחי"א דעביות הן קומת ז"א בחסר ג"ר. וגם בקומת הזכר, שהוא בחי"ב דהתלבשות, אין שם בחינת בינה אלא בקירוב שהוא נבחן לו"ק דבינה. ולפיכך קומה זו דנקודות דס"ג, נשתותה צורתה עם הע"ס דסיום שלמטה מטבור דא"ק, שגם הן בבחינת ו"ק בלי ראש, (כנ"ל באות נ"ב), ונודע שהשתוות הצורה מקרבת הרוחניים לאחד, וע"כ ירדה קומה זו למטה מטבור דא"ק, ונתערבה שם עם הזו"ן דא"ק, ושמשו כאחד יחד, להיותם שוים בשיעור קומה.

פרק סג

ואין להקשות הרי עדיין יש ביניהם מרחק רב מצד העביות שבהם, כי הנקודות דס"ג באו מעביות דבחי"ב ואין בהם מבחי"ד ולא כלום, והגם שהם קומת ז"א, אין זה עוד דומה לקומת ז"א של הלמטה מטבור דא"ק, שהוא ז"א דבחי"ד, הרי שיש בהם הפרש גדול. התשובה היא, כי אין העביות ניכרת בפרצוף בעת התלבשות האור, רק אחר הסתלקות האור, וע"כ בעת שהופיע פרצוף הנקודות דס"ג בקומת ז"א ירד ונתלבש בקומת זו"ן שמטבור ולמטה דא"ק ואז נתערבו הבחי"ב בבחי"ד זה בזה, וגרם לצמצום הב' הנ"ל, שנעשה סיום חדש במקום בינה דגוף של פרצוף ההוא. וכן גרם להשתנות מקום הזווג, ונעשה הפה דראש במקום נקבי העינים, כנ"ל.

פרק סד

והנך מוצא, שמקור השיתוף של המלכות בבינה, הנק' צמצום ב', נעשה רק למטה מטבור דא"ק, ע"י התפשטות פרצוף נקודות דס"ג שמה, ולפיכך לא יכלה קומת ע"ס זו דנקודים הבאה מצמצום ב', להתפשט למעלה מטבור דא"ק כי אין שום כח ושליטה יכול להתגלות למעלה ממקור יציאתו. ומתוך שמקום התהוות הצמצום ב' התחיל מהטבור ולמטה, ע"כ הוכרחה גם קומת הנקודים להתפשט שם.

פרק סה

המקום לד' העולמות אבי"ע, וענין הפרסא שבין אצילות לבי"ע

והנה נתבאר, שכל עיקרו של צמצום הב' הנ"ל, נעשה רק בפרצוף נקודות דס"ג, שמקומו מטבור ולמטה דא"ק עד סיום רגליו, דהיינו עד ממעל לנקודה דעוה"ז. ותדע שכל אלו

השינויים שנעשו בעקבות צמצום הב' הזה, באו רק בפרצוף נקודות דס"ג ההוא, ולא למעלה ממנו, ומה שאמרנו למעלה, שע"י עלית המלכות לחצי ת"ת דא"ק וסיימה שם הפרצוף, יצאו חצי ת"ת התחתון ונהי"מ דא"ק לבחינת חלל פנוי, לא נעשה זה בתנה"י דא"ק עצמו אלא רק בתנה"י דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, אבל בא"ק עצמו נבחנים השנוים הללו רק לבחינת עליית מ"ן לבד, שפירושו, שהוא נתלבש בשינויים הללו כדי להאציל לע"ס דנקודים בבחינתן, אבל בא"ק עצמו לא נעשה שום שינוי.

פרק סו

והנה תיכף בעת הצמצום, דהיינו בעת עלית המלכות לבינה, עוד מטרם העלית מ"ן והזווג שנעשה בנקבי עינים דא"ק, גרם זה שיתחלק פרצוף הנקודות דס"ג דא"ק, לד' חלוקות: א) כח"ב חג"ת עד החזה שלו, הנבחנים למקום אצילות. ב) ב"ש ת"ת שמחזה ולמטה עד סיום הת"ת שנעשה למקום בריאה. ג) ג' הספירות נה"י שלו שנעשה למקום עולם היצירה. ד) המלכות שבו שנעשה למקום עולם העשיה.

פרק סז

וטעם הדברים הוא, כי מקום עולם אצילות, פירושו, המקום הראוי להתפשטות אור העליון, ומתוך עלית המלכות המסיימת למקום בינה דגוף הנק' ת"ת, נמצא מסתיים שם הפרצוף, ואין האור יכול לעבור משם ולמטה, הרי שמקום האצילות נסתיים שם בחצי ת"ת על החזה, וכבר ידעת שסיום החדש הזה שנעשה כאן, נקרא בשם פרסא שמתחת עולם האצילות, ובאלו הספירות שהן למטה מהפרסא יש בהם ג' חלוקות. והוא מטעם, כי באמת לא היו צריכים לצאת למטה מהאצילות רק ב' הספירות זו"ן דגופא הנקרא נהי"מ, כי מאחר שהסיום נעשה בבינה דגופא, שהוא ת"ת, נמצאים רק הזו"ן שלמטה מת"ת שהם למטה מהסיום, ולא הת"ת, אמנם גם חצי ת"ת התחתון יצא ג"כ למטה מסיום. והטעם הוא, כי הבינה דגוף נכללת ג"כ מע"ס כח"ב זו"ן, ומתוך שהזו"ן הללו דבינה, הם שרשים של הזו"ן דגוף הכוללים שנכללו בהבינה, הם נחשבים כמוהם, וע"כ יצאו גם הזו"ן דבינה למטה מהפרסא דאצילות ביחד עם הזו"ן הכוללים. ומטעם זה נסדקה ספירת הת"ת לרחבה במקום החזה, כי המלכות שעלתה לבינה עומדת שם, ומוציאה גם את הזו"ן דבינה לחוץ, שהם ב"ש הת"ת שמחזה ולמטה עד סיומו. ועכ"ז יש הפרש בין ב"ש ת"ת לבין נהי"מ, כי הב"ש ת"ת שייכים באמת לבינה דגוף, ולא יצאו למטה מסיום האצילות מחמת עצמם, רק מפני שהם שורשי הזו"ן, לכן אין הפגם גדול

בהם, כי אין יציאתם מחמת עצמם, וע"כ נבדלו מהנהי"מ, ונעשו לעולם בפני עצמו, והוא הנקרא עולם הבריאה.

פרק סח

גם הזו"ן דגוף הנקרא נהי"ם נתחלקו ג"כ לב' בחינות, כי המלכות להיותה בחינת נוקבא נמצאת פגמה יותר קשה, והיא נעשית למקום עולם העשיה. והז"א שהוא נה"י, נעשה לעולם היצירה למעלה מעולם עשיה. והנה נתבאר, איך נחלק פרצוף הנקודות דס"ג, בסבת הצמצום ב', ונעשה מקום לד' עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, אשר הכח"ב חג"ת עד החזה שבו, נעשה מקום לעולם אצילות. וחצי ת"ת התחתון שמחזה עד סיום הת"ת, נעשה מקום לעולם הבריאה. והנה"י שבו לעולם היצירה. והמלכות שלו לעולם העשיה. ומקומם מתחיל מנקודת הטבור דא"ק, ומסתיים ממעל לנקודת עוה"ז, דהיינו עד סיום רגליו דא"ק, שהוא סוף שיעור הלבשת פרצוף נקודות דס"ג לפרצוף גלגלתא דא"ק, כנ"ל.

פרק סט

ענין הקטנות והגדלות שנתחדש בעולם הנקודים

והנה אחר שידעת בדרך כלל ענין הצמצום ב', שנעשה בפרצוף הנקודות דס"ג, לצורך אצילות הע"ס דעולם הנקודים, שהוא פרצוף הרביעי דא"ק, נחזור ונבאר ענין יציאת הע"ס דנקודים בפרטיות. וכבר נתבאר ענין יציאת פרצוף מפרצוף, שכל פרצוף תחתון נולד ויוצא ממסך דגוף דעליון אחר הזדככותו ועליתו להתחדשות הזווג להפה דעליון והגורם להזדככות הזה הוא הביטוש דאו"מ במסך דפרצוף העליון, המזכך למסך מעביות דגוף שבו, ומשווה אותו לבחינת עביות דראש. (כנ"ל באות ל"ה, עש"ה) שבדרך זה יצא פרצוף ע"ב דא"ק מפרצוף הכתר דא"ק, וכן פרצוף ס"ג דא"ק מפרצוף ע"ב דא"ק, כמ"ש שם. והנה גם פרצוף הד' דא"ק הנקרא ע"ס דעולם הנקודים, נולד ויצא מהעליון שלו, שהוא ס"ג דא"ק, ג"כ באותו הדרך.

פרק ע

אמנם יש כאן ענין נוסף, כי בפרצופין הקודמים, בעת הזדככות המסך והעליה לפה דראש דעליון, לא היה המסך כלול רק מהרשימות דעביות דגוף העליון בלבד, משא"כ כאן בהזדככות המסך דס"ג דא"ק לצורך הנקודים, היה המסך הזה כלול מב' מיני

רשימות. כי מלבד שהוא כלול מרשימות העביות של עצמו, דהיינו מבחינת הספירות דגוף דס"ג דא"ק, הנה הוא כלול עוד מרשימות העביות דזו"ן דא"ק שלמטה מטבור. והוא מטעם התערבותם יחד למטה מטבור דא"ק כמ"ש לעיל באות ס"א, שהנקודות דס"ג ירדו למטה מטבור דא"ק, ונתערבו יחד עם הזו"ן דא"ק אשר שם.

פרק עא

ומכח זה נתחדש כאן בפרצוף הנקודים, ענין קטנות וגדלות, אשר מבחינת הרשימות דעביות שבמסך, יצאו עליהם ע"ס דקטנות נקודים. ומבחינת הרשימות דזו"ן דא"ק שלמטה מטבור, שנתחברו ונתערבו עם הרשימות של המסך, יצאו עליהם ע"ס דגדלות נקודים.

פרק עב

גם תדע, אשר הע"ס דקטנות נקודים שיצאו על המסך, נחשבים לעיקר הפרצוף נקודים, משום שיצאו על סדר המדרגה, דהיינו מעצם המסך דגוף העליון. ע"ד שיצאו ג' פרצופין הקודמים דא"ק. אבל הע"ס דגדלות נקודים נבחנות רק לתוספת בלבד על פרצוף הנקודים. משום שיצאו רק מזווג על הרשימות דזו"ן דא"ק שלמטה מטבור, שלא באו על סדר המדרגה אלא שנתחברו ונתוספו על המסך מסבת ירידתו דפרצוף נקודות דס"ג למטה מטבור דא"ק, כנ"ל אות ע'.

פרק עג

והנה תחילה נבאר הע"ס דקטנות נקודים. וכבר ידעת, כי אחר התפשטות דס"ג דא"ק, נעשה בו הביטוש דאו"מ באו"פ, דהיינו על המסך שלו, וזיכך אותו על דרך המדרגה, אשר הקומות היוצאות בדרך הזדככותו, נקראות נקודות דס"ג, והן שירדו למטה מטבור דא"ק ונתערבו עם הבחי"ד אשר שם, (כנ"ל באות ס"ב, עש"ה). והנה אחר שנגמר להזדכך מכל העביות דגוף שבמסך, ולא נשאר בו רק בחינת עביות דראש, נבחן שעלה לראש הס"ג וקבל שם זווג מחדש על שיעור העביות שנשארו ברשימות שבמסך, ע"ד שנתבאר לעיל באות ל"ה.

פרק עד

וגם כאן נבחן, שבחינה אחרונה דעביות, שהיא העביות דבחי"ב שהיתה במסך, נאבדה לגמרי, ורק רשימו דהתלבשות נשאר ממנה, ומהעביות לא נשאר כי אם בחי"א בלבד.

ולפיכך קבל המסך שם בראש הס"ג, ב' מיני זווגים (כנ"ל באות מ"ג), שמהתכללות בחי"א דעביות תוך בחי"ב דהתלבשות, הנקרא התכללות הרשימו דנקבה ברשימו דזכר, יצאה עליהן קומת בינה בקירוב, שהוא בערך ו"ק דבינה, וקומה זו נקראת ספירת הכתר דנקודים. ומהתכללות הזכר בהרשימו דנקבה, דהיינו התכללות הרשימו דבחי"ב דהתלבשות בבחי"א דעביות, יצאה קומת ז"א שהוא בחינת ו"ק בלי ראש, הנקרא אבא ואמא דנקודים אב"א. וב' קומות הללו נקראות ג"ר דנקודים, כלומר, בחינת ע"ס דראש נקודים, כי כל ראש מכונה בשם ג"ר או כח"ב. ויש חילוק ביניהם, כי הכתר דנקודים, שהוא קומת הזכר, אינו מתפשט לגוף, ורק בראש הוא מאיר, ואו"א דנקודים, שהם קומת הנקבה, היא לבדה מתפשטת לגוף הנקרא ז"ס תחתונות דנקודים, או חג"ת נה"י דנקודים.

פרק עה

באופן שיש כאן ג' מדרגות זה תחת זה: הא' הוא הכתר דנקודים, שיש לו קומת ו"ק דבינה, הב' הוא קומת או"א דנקודים שיש להם קומת ז"א. והם שניהם בחינת ראש כנ"ל. הג' הוא ז"ת דנקודים חג"ת נהי"מ, שהם בחינת הגוף דנקודים.

פרק עו

ותדע, שמכח עלית המלכות לבינה נבחנות אלו המדרגות דנקודים, שבעת יציאתן נתבקעו לב' חצאים הנק' פנים ואחורים, כי מאחר שהזווג נעשה בנקבי עינים, אין בראש אלא ב' ספירות וחצי, שהם גלגלתא ועינים ונקבי עינים, דהיינו כתר חכמה וחצי העליון דבינה, והם מכונים כלים דפנים. והכלים דאח"פ, שהם חצי בינה התחתון וז"א ונוקבא, יצאו מהע"ס דראש ונעשים לבחינתה של המדרגה שלמטה מהראש, ועל כן, אלו הכלים דראש, שיצאו לחוץ מהראש, נבחנים לכלים דאחורים. ועד"ז נבקעה כל מדרגה ומדרגה.

פרק עז

ונמצא לפי"ז, שאין לך מדרגה שאין בה פנים ואחורים. כי האח"פ דקומת זכר שהם הכתר דנקודים, יצאו ממדרגת הכתר וירדו למדרגת או"א דנקודים, שהם קומת הנקבה. ואח"פ דקומת הנקבה שהם או"א דנקודים ירדו ונפלו למדרגת הגוף שלהם, דהיינו למדרגות ז"ס חג"ת נה"י דנקודים. ונמצא שאו"א כלולים מב' בחינות פנים ואחורים, כי בפנימיותם נמצאים אחורים של מדרגת הכתר, דהיינו האח"פ דכתר, ועליהם מלביש

הכלים דפנים דאו"א עצמם, דהיינו גלגלתא ועינים ונקבי עינים שלהם עצמם. וכן הז"ת דנקודים כלולים מפנים ומאחורים, כי הכלים דאחורים דאו"א, שהם אח"פ שלהם, נמצאים בפנימיות הז"ת, והכלים דפנים דז"ת נמצאים מלבישים עליהם מבחוץ.

פרק עח

וענין זה דהתחלקות המדרגות לב' חצאים גרם ג"כ, שאי אפשר להיות בכל אלו המדרגות דנקודים יותר מבחינת נפש רוח, דהיינו ו"ק בחסר ג"ר, כי מתוך שחסר בכל מדרגה ג' הכלים בינה וזו"ן מטעם הנ"ל, הרי חסר שם ג"ר דאורות שהם נשמה חיה יחידה (כמ"ש לעיל באות כ"ד, עש"ה). והנה נתבארו היטב הע"ס דקטנות נקודים, שהן ג' מדרגות הנק': כתר, או"א, ז"ת. ואין בכל מדרגה זולת כתר חכמה דכלים ונפש רוח דאורות, כי הבינה וזו"ן דכל מדרגה נפלה למדרגה שמתחתיה.

פרק עט

עלית מ"ן ויציאת הגדלות דנקודים

ועתה נבאר הע"ס דגדלות הנקודים, שיצאו על המ"ן דרשימות של הזו"ן דא"ק שלמטה מטבורו, (כנ"ל באות ע"א). ויש לידע מקודם ענין עלית מ"ן. כי עד עתה לא דברנו, כי אם מעלית המסך דגוף לפה דראש דעליון אחר שנזדכך, שעל הרשימות הנכללות בו נעשה שם הזווג דהכאה המוציאות קומת ע"ס לצורך התחתון. אמנם עתה, נתחדש ענין עלית מיין נוקבין, כי אלו האורות שעלו מלמטה מטבור דא"ק לראש הס"ג, שהם הרשימות דזו"ן דגופא דא"ק, מכונים בשם עלית מ"ן.

פרק פ

ודע שמקורו של עלית מ"ן הוא מהז"א ובינה של הע"ס דאו"י, שנתבארו לעיל באות ה' עש"ה. ונתבאר שם, אשר הבינה שהיא בחינת אור דחסדים, בעת שהאצילה את ספי' הת"ת הנקרא בחי"ג. חזרה להתחבר עם החכמה והמשיכה ממנו הארת חכמה בשביל הת"ת שהוא ז"א, ויצא הז"א בעיקרו מבחינת אור חסדים של הבינה ומיעוטו בהארת חכמה. עש"ה. ומכאן נעשה קשר בין הז"א והבינה, שכל אימת שהרשימות דז"א עולות אל הבינה, מתחברת הבינה עם החכמה וממשיכה ממנו הארת חכמה בשביל הז"א. והעליה הזו של הז"א אל הבינה, המחברת אותה עם החכמה, מכונה תמיד בשם עלית מ"ן. כי בלי עלית הז"א לבינה אין הבינה נחשבת לנוקבא אל החכמה, בהיותה

בעצמותה רק אור דחסדים ואינה צריכה לאור החכמה. ונבחנת שהיא תמיד אחור באחור עם החכמה, שפירושו שאינה רוצה לקבל מהחכמה, ורק בעת עלית הז"א אליה חוזרת להעשות נוקבא לחכמה, כדי לקבל ממנו הארת חכמה בשביל הז"א, כנ"ל. הרי שעלית הז"א עושה אותה לנוקבא, לפיכך מכונה עליתו בשם מיין נוקבין, כי עליתו דז"א מחזירה פנים בפנים עם החכמה, שפירושו שמקבלת ממנו כבחינת נוקבא מהדכר, והנה נתבאר היטב סוד עלית המ"ן, וזכור זה.

פרק פא

וכבר ידעת שפרצוף ע"ב דא"ק הוא פרצוף החכמה, ופרצוף הס"ג דא"ק הוא פרצוף הבינה, דהיינו שהם נבחנים לפי בחינה העליונה של הקומה שלהם, כי הע"ב שבחי' העליונה שלו היא חכמה נחשב לכולו חכמה, והס"ג שבחינה העליונה שלו היא בינה נחשב לכולו בינה. ולפיכך, בעת שהרשימות דזו"ן דגוף, שלמטה מטבורו דא"ק, עלו לראש הס"ג, נעשו שמה למ"ן אל הס"ג, שבסבתם נזדווג הס"ג, שהוא בינה, עם פרצוף ע"ב שהוא חכמה, והשפיע הע"ב להס"ג אור חדש לצורך הזו"ן שלמטה מטבור שעלה שמה, ואחר שקבלו הזו"ן דא"ק אור חדש הזה, חזרו וירדו למקומם, למטה מטבור דא"ק, ששם נמצאים הע"ס דנקודים, והאירו את אור החדש תוך הע"ס דנקודים, והוא המוחין דגדלות של הע"ס דנקודים. והנה נתבאר הע"ס דגדלות שיצאו על המין הב' דרשימות, שהם הרשימות דזו"ן שלמטה מטבור דא"ק (המובא לעיל באות ע"א), אמנם המוחין דגדלות האלו גרמו לשבירת הכלים, כמ"ש להלן.

פרק פב

ונתבאר לעיל באות ע"ד, שיש ב' מדרגות בראש דנקודים, הנקראות כתר, ואו"א, ולפיכך כשהאירו הזו"ן דא"ק את האור החדש דע"ב ס"ג אל הע"ס דנקודים כנ"ל, האיר תחילה אל הכתר דנקודים דרך טבורו דא"ק, ששם מלביש הכתר, והשלימו בג"ר דאורות, ובינה וזו"ן דכלים. ואח"כ האיר אל או"א דנקודים דרך היסוד דא"ק, ששם מלבישים או"א, והשלימם בג"ר דאורות, ובינה וזו"ן דכלים, כמ"ש לפנינו.

פרק פג

ונבאר תחילה ענין הגדלות, שגרם אור חדש הזה אל הע"ס דנקודים. והענין הוא, כי יש להקשות על מ"ש לעיל (באות ע"ד), שקומת הכתר ואו"א דנקודים היו בבחינת ו"ק,

משום שיצאו על עביות דבחי"א, והלא אמרנו שע"י ירידת הנקודות דס"ג למטה מטבור דא"ק, נתחברה הבחי"ד במסך דנקודות דס"ג שהוא בינה, הרי יש במסך הזה גם רשימו של בחי"ד דעביות וא"כ היה צריך לצאת על המסך בעת התכללותו בראש הס"ג, ע"ס בקומת כתר ואור היחידה, ולא קומת ו"ק דבינה בספירת הכתר, וקומת ו"ק בלי ראש באו"א. והתשובה היא, כי המקום גורם, כי מתוך שהבחי"ד נכללה בבינה שהיא נקבי עינים, נעלמה שם העביות דבחי"ד בפנימיות הבינה, ודומה כמו שאיננה שם, וע"כ לא נעשה הזווג רק על הרשימות דבחי"ב דהתלבשות ובחי"א דעביות, שהם מעצם המסך דבינה לבד, כנ"ל באות ע"ד, ולא יצאו שם אלא אלו ב' הקומות: ו"ק דבינה, וו"ק גמורים.

פרק פד

ולפיכך עתה, אחר שהזו"ן דא"ק שלמטה מטבור המשיכו את האור החדש, ע"י המ"ן שלהם, מע"ב ס"ג דא"ק, והאירו אותו לראש דנקודים, כנ"ל (באות פ"א, ע"ש), הנה מתוך שפרצוף ע"ב דא"ק אין לו שום נגיעה בצמצום ב' הזה שהעלה את הבחי"ד למקום נקבי עינים, ע"כ כשהאור שלו נמשך לראש דנקודים, חזר וביטל בו את הצמצום ב' שהעלה מקום הזווג לנקבי עינים, והוריד בחזרה את הבחי"ד למקומה לפה, כמו שהיתה בעת הצמצום הא', דהיינו במקום הפה דראש. ונמצאו ג' הכלים אוזן חוטם ופה, שמסבת צמצום הב' נפלו מהמדרגה, (כנ"ל באות ע"ו), הנה עתה חזרו ועלו למקומם למדרגתם כבתחילה, ואז ירד שוב מקום הזווג מנקבי עינים אל הבחי"ד במקום הפה דראש, ומאחר שהבחי"ד כבר היא במקומה, יצאו שם ע"ס בקומת כתר. והנה נתבאר, שע"י אור החדש שהמשיך הזו"ן דא"ק אל הראש דנקודים, הרויח ג' האורות נשמה חיה יחידה, וג' הכלים אח"פ, שהם בינה וזו"ן, שהיו חסרים לו בעת יציאתו מתחילה.

פרק פה

ונתבאר היטב הקטנות והגדלות דנקודים, אשר צמצום הב' שהעלה את ה"ת שהיא בחי"ד, למקום נקבי עינים ונגנזה שם, גרם לקומת הקטנות דנקודים, שהוא קומת ו"ק או ז"א באורות דנפש רוח, והיו חסרים שם בינה וזו"ן דכלים ונשמה חיה יחידה דאורות. וע"י ביאת אור חדש דע"ב ס"ג דא"ק אל הנקודים, חזר הצמצום א' למקומו, וחזרו הבינה וזו"ן דכלים לראש, כי ה"ת ירדה מנקבי עינים וחזרה למקומה למלכות הנק' פה, ואז נעשה הזווג על בחי"ד שחזרה למקומה, ויצאו הע"ס בקומת כתר ויחידה, ונשלמו הנרנח"י דאורות והכח"ב זו"ן דכלים. ולשם הקיצור, מכאן ואילך נכנה לצמצום

ב' והקטנות בשם עלית ה"ת לנקבי עינים וירידת אח"פ למטה. ואת הגדלות נכנה בשם ביאת אור דע"ב ס"ג המוריד ה"ת מנקבי עינים ומחזיר האח"פ למקומם. ואתה תזכור כל הביאור הנ"ל. גם תזכור תמיד שגו"ע ואח"פ הם שמות דע"ס כח"ב זו"ן דראש, והע"ס דגוף מכונים בשם חג"ת נהי"מ, וגם הם נחלקים לפי גו"ע ואח"פ כי החסד וגבורה ושליש עליון דת"ת עד החזה הם גלגלתא ועינים ונקבי עינים, וב"ש ת"ת ונהי"מ הם אח"פ כמ"ש לעיל. גם תזכור, שגלגלתא ועינים ונ"ע, או חג"ת עד החזה, הם מכונים כלים דפנים. ואח"פ או ב"ש ת"ת ונהי"מ שמחזה ולמטה, מכונים כלים דאחורים, כנ"ל באות ע"ו, ע"ש. וכן תזכור ענין בקיעת המדרגה שנעשה עם צמצום ב', אשר לא נשאר בכל מדרגה רק הכלים דפנים לבד, וכל תחתון יש בפנימיותו הכלים דאחורים של העליון, כנ"ל באות ע"ז, ע"ש.

פרק פו

ביאור ג' הנקודות חולם שורק חירק

דע, שהנקודות נחלקות לג' בחינות ראש תוך סוף, שהם נקודות עליונות שממעל לאותיות הנכללות בשם חולם. ונקודות אמצעיות שבתוך האותיות הנכללות בשם שורק או מלאפום, דהיינו ו' ובתוכה נקודה. ונקודות תחתונות שמתחת האותיות הנכללות בשם חירק.

פרק פז

וזה ביאורם. כי אותיות פירושם כלים, דהיינו הספירות דגוף, כי הע"ס דראש הם רק שרשים לכלים ולא כלים ממש. ונקודות פירושם אורות המחיים את הכלים ומנענעים אותם, והיינו אור החכמה הנקרא אור חיה, והוא בחינת אור חדש הנ"ל שהזו"ן דא"ק קבלו מע"ב ס"ג והאירו להכלים דנקודים, והורידו את ה"ת בחזרה לפה דכל מדרגה, והשיבו להמדרגה את האח"פ דכלים וג"ר דאורות, כנ"ל הרי שאור הזה מנענע הכלים דאח"פ ומעלה אותם מהמדרגה שלמטה ומחבר אותם לעליונה כבתחילה, שז"ס נקודות המנענעות להאותיות. וזה האור להיותו נמשך מע"ב דא"ק שהוא אור חיה, ע"כ הוא מחיה לאותם הכלים דאח"פ ע"י התלבשותו בתוכם.

פרק פח

וכבר ידעת שהזו"ן דא"ק האירו את אור החדש הזה לע"ס דנקודים, דרך ב' מקומות: דרך הטבור האיר לכתר דנקודים, ודרך היסוד האיר לאו"א דנקודים. ותדע, שהארה דרך הטבור מכונה בשם חולם המאיר לאותיות מלמעלה מהם. והוא מטעם, שהארת הטבור אינו מגיע אלא לכתר דנקודים, שהוא קומת הזכר, דראש הנקודים (כנ"ל באות ע"ד), וקומת הזכר אינו מתפשט לז"ת של הנקודים, שהם הכלים דגוף שנקראים אותיות, כמ"ש שם, לפיכך נבחן שהוא מאיר אליהם רק ממקומו למעלה ואינו מתפשט באותיות עצמם. וההארה דרך היסוד מכונה בשם שורק דהיינו ו עם נקודה, וּ, שהיא עומדת תוך שורת האותיות, והטעם, כי הארה זו מגיעה לאו"א דנקודים, שהם קומת הנקבה דראש הנקודים, שאורותיה מתפשטים גם לגוף, שהם הז"ת דנקודים הנק' אותיות, וע"כ נמצא נקודת השורק תוך שורת האותיות.

פרק פט

והנה נתבארו היטב החולם והשורק, אשר הארת אור חדש דרך הטבור המוריד ה"ת מנקבי עינים דכתר לפה, ומעלה בחזרה האח"פ דכתר, הוא סוד נקודת החולם שממעל לאותיות. והארת אור חדש דרך היסוד המוריד ה"ת מנקבי עינים דאו"א לפה שלהם, ומשיב להם את האח"פ, ה"ס נקודת השורק שבתוך האותיות, מטעם שמוחין אלו באים גם בז"ת דנקודים הנק' אותיות.

פרק צ

וסוד החירק, הוא בחינת האור חדש, שהז"ת עצמם מקבלים מאו"א, להוריד בחינת ה"ת המסיימת, העומדת בחזה שלהם, אל מקום סיום רגלי א"ק, שעי"ז חוזרים אליהם האח"פ שלהם, שהם הכלים שמחזה ולמטה שנעשו למקום בי"ע, אשר אז יוחזרו הבי"ע להיות כמו אצילות. אמנם הז"ת דנקודים לא יכלו להוריד הה"ת מהחזה, ולבטל לגמרי את הצמצום ב', והפרסא, והמקום בי"ע, כי בעת שהמשיכו האור לבי"ע, נשברו תיכף כל הכלים דז"ת. כי כח ה"ת המסיימת העומדת בפרסא היה מעורב בכלים האלו, והיה האור מוכרח תיכף להסתלק משם, והכלים נשברו ומתו ונפלו לבי"ע. ונשברו גם הכלים דפנים שלהם העומדים למעלה מפרסא, דהיינו הכלים שמחזה ולמעלה, כי גם מהם נסתלק כל האור ונשברו ומתו ונפלו לבי"ע, וזה היה מחמת חיבורם עם הכלים דאחורים לגוף אחד.

פרק צא

והנך רואה, שנקודת החירק לא יכלה לצאת לשליטתה בעולם הנקודים, כי אדרבה היא גרמה לשבירת הכלים. והיינו משום שרצתה להתלבש בתוך האותיות, דהיינו בתנהי"מ שלמטה מפרסא דאצילות שנעשו לבי"ע. אמנם אח"כ בעולם התיקון, קבלה נקודת החירק את תיקונה, כי שם נתקנה להאיר מתחת האותיות, דהיינו שבעת שהז"ת דאצילות מקבלים את אור הגדלות מאו"א, הצריך להוריד את ה"ת המסיימת ממקום החזה לסיום רגלין דא"ק, ולחבר את הכלים דתנהי"מ לאצילות, והאורות יתפשטו למטה עד סיום רגלין דא"ק, אינם עושים כן, אלא שהם מעלים התנה"י הללו ממקום בי"ע אל מקום האצילות שלמעלה מפרסא, ומקבלים האורות בהיותם למעלה מפרסא דאצילות, כדי שלא יארע בהם שוב שביה"כ כבעולם הנקודים. וזה נבחן שנקודת החירק המעלה את הכלים דתנה"י דז"ת דאצילות עומדת מתחת אלו הכלים תנהי"מ שהעלתה, דהיינו שעומדת במקום הפרסא דאצילות. הרי שנקודת החירק משמשת מתחת האותיות. והנה נתבאר סוד ג' נקודות חולם שורק חירק, בדרך כלל.

פרק צב

ענין עלית מ"ן דז"ת דנקודים לאו"א וביאור ספירת הדעת

כבר נתבאר, שבסבת עלית ה"ת לנקבי עינים שנעשה בצמצום ב', דהיינו לעת יציאת הקטנות דע"ס דנקודים, נחלקה כל מדרגה לב' חצאים: גלגלתא ועינים נשארים במדרגה ונקראים משום זה כלים דפנים, ואזן חוטם פה, הנפולים מהמדרגה להמדרגה שמתחתיה, נקראים משום זה כלים דאחורים. כנ"ל באות ע"ו, באופן שכל מדרגה ומדרגה נעשית כפולה מפנימיות וחיצוניות, באשר הכלים דאחורים דעליונה נפלו בפנימיות הכלים דפנים של עצמה, ונמצאים אח"פ הנפולים דכתר נקודים מלובשים תוך גלגלתא ועינים דאו"א, ואח"פ הנפולים דאו"א מלובשים תוך גלגלתא ועינים דז"ת דנקודים, עש"ה.

פרק צג

ומכאן נמשך, שגם בביאת האור חדש דע"ב ס"ג דא"ק להמדרגה, המוריד בחזרה את הה"ת למקומה לפה, דהיינו לעת הגדלות דנקודים כנ"ל, אשר אז מחזרת המדרגה אליה את האח"פ שלה, ונשלמים לה הע"ס דכלים והע"ס דאורות, כנ"ל, נבחן אז, אשר גם המדרגה התחתונה שהיתה דבוקה על אח"פ דעליונה, עולה גם היא עמהם ביחד

לעליונה. כי זה הכלל שאין העדר ברוחני, וכמו שהתחתונה היתה דבוקה באח"פ דעליון בעת הקטנות, כן אינם נפרדים זה מזה בעת הגדלות, דהיינו בעת שהאח"פ דעליונה שבים למדרגתם. ונמצא, שמדרגה התחתונה נעשתה עתה לבחינת מדרגה עליונה ממש. כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו.

פרק צד

ונמצא בעת שאו"א קבלו האור חדש דע"ב ס"ג, והורידו הה"ת מנקבי עינים בחזרה אל הפה שלהם, והעלו אליהם את האח"פ שלהם. הנה גם הז"ת המלבישים האח"פ אלו בעת קטנות, עלו עתה גם הם עמהם ביחד לאו"א ונעשו הז"ת למדרגה אחת עם או"א, והנה עליה הזו של הז"ת לאו"א, נקרא בשם עלית מ"ן ובהיותם מדרגה אחת עם או"א נמצאים מקבלים גם אורותיהם דאו"א.

פרק צה

ומה שנקרא בשם מ"ן, הוא מטעם המתבאר לעיל אות פ', שעלית הז"א אל הבינה מחזיר אותה פנים בפנים עם החכמה, ונודע שכל ז"ת הם זו"ן, וע"כ בעת שהז"ת נתעלו עם האח"פ דאו"א למדרגת או"א כנ"ל, נעשו מ"ן אל הבינה דע"ס דאו"א, והיא חוזרת עם החכמה דאו"א פב"פ, ומשפעת הארת חכמה אל הזו"ן, שהם הז"ת דנקודים שעלו אליהם.

פרק צו

אמנם עלית הז"ת לאו"א שאמרנו, אין הפירוש שנעדרו ממקומם לגמרי ועלו לאו"א, כי אין העדר ברוחני, וכל שינוי מקום הנאמר ברוחניות, אין הפירוש שנעדרה ממקומה הקודם ובאה למקום החדש, כדרך העתקת מקום בגשמיות, אלא רק תוספת יש כאן, כי באו למקום החדש וגם נשארו במקומם הקודם. באופן, שהגם שהז"ת עלו לאו"א למ"ן כנ"ל, מ"מ נשארו ג"כ במקומם במדרגתם למטה כמקודם לכן.

פרק צז

וכן עד"ז תבין, אע"פ שאנו אומרים, שאחר שעלו הזו"ן למ"ן לאו"א וקבלו שם אורותיהם, הם יוצאים משם וחוזרים למקומם למטה, הנה גם כאן, אין הפירוש שנעדרו ממקומם למעלה ובאו להמקום שלמטה. כי אם היו הזו"ן נעדרים ממקומם למעלה באו"א, היה נפסק הזווג פב"פ דאו"א תיכף, והיו חוזרים אב"א כמקודם לכן, ואז היה נפסק השפע

שלהם, וגם הזו"ן שלמטה היו אובדים את המוחין שלהם. כי כבר נתבאר למעלה שהבינה מטבעה חושקת רק באור דחסדים, בסו"ה כי חפץ חסד הוא, ואין לה ענין כלל לקבל אור חכמה, וע"כ נמצאת עם החכמה אב"א, ורק בעת עלית הזו"ן להם למ"ן, חוזרת הבינה בזווג פב"פ עם החכמה, בכדי להשפיע הארת חכמה אל הז"א. כנ"ל באות פ' ע"ש. ולפיכך, הכרח הוא, שהזו"ן ישארו שם תמיד, כדי ליתן קיום והעמדה אל הזווג דאו"א פב"פ. וע"כ אי אפשר לומר שהזו"ן נעדרו ממקום או"א בעת שבאים למקומם למטה, אלא כמו שאמרנו, שכל שינוי מקום אינו אלא תוספת בלבד, באופן שהגם שהזו"ן ירדו למקומם למטה, מ"מ נשארו ג"כ למעלה.

פרק צח

ומכאן תבין סוד ספירת הדעת, שנתחדש בעולם הנקודים. כי בכל פרצופי א"ק עד הנקודים, אין שם כי אם ע"ס כח"ב זו"ן, ומעולם הנקודים ואילך כבר יש גם ספירת הדעת, ואנו חושבים כחב"ד זו"ן, והענין הוא כי כבר נתבאר לעיל באות ע"ט, שגם ענין עלית מ"ן לא היה בפרצופי א"ק, אלא רק ענין עלית המסך לפה דראש, ע"ש. ותדע, שספירת הדעת נמשך מעלית מ"ן דזו"ן אל או"א. כי נתבאר, שזו"ן שעלו שם למ"ן לחו"ב, המה נשארים שם גם אחר יציאתם משם למקומם למטה, בכדי ליתן קיום והעמדה להזווג דאו"א פב"פ, והזו"ן האלו הנשארים באו"א, נקראים ספירת הדעת. וע"כ יש עתה לחו"ב ספירת הדעת המקיים ומעמיד אותם בזווג פב"פ, שהם הזו"ן שעלו שמה למ"ן, ונשארו שמה גם אחר יציאת הזו"ן למקומם. וע"כ אנו חושבים מכאן ואילך את הע"ס בשמות כחב"ד זו"ן, אבל בפרצופי א"ק, שמקודם עולם הנקודים שעוד לא היה שם ענין עלית מ"ן, ע"כ לא היתה שם ספירת הדעת. גם תדע שספירת הדעת מכונה תמיד בשם ה' חסדים וה' גבורות. כי הז"א הנשאר שם הוא בחינת ה"ח, והנוקבא שנשארה שם היא בחינת ה"ג.

פרק ק

ואיו להקשות הרי איתא בספר יצירה, שהע"ס, הן עשר ולא תשע, עשר ולא אחד עשר. ולפי האמור שבעולם הנקודים נתחדש ספירת הדעת הרי יש אחד עשר ספירות: כחב"ד זו"ן. והתשובה היא, שאין זה הוספה של כלום על הע"ס, כי נתבאר, שספירת הדעת היא הזו"ן שעלו למ"ן ונשארו שם, וא"כ אין כאן הוספה אלא שיש ב' בחינות זו"ן: הא' הם הזו"ן שבמקומם למטה, שהם בחינת גוף, והב' הם הזו"ן שנשארו בראש באו"א, מטעם

שכבר היו שם בעת עלית מ"ן ואין העדר ברוחני, הרי שאין כאן שום הוספה על הע"ס, כי סוף סוף אין כאן אלא ע"ס כח"ב זו"ן בלבד, ואם נשארו גם בחינת הזו"ן בראש באו"א, אין זה מוסיף כלום על בחינת הע"ס.

פרק קא

ענין שבירת הכלים ונפילתם לבי"ע

ונתבאר היטב סוד עלית מ"ן וספירת הדעת, שהם בחינת הכלים דפנים דז"ת דנקודים שנמשכו ועלו לאו"א, כי או"א קבלו אור החדש דע"ב ס"ג דא"ק מן הזו"ן דא"ק בסוד נקודת השורק, והורידו הה"ת מנקבי עינים שלהם אל הפה, והעלו את הכלים דאחורים שלהם שהיו נפולים בהז"ת דנקודים, שמתוך כך עלו גם הכלים דפנים דז"ת הדבוקים בהכלים דאחורים דאו"א (עי' לעיל אות פ"ט ואות צ"ד), ונעשו הז"ת דנקודים שם בבחי' מ"ן, והחזירו או"א בבחינת פב"פ. ומתוך שה"ת שהיא בחי"ד כבר חזרה למקומה במקום הפה, ע"כ הזווג דהכאה שנעשה על המסך הזה דבחי"ד, הוציא ע"ס שלמות בקומת כתר באור היחידה (כנ"ל באות פ"ד), ונמצאים הז"ת הנכללות שם בסוד מ"ן, שגם הן קבלו אורות הגדולים ההם דאו"א. וכל זה הוא רק בבחינת ממטה למעלה, כי או"א הם בחינת הראש דנקודים, ששם נעשה הזווג המוציא ע"ס ממטה למעלה. ואח"ז מתפשטים ג"כ לבחינת גוף דהיינו ממעלה למטה (כנ"ל באות נ'), ואז נמשכו הז"ת עם כל האורות שקבלו באו"א, אל מקומם למטה. ונגמר הראש והגוף של פרצוף הגדלות דנקודים, והתפשטות זו נבחן לבחינת הטעמים דפרצוף גדלות הנקודים. עי' לעיל אות כ"ו.

פרק קב

כי גם בפרצוף נקודים נבחנים ד' הבחינות: טעמים נקודות תגין אותיות (כנ"ל באות מ"ז וההמשך ע"ש). כי כל הכחות שישנם בעליונים, הכרח הוא שיהיו גם בתחתונים, אלא בתחתון נתוספים ענינים על העליון. ונתבאר שם שעיקר התפשטות כל פרצוף נק' בשם טעמים, ואחר התפשטותו נעשה בו הביטוש דאו"מ באו"פ, שע"י הביטוש הזה מזדכך המסך בדרך המדרגה, עד שמשתוה לפה דראש, ומתוך שאור העליון אינו פוסק, נמצא אור העליון מזדווג במסך בכל מצב של עביות שבדרך זיכוכו, דהיינו, כשמזדכך מבחי"ד לבחי"ג, יוצא עליו קומת חכמה, וכשבא לבחי"ב יוצא עליו קומת בינה, וכשבא לבחינה א' יוצא עליו קומת ז"א, וכשבא לבחינת שורש יוצא עליו קומת מלכות. וכל אלו הקומות שיוצאים על המסך בעת הזדככותו נקראים בשם נקודות. והרשימות הנשארים מהאורות

אחר הסתלקותם נק' בשם תגין, והכלים הנשארים אחר הסתלקות האורות מהם נק' בשם אותיות. ואחר שהמסך מזדכך כולו מהעביות דגוף, נמצא נכלל במסך דפה דראש בזווג אשר שם, ויוצא עליו שם פרצוף שני. עש"ה כל ההמשך בטעמם ונימוקם.

פרק קג

והנה ממש על דרך זה נעשה גם כאן בפרצוף נקודים, כי גם כאן יוצאים ב' פרצופין: ע"ב, ס"ג, זה תחת זה, ובכל אחד מהם, טעמים, נקודות, תגין, אותיות. וכל ההפרש הוא, כי ענין הזדככות המסך לא נעשה כאן מחמת הביטוש דאו"מ באו"פ, אלא מחמת כח הדין דמלכות המסיימת שהיה כלול בכלים ההם, כנ"ל באות צ', ומטעם זה לא נשארו הכלים הריקים בפרצוף אחר הסתלקות האורות, כמו בג' הפרצופין גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק, אלא נשברו ומתו ונפלו לבי"ע.

פרק קד

והנה פרצוף הטעמים שיצא בעולם הנקודים, שהוא פרצוף א' דנקודים, שיצא בקומת כתר, כבר נתבאר (לעיל באות ק"א), שיצא בראש וגוף, שהראש יצא באו"א, והגוף הוא התפשטות הז"ת מפה דאו"א ולמטה. והנה התפשטות הזאת שמפה דאו"א ולמטה נקרא מלך הדעת, והוא באמת כללות כל הז"ת דנקודים, שחזרו ונתפשטו למקומן אחר העלית מ"ן, אלא מתוך ששרשם נשאר באו"א לקיום והעמדה לפב"פ דאו"א, (כנ"ל באות צ"ח), שנק' שם בשם מוח הדעת המזווג לאו"א, לפיכך גם התפשטותם ממעלה למטה לבחינת גוף נק' ג"כ בשם הזה, דהיינו מלך הדעת, והוא מלך הא' דנקודים.

פרק קה

ונודע, שכל הכמות והאיכות שבע"ס דראש מתגלה ג"כ בהתפשטות ממעלה למטה לגוף, ולפיכך כמו שבאורות דראש חזרה וירדה מלכות המזדווגת ממקום נקבי עינים למקום הפה, וגו"ע ונ"ע שהם הכלים דפנים חזרו וחיברו להם את הכלים דאחורים, שהם האח"פ, והאורות נתפשטו בהם, כן בהתפשטותם ממעלה למטה לגוף נמשכו האורות גם לכלים דאחורים שלהם, שהם התנהי"מ שבבי"ע למטה מפרסא דאצילות. אמנם לפי שכח מלכות המסיימת שבפרסא דאצילות מעורב בכלים ההם, ע"כ תיכף בפגישת האורות דמלך הדעת בכח הזה, נסתלקו לגמרי מהכלים ועלו לשורשם, וכל הכלים דמלך הדעת נשברו פנים ואחור, ומתו ונפלו לבי"ע, כי הסתלקות האורות מהכלים הוא כמו

הסתלקות החיות מגוף הגשמי, הנק' מיתה. ואז נזדכך המסך מהעביות דבחי"ד, מאחר שהכלים האלו כבר נשברו ומתו, ונשאר בו רק עביות דבחי"ג.

פרק קו

וכמו שנתבטלה העביות דבחי"ד מהמסך דגוף מחמת השבירה, כן נתבטלה העביות ההיא גם במלכות המזדווגת של ראש באו"א, כי העביות דראש ועביות דגוף, דבר אחד הוא אלא שזה כח וזה פועל (כנ"ל באות נ). ולכן נפסק הזווג דקומת כתר גם בראש באו"א, והכלים דאחורים, שהם האח"פ שהשלימו לקומת כתר, חזרו ונפלו למדרגה שמתחתיה דהיינו להזי"ת. וזה מכונה ביטול האחורים דקומת כתר מאו"א. ונמצא שכל קומת הטעמים דנקודים, ראש וגוף, נסתלקה.

פרק קז

ומתוך שאור העליון אינו פוסק מלהאיר, נמצא שחזר ונזדווג על העביות דבחי"ג הנשאר במסך של ראש באו"א, ויצאו ע"ס בקומת חכמה. והגוף שממעלה למטה, נתפשט לספירת החסד, והוא מלך הב' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר ומת, ואז נתבטלה גם העביות דבחי"ג מהמסך דגוף ודראש כנ"ל, וגם הכלים דאחורים, האח"פ שהשלימו לקומת חכמה זו דאו"א, חזרו ונתבטלו ונפלו למדרגה שמתחתיה, לז"ת, כנ"ל בקומת כתר. ואח"כ נעשה הזווג על העביות דבחי"ב שנשאר במסך ויצאו ע"ס בקומת בינה, והגוף שממעלה למטה נתפשט בספירת הגבורה, והוא מלך הג' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר ומת. ונתבטלה גם העביות דבחי"ב בראש וגוף, ונפסק הזווג דקומת בינה גם בראש, והאחורים של קומת בינה דראש נפלו למדרגה שמתחתיה בז"ת. ואח"כ נעשה הזווג על העביות דבחי"א שנשאר במסך, ויצאו עליה ע"ס בקומת ז"א, והגוף שלו ממעלה למטה נתפשט בשליש עליון דת"ת, וגם הוא לא נתקיים ונסתלק האור ממנו, ונזדככה גם העביות דבחי"א בגוף וראש, והאחורים דקומת ז"א נפל למדרגה שמתחתיה, לז"ת.

פרק קח

וכאן נגמרו כל האחורים דאו"א לירד, שהם האח"פ, כי בשבירת מלך הדעת נתבטלו באו"א רק אח"פ השייכים לקומת כתר. ובשבירת מלך החסד נתבטלו באו"א רק אח"פ השייכים לקומת חכמה. ובשבירת מלך הגבורה נתבטלו האח"פ השייכים לקומת

בינה. ובהסתלקות שליש עליון דת"ת נתבטלו האח"פ דקומת ז"א. ונמצא שנתבטלה כל בחינת הגדלות דאו"א ולא נשאר בהם רק הגו"ע דקטנות. ונשאר במסך רק עביות דשורש, ואח"כ נזדכך המסך דגוף מכל עביותו ונשתוה למסך דראש, אשר אז נמצא נכלל בזווג דהכאה של ראש, ומתחדשים שמה הרשימות שבו חוץ מהבחינה האחרונה, (כנ"ל באות מ"א), ובכח התחדשות הזה יצא עליו קומה חדשה הנק' ישסו"ת.

פרק קט

ומתוך שהבחינה אחרונה נאבדה לא נשאר בו כי אם בחי"ג, ויוצאים עליו ע"ס בקומת חכמה וכשהוכרה עביות דגוף שבו, יצא מהראש מאו"א, וירד והלביש במקום החזה דגוף דנקודים. (כנ"ל באות נ"ה), ומוציא מחזה ולמעלה הע"ס דראש, והראש הזה מכונה ישסו"ת. והגוף שלו הוא מוציא מהחזה ולמטה בב"ש ת"ת עד סיום הת"ת. והוא מלך הד' דנקודים, וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר ומת, ונזדככה העביות דבחי"ג ראש וגוף, והכלים דאחורים של ראש נפלו למדרגה שמתחתיה במקום גוף שלהם. ואח"כ נעשה הזווג על עביות דבחי"ב הנשאר בו, ויצא עליו קומת בינה, והגוף שלו, שממעלה למטה, נתפשט בב' הכלים נצח והוד. והם שניהם מלך אחד, דהיינו מלך ה' דנקודים, וגם הם נמשכו לבי"ע ונשברו ומתו, ונזדככה גם העביות דבחי"ב בראש וגוף, והכלים דאחורים של הקומה נפלו להמדרגה שמתחתיה, לגוף. ואח"כ נעשה הזווג על עביות דבחי"א שנשארה בו, ויצא עליו קומת ז"א, והגוף שלו, שממעלה למטה, נתפשט בכלי דיסוד, והוא מלך הו' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר ומת, ונזדככה גם העביות דבחי"א בראש וגוף, והכלים דאחורים שבראש נפלו למדרגה שמתחתיהם, לגוף. ואח"כ נעשה הזווג על העביות דבחינת שורש הנשאר במסך, ויצא עליו קומת מלכות, והממעלה למטה שלו נמשך לכלי דמלכות, והוא מלך הז' דנקודים. וגם הוא נמשך לבי"ע ונשבר ומת, ונזדככה גם העביות דשורש בראש וגוף, והאחורים דראש נפלו למדרגה שמתחתיה, בגוף. ועתה נגמרו להתבטל כל הכלים דאחורים דישסו"ת. וכן שביה"כ דכל ז"ת דנקודים, הנק' ז' מלכים.

פרק קי

והנה נתבארו הטעמים ונקודות שיצאו בב' הפרצופין או"א וישסו"ת דנקודים, הנק' ע"ב ס"ג, שבאו"א יצאו ד' קומות זה למטה מזה שהם: קומת כתר הנק' הסתכלות עייניין דאו"א, וקומת חכמה הנקראת גופא דאבא, וקומת בינה הנקראת גופא דאמא, וקומת

ז"א הנק' יסודות דאו"א שמהם נתפשטו ד' גופין, שהם מלך הדעת ומלך החסד ומלך הגבורה ומלך ש"ע דת"ת עד החזה. וד' הגופין אלו נשברו פנים ואחורים יחד, אבל מבחי' הראשים דהיינו בד' הקומות שבאו"א נשארו בקומות כל הכלים דפנים שבהם, דהיינו בחינת הגו"ע ונ"ע דכל קומה שהיה בהם מעת הקטנות דנקודים. ורק הכלים דאחורים שבכל קומה שנתחברו בהם בעת הגדלות, הם בלבדם חזרו ונתבטלו בסבת השבירה ונפלו למדרגה שמתחתיהם, ונשארו כמו שהיו לפני יציאת הגדלות דנקודים כנ"ל באות ע"ו ע"ז ע"ש.

פרק קיא

ועד"ז ממש היה בפרצוף ישסו"ת יציאת ד' קומות זה למטה מזה, שקומה הא' היא קומת חכמה, ונק' הסתכלות עייניין דישסו"ת זה בזה, וקומת בינה, וקומת ז"א, וקומת מלכות, שמהם נתפשטו ד' גופין, שהם: מלך ב"ש תתאין דת"ת, ומלך נו"ה, ומלך היסוד, והמלכות. וד' הגופים שלהם נשברו פנים ואחור יחד, אבל בהראשים, דהיינו בד' הקומות דישסו"ת, נשארו הכלים דפנים שבהם, ורק האחורים בלבד נתבטלו בסבת השבירה, ונפלו למדרגה שמתחתיהם. והנה אחר ביטול אלו ב' הפרצופין או"א וישסו"ת, יצא עוד קומת מ"ה בנקודים, ולפי שלא נתפשט ממנה לבחינת גוף אלא רק תיקוני כלים בלבד, לא אאריך בו. וכבר נתבאר בתלמוד ע"ס דף תקמ"ג אות ע', ובאו"פ ד"ה וכאשר, ע"ש.

פרק קיב

עולם התיקון ומ"ה החדש שיצא מהמצח דא"ק

והנה נתבאר היטב, מתחילת הפתיחה [פתיחה לחכמת הקבלה] עד כאן, ד' פרצופין הראשונים דא"ק:

פרצוף הא' דא"ק הנקרא פרצוף גלגלתא, שהזווג דהכאה נעשה בו על בחי"ד והע"ס שבו הן בקומת כתר.

פרצוף הב' דא"ק נק' ע"ב דא"ק, אשר הזווג דהכאה נעשה בו על עביות דבחי"ג והע"ס שלו הן בקומת חכמה. והוא מלביש מפה ולמטה דפרצוף הגלגלתא.

פרצוף הג' דא"ק נקרא ס"ג דא"ק, שהזווג דהכאה נעשה בו על עביות דבחי"ב, והע"ס שלו הן בקומת בינה, והוא מלביש מפה ולמטה דפרצוף ע"ב דא"ק.

פרצוף הד' דא"ק נקרא מ"ה דא"ק, שהזווג דהכאה נעשה בו על עביות דבחי"א, והע"ס שבו הן בקומת ז"א, ופרצוף זה מלביש מטבור ולמטה דס"ג דא"ק, והוא נחלק לפנימיות וחיצוניות, שהפנימיות נק' מ"ה וב"ן דא"ק, והחיצוניות, נק' עולם הנקודים. וכאן נעשה, ענין השיתוף של המלכות בבינה הנק' צמצום ב', והקטנות והגדלות, ועלית מ"ן, וענין הדעת המכריע והמזווג החו"ב פב"פ, וענין שבירת הכלים. כי כל אלו נתחדשו בפרצוף הד' דא"ק הנק' מ"ה, או עולם הנקודים.

פרק קיג

ואלו ה' בחינות עביות שבמסך, נקראים על שם הספירות שבראש, דהיינו גלגלתא עינים ואח"פ. שהעביות דבחי"ד נק' פה, שעליה יצא פרצוף הא' דא"ק. ועביות דבחי"ג נק' חוטם, שעליה יצא פרצוף ע"ב דא"ק, ועביות דבחי"ב נק' אזן, שעליה יצא פרצוף ס"ג דא"ק. ועביות דבחי"א נקרא נקבי עינים, שעליה יצא פרצוף מ"ה דא"ק ועולם הנקודים. ועביות דבחינת שורש, נקרא גלגלתא או מצח, שעליה יצא עולם התיקון, והוא נקרא מ"ה החדש. כי פרצוף הד' דא"ק הוא עיקר פרצוף מ"ה דא"ק, כי יצא מנקבי עינים בקומת ז"א, המכונה בשם הוי"ה דמ"ה. אבל פרצוף החמישי דא"ק שיצא מן המצח דהיינו בחינת הגלגלתא, שהיא בחינת עביות דשורש. אין בו באמת אלא קומת מלכות הנק' ב"ן, אמנם מטעם שנשארה שם גם בחי"א דהתלבשות, שהוא בחינת ז"א ע"כ נק' גם הוא בשם מ"ה, אלא בשם מ"ה שיצא מהמצח דא"ק, שפירושו מהתכללות עביות דשורש הנק' מצח. וכן הוא נקרא בשם מ"ה החדש, בכדי להבדילו מהמ"ה שיצא מנקבי עינים דא"ק, ופרצוף מ"ה החדש הזה, נקרא בשם עולם התיקון, או עולם אצילות.

פרק קיד

אמנם יש להבין למה ג' הקומות הראשונות דא"ק, הנק' גלגלתא ע"ב ס"ג, אינן נבחנות לג' עולמות, אלא לג' פרצופין, ולמה נשתנה פרצוף הד' דא"ק להקרא בשם עולם, וכן פרצוף החמישי דא"ק, כי פרצוף הד' נקרא בשם עולם הנקודים, ופרצוף הה' נקרא בשם עולם האצילות או בשם עולם התיקון.

פרק קטו

וצריכים לידע ההפרש מפרצוף לעולם. והוא כי בשם פרצוף נקרא, כל קומת ע"ס היוצאת על המסך דגוף דעליון, אחר שנזדכך ונכלל בפה דראש דעליון, (כנ"ל באות נ'),

שאחר יציאתו מהראש דעליון הוא מתפשט בעצמו לרת"ס, גם יש בו ה' קומות זה למטה מזה הנק' טעמים ונקודות (כנ"ל באות מ"ז), אמנם נקרא רק על שם קומת הטעמים שבו. ועד"ז יצאו ג' פרצופין הראשונים דא"ק: גלגלתא, ע"ב, ס"ג, (כנ"ל באות מ"ז). אבל עולם, פירושו שהוא כולל כל מה שנמצא בעולם העליון ממנו כעין חותם ונחתם, שכל מה שיש בחותם עובר כולו על הנחתם ממנו.

פרק קטז

ולפי זה תבין, שג' פרצופין הראשונים, גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק, נבחנים רק לעולם אחד, דהיינו עולם הא"ק, שיצא בצמצום הראשון. אבל פרצוף הד' דא"ק, שבו נעשה ענין הצמצום ב', נעשה לעולם בפני עצמו, מטעם הכפילות שנעשה במסך דנקודות דס"ג בירידתו למטה מטבור דא"ק, כי נכפל עליו גם העביות דבחי"ד, בסוד ה"ת בעינים (כנ"ל באות ס"ג). אשר בעת גדלות חזרה הבחי"ד למקומה לפה והוציאה קומת כתר (כנ"ל באות פ"ד), ונמצאת קומה זו נשתוה לפרצוף הא' דא"ק. ואחר שנתפשט לרת"ס בטעמים ובנקודות יצא עליו פרצוף ב' בקומת חכמה הנק' ישסו"ת, והוא דומה לפרצוף ב' דא"ק הנק' ע"ב דא"ק. ואחר התפשטותו לטעמים ונקודות יצא פרצוף ג' הנק' מ"ה דנקודים (כנ"ל באות קי"א). והוא דומה לפרצוף ג' דא"ק. הרי שיצא כאן בעולם הנקודים כל מה שהיה בעולם א"ק, דהיינו ג' פרצופין זה תחת זה שבכל אחד מהם טעמים ונקודות וכל מקריהם, בדומה לג' פרצופין גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק שבעולם הא"ק. וע"כ נבחן עולם הנקודים שהוא נחתם מעולם הא"ק, ונקרא משום זה עולם שלם בפני עצמו. (ומה שג' פרצופי נקודים אינם נקראים גלגלתא ע"ב ס"ג, אלא ע"ב ס"ג מ"ה, הוא מטעם שהבחי"ד שנתחברה במסך דס"ג אין עביותה שלמה, מפאת מקרה ההזדככות שהיה מכבר בפרצוף הא' דא"ק, וע"כ ירדו לבחינת ע"ב ס"ג מ"ה).

פרק קיז

והנה נתבאר, איך עולם הנקודים נחתם מעולם הא"ק. ועד"ז נחתם פרצוף הה' דא"ק, דהיינו המ"ה החדש, שנחתם כולו מעולם הנקודים, באופן שכל הבחינות ששמשו בנקודים, אע"פ שנשברו ונתבטלו שם, מ"מ חזרו כולם ונתחדשו במ"ה החדש, וע"כ הוא נק' עולם בפני עצמו. ונק' עולם האצילות, מטעם שנסתיים כולו למעלה מפרסא שנתקנה בצמצום ב'. ונק' ג"כ עולם התיקון מטעם שעולם הנקודים לא נתקיים, כי היה בו ביטול ושבירה, כנ"ל, אלא אחר כך במ"ה החדש, שחזרו כל הבחינות ההם

שהיו בעולם הנקודים ובאו במ"ה החדש, הנה נתקנו שם ונתקיימו, וע"כ נקרא עולם התיקון, כי באמת הוא עולם הנקודים עצמו, אלא שמקבל כאן במ"ה החדש את תיקונו משלם. כי ע"י מ"ה החדש חוזרים ומתחברים לג"ר, כל אלו האחורים שנפלו לגוף, מן או"א וישסו"ת, וכן הפנים ואחורים דכל הז"ת שנפלו לבי"ע ומתו חוזרים ועולים על ידו לאצילות.

פרק קיח

וטעם הדברים, כי כל פרצוף תחתון חוזר וממלא הכלים דעליון אחר הסתלקות אורותיהם בעת הזדככות המסך, כי אחר הסתלקות האורות דגוף דפרצוף הא' דא"ק מפאת הזדככות המסך, קבל המסך זווג חדש בקומת ע"ב, אשר חזר ומילא הכלים הריקים דגוף דעליון, דהיינו דפרצוף הא'. וכן אחר הסתלקות האורות דגוף דע"ב מפאת הזדככות המסך, קבל המסך זווג חדש בקומת ס"ג, שחזר ומילא הכלים הריקים דעליון שהוא ע"ב. וכן אחר הסתלקות האורות דס"ג מפאת הזדככות המסך, קבל המסך זווג חדש בקומת מ"ה שיצא מנקבי עינים שהם הנקודים, שחזר ומילא את הכלים הריקים דעליון שהוא הנקודות דס"ג. וממש עד"ז אחר הסתלקות האורות דנקודים, מחמת ביטול האחורים ושבירת הכלים, קבל המסך זווג חדש בקומת מ"ה שיצא מהמצח דפרצוף ס"ג דא"ק, וממלא את הכלים הריקים דגוף דעליון, שהם הכלים דנקודים שנתבטלו ונשברו.

פרק קיט

אמנם יש הפרש גדול כאן במ"ה החדש כי הוא נעשה לבחינת דכר ובחינת עליון לכלים דנקודים, שהוא מתקן אותם, משא"כ בפרצופין הקודמים אין התחתון נעשה לדכר ולעליון אל הכלים דגוף דעליון אע"פ שהוא ממלא אותם ע"י קומתו. והשינוי הזה הוא כי בפרצופים הקודמים לא היה שום פגם בהסתלקות האורות, כי רק הזדככות המסך גרם להסתלקותם, אבל כאן בעולם הנקודים היה פגם בהכלים, כי כח מלכות המסיימת היה מעורב בהכלים דאחורים דז"ת כנ"ל, ואינם ראוים לקבל האורות, שמסבה זו נשברו ומתו ונפלו לבי"ע. לפיכך הם תלויים לגמרי במ"ה החדש, להחיותם לברר ולהעלותם לאצילות, ומתוך זה נחשב המ"ה החדש לבחינת זכר ומשפיע, ואלו הכלים דנקודים הנבררים על ידו נעשו בחינת נוקבא אל המ"ה, ולכן נשתנה שמם, לשם ב"ן, כלומר שנעשו בחינת תחתון אל המ"ה. ואע"פ שהם עליון למ"ה החדש, כי הם כלים מעולם

הנקודים ובחינת מ"ה ונקבי עינים, שבחינה עליונה שבו הוא ו"ק דס"ג דא"ק, (כנ"ל באות ע"ד) מ"מ נעשו עתה לתחתון אל המ"ה החדש, ונק' ב"ן, מטעם האמור.

פרק קכ

ה"פ אצילות וענין מ"ה וב"ן שבכל פרצוף

ונתבאר, שקומת מ"ה החדש נתפשטה ג"כ לעולם שלם בפני עצמו כמו עולם הנקודים וטעם הדבר הוא, כמו שנתבאר בקומת הנקודים שהוא מכח כפילות המסך גם מבחי"ד. (כנ"ל באות קט"ז), כי הגם שהארת הזו"ן דא"ק שהאיר דרך הטבור והיסוד לג"ר דנקודים החזירה הצמצום א' למקומו, וה"ת ירדה מנקבי עינים לפה, שעי"ז יצאו כל אלו הקומות דגדלות נקודים, (כנ"ל באות ק"א ע"ש), אמנם כל אלו הקומות חזרו ונתבטלו ונשברו, וכל האורות נסתלקו, וע"כ חזר הצמצום ב' למקומו, והבחי"ד חזרה ונתחברה במסך.

פרק קכא

ולפיכך גם במ"ה החדש שיצא מהמצח נוהג ג"כ ב' בחינות קטנות וגדלות כמו בעולם הנקודים, אשר תחילה יוצאת הקטנות, דהיינו לפי העביות המגולה במסך, שהוא קומת ז"א דהתלבשות המכונה חג"ת, וקומת מלכות דעביות הנק' נה"י מטעם ג' הקוין שנעשה בקומת מלכות, שקו ימין נק' נצח וקו שמאל נק' הוד וקו אמצעי יסוד. אמנם כיון שאין מבחי"א רק בחינת התלבשות בלי עביות ע"כ אין בה כלים, ונמצאת קומת חג"ת בלי כלים, והיא מתלבשת בכלים דנה"י, וקומה זו נקראת עובר, שפירושו שאין שם אלא שיעור עביות דשורש, שנשאר במסך אחר הזדככותו, בעת עליתו לזווג במצח דעליון, שקומה היוצאת שם, היא רק קומת מלכות. אמנם בפנימיותה יש בחינת ה"ת בגניזו, והוא בחינת ה"ת במצח ואחר שהעובר מקבל הזווג בעליון יורד משם למקומו, (כנ"ל באות נ"ד), ואז מקבל מוחין דיניקה מהעליון שהם עביות דבחי"א, בבחינת ה"ת בנקבי עינים, ועי"ז קונה כלים גם לחג"ת ומתפשטים החג"ת מתוך הנה"י, ויש לו קומת ז"א.

פרק קכב

והנה אח"ז עולה פעם ב' למ"ן להעליון ונקרא עיבור ב'. ומקבל שם מוחין מע"ב ס"ג דא"ק, ואז יורדת הבחי"ד מנקבי עינים למקומה לפה (כנ"ל באות ק"א), ואז נעשה הזווג על בחי"ד במקומה, ויוצאות ע"ס בקומת כתר, והכלים דאח"פ מתעלים וחוזרים למקומם

בראש ונשלם הפרצוף בע"ס דאורות וכלים. ואלו המוחין נקראים מוחין דגדלות של הפרצוף. וזהו קומת פרצוף הא' דאצילות, הנק' פרצוף הכתר או פרצוף עתיק דאצילות.

פרק קכג

וכבר ידעת, שאחר שביה"כ חזרו ונפלו כלהו אח"פ מהמדרגות כל אחד למדרגה שמתחתיו. (כנ"ל באות ע"ז, ובאות ק"ו). ונמצאים אח"פ דקומת כתר דנקודים בגו"ע דקומת חכמה, ואח"פ דקומת חכמה בגו"ע דקומת בינה, וכו', ולפיכך בעת העיבור ב' דגדלות דפרצוף הא' דאצילות הנקרא עתיק, שחזרו ונתעלו האח"פ שלו כנ"ל, הנה עלו עמהם יחד גם הגו"ע דקומת חכמה ונתקנו יחד עם האח"פ דקומת עתיק, וקבלו שם עיבור הא'.

פרק קכד

ואחר שהגו"ע דחכמה קבלו קומת העיבור והיניקה שלהם, (כנ"ל באות קכ"א). חזרו ועלו לראש דעתיק, וקבלו שם עיבור ב' שלהם למוחין דגדלות, וירדה הבחי"ג למקומה לפה, ויצאו עליה ע"ס בקומת חכמה, והכלים דאח"פ שלהם חזרו ועלו למקומם בראש, ונשלם פרצוף החכמה בע"ס דאורות וכלים. ופרצוף זה נקרא פרצוף אריך אנפין דאצילות.

פרק קכה

ועם אח"פ הללו דא"א עלו ביחד גם גו"ע דקומת בינה כנ"ל, וקבלו שם עיבור הא' ויניקה שלהם. ואח"ז עלו לראש דא"א לעיבור ב', והעלו האח"פ שלהם וקבלו המוחין דגדלות, ונשלם פרצוף הבינה בע"ס דאורות וכלים. ופרצוף זה נקרא או"א וישסו"ת, כי הג"ר נקראות או"א, והז"ת נקראות ישסו"ת.

פרק קכו

ועם אח"פ הללו דאו"א, עלו ביחד גם גו"ע דזו"ן, וקבלו שם העיבור א' שלהם והיניקה, ובזה נשלמים הזו"ן בבחינת ו"ק לז"א, ונקודה להנוקבא. והנה נתבארו ה"פ מ"ה החדש שיצאו בעולם האצילות בבחינת קביעות, הנקראים עתיק א"א או"א וזו"ן, שעתיק יצא בקומת כתר, וא"א בקומת חכמה, ואו"א בקומת בינה, וזו"ן בו"ק ונקודה, שהוא קומת ז"א. ובאלו ה' הקומות לא יארע שום מיעוט לעולם. כי בג"ר, אין מעשי התחתונים מגיעים אליהם שיוכלו לפוגמם, והז"א ונוקבא, שאליהם מגיעים מעשי התחתונים,

היינו דוקא בכלים דאחורים שלהם, שמשיגים בעת הגדלות, אבל בכלים דפנים, שהם גו"ע באורות דו"ק ונקודה, הנה גם בהם לא יגיעו מעשי התחתונים. ולפיכך נבחנים ה' הקומות הנ"ל, לבחינת מוחין הקבועים באצילות.

פרק קכז

וסדר הלבשתם זא"ז ולפרצוף א"ק, הוא, כי פרצוף עתיק דאצילות אע"פ שיצא מראש הס"ג דא"ק (כנ"ל באות קי"ח), מ"מ לא יכול להלביש מפה ולמטה דס"ג דא"ק רק למטה מטבור, כי למעלה מטבור דא"ק הוא בחינת צמצום א' ונק' עקודים. והן אמת, שפרצוף עתיק, להיותו בחינת ראש הא' דאצילות, עדיין אין הצמצום ב' שולט בו, וא"כ היה ראוי שילביש למעלה מטבור דא"ק, אמנם כיון שהצמצום ב' כבר נתקן בפה דראשו, בשביל שאר פרצופי אצילות שממנו ולמטה, ע"כ אינו יכול להלביש רק למטה מטבור דא"ק. ונמצא קומת עתיק מתחלת מטבור דא"ק, והיא מסתיימת בשוה עם רגלי א"ק, דהיינו למעלה מנקודה דעוה"ז. וזהו מפאת פרצופו עצמו, אמנם מפאת התקשרותו עם שאר פרצופי אצילות, שמבחינתם נבחן שהוא כלול ג"כ מצמצום ב', הנה מבחינה זו הוא נבחן שרגליו מסתיימים למעלה מפרסא דאצילות, כי הפרסא הוא הסיום החדש של הצמצום ב' כנ"ל באות ס"ח.

פרק קכח

ופרצוף הב' דמ"ה החדש הנק' א"א, שהוא נאצל ויצא מפה דראש עתיק, הנה קומתו מתחיל ממקום יציאתו, דהיינו מפה דראש עתיק ומלביש את הז"ת דעתיק המסתיימים למעלה מפרסא דאצילות, כנ"ל. ופרצוף הג' הנק' או"א, שנאצלו מפה דראש א"א, הם מתחילים מפה דראש א"א ומסתיימים למעלה מטבור דא"א. והזו"ן מתחילים מטבור דא"א ומסתיימים בשוה עם סיום א"א, דהיינו למעלה מפרסא דאצילות.

פרק קכט

ותדע, שכל קומה וקומה מה"פ אלו דמ"ה החדש בעת שיצאה, ביררה וחיברה לעצמה חלק מהכלים דנקודים, שנעשה לה לבחינת נוקבא. כי הנה בעת שיצא פרצוף עתיק, לקח וחיבר אליו, כל הג"ר דנקודים, שנשארו שלמים בעת שביה"כ, דהיינו בחינת הגו"ע שבהם שיצאו בעת קטנותם, הנק' כלים דפנים, (כנ"ל באות ע"ו) שבקטנות הנקודים לא באו עמהם רק מחציתה העליונה דכל מדרגה, שהם גו"ע ונקבי עינים, ומחציתה

התחתונה דכל אחת, הנק' אח"פ, ירדו למדרגה התחתונה, עש"ה. ולפיכך נבחן שפרצוף עתיק דמ"ה החדש לקח לו מהכלים דנקודים, את מחציתה העליונה דכתר, ומחציתה העליונה דחו"ב, וז' השרשים דז"ת הכלולים בג"ר דנקודים, והם נעשו לבחינת פרצוף נוקבא אל העתיק דמ"ה החדש. ונתחברו יחד זה בזה. והם המכונים מ"ה וב"ן דעתיק דאצילות, כי הזכר דעתיק נק' מ"ה, והכלים דנקודים הנ"ל שנתחברו אליו נקראים ב"ן, (מטעם הנ"ל באות קי"ט, ע"ש). וסדר עמידתם הוא פו"א, העתיק דמ"ה בפנים והעתיק דב"ן באחוריו.

פרק קל

ופרצוף א"א דמ"ה החדש, שיצא בקומת חכמה, בירר וחיבר אליו את חציו התחתון דכתר הנקודים, שהם האח"פ דכתר, שבעת הקטנות היו בהמדרגה שמתחת הכתר, דהיינו בחכמה ובינה דנקודים (כנ"ל באות ע"ז), ונעשה לבחינת נוקבא אל הא"א דמ"ה החדש, ונתחברו יחד זה בזה. וסדר עמידתם הוא ימין ושמאל, שא"א דמ"ה שהוא הזכר עומד בימין, וא"א דב"ן שהיא הנוקבא, עומדת בשמאל. ומה שפרצוף עתיק דמ"ה לא לקח את חציו התחתון דכתר נקודים, הוא, כי עתיק מתוך שהוא ראש הא' דאצילות, שמעלתו גבוהה מאד, לכן לא חיבר אליו רק הכלים דפנים דג"ר דנקודים, שבהם לא אירע שום פגם בעת השבירה, מה שאין כן בחצי הכתר התחתון, שהם אח"פ שהיו נפולים בעת הקטנות בחו"ב, ואח"כ בעת הגדלות עלו מחו"ב ונתחברו בכתר דנקודים (כנ"ל באות פ"ד), אשר אח"כ בעת שבירת הכלים, חזרו ונפלו מהכתר דנקודים ונתבטלו, כנ"ל, הרי המה כבר נפגמו עם נפילתם וביטולם, ואינם ראוים משום זה לעתיק, ולכן לקח אותם א"א דמ"ה.

פרק קלא

ופרצוף או"א דמ"ה החדש, שהם בקומת בינה, ביררו וחיברו להם את חצים התחתון דחו"ב דנקודים, שהם האח"פ דחו"ב, שבעת הקטנות היו נפולים בהז"ת דנקודים, אלא אח"כ בעת הגדלות נקודים, עלו ונתחברו לחו"ב דנקודים (כנ"ל באות צ"ד), ואשר בעת שביה"כ חזרו ונפלו להז"ת דנקודים ונתבטלו (כנ"ל באות ק"ז), ואותם ביררו להם או"א דמ"ה לבחינת נוקבא אליהם, והם מכונים ז"ת דחכמה וו"ת דבינה דב"ן, כי בחינת החסד דבינה נשארה עם הג"ר דחו"ב דב"ן בפרצוף עתיק, ולא נשאר בחציה התחתון דבינה כי אם ו"ת מגבורה ולמטה. ונמצא הזכר דאו"א הוא קומת בינה דמ"ה, והנוקבא דאו"א

היא ז"ת דחו"ב דב"ן. ועמידתם הם בימין ושמאל, או"א דמ"ה בימין ואו"א דב"ן בשמאל, והישסו"ת דמ"ה שהם הז"ת דאו"א, לקחו המלכיות דחו"ב דב"ן.

פרק קלב

ופרצוף זו"ן דמ"ה החדש, שהם בקומת ו"ק ונקודה, ביררו וחיברו אליהם, את הכלים דפנים דז"ת דנקודים מתוך שבירתם בבי"ע, דהיינו בחינת הגו"ע של הז"ת דנקודים (כנ"ל באות ע"ח), והם נעשו לנוקבא אל הזו"ן דמ"ה ועמידתם הוא בימין ושמאל, הזו"ן דמ"ה בימין, והזו"ן דב"ן בשמאל.

פרק קלג

והנה נתבאר המ"ה וב"ן שבה"פ אצילות, אשר ה' הקומות דמ"ה החדש, שיצאו בעולם האצילות, ביררו להם מהכלים הישנים ששימשו בזמן הנקודים, ונתקנו להם לבחינת נוקבא הנקראת בשם ב"ן. שהב"ן דעתיק נעשה ונתקן ממחציתן העליונה דג"ר דנקודים, והב"ן דא"א ואו"א נבררו ונתקנו ממחציתן התחתונה דג"ר דנקודים, ששמשו להם בעת גדלות דנקודים וחזרו ונתבטלו. והב"ן דזו"ן נברר ונתקן מהכלים דפנים, שיצאו בעת קטנות דנקודים, שבעת הגדלות נשברו ונפלו ביחד עם הכלים דאחורים שלהם.

פרק קלד

כלל גדול בעניני המוחין שבקביעות ובעליות הפרצופין והעולמות הנוהגין בשתא אלפי שני

כבר נתבאר לעיל (באות פ"ו ואילך), שיציאת הגדלות של הג"ר וז"ת דנקודים באו בג' סדרים, בסוד ג' הנקודות חולם שורק חירק. עש"ה כל הענין. ומשם תבין שיש ב' מינים של השלמת הע"ס לקבלת המוחין דגדלות: הא' מצד עליתו והתכללותו בעליון. דהיינו בעת שהזו"ן דא"ק האירו את האור חדש דרך הטבור אל הכתר דנקודים, והורידו הה"ת מנקבי עינים דכתר להפה שלו, שבזה נתעלו האח"פ הנפולים דכתר שהיו באו"א, וחזרו למדרגתם לכתר והשלימו הע"ס שלו, הנה נבחן אז שעלו עמהם גם גו"ע דאו"א, שהיו דבוקים על האח"פ דכתר, ונמצאים גם או"א נכללים בהע"ס השלמות של הכתר (כנ"ל באות צ"ג). עש"ה, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. ונבחן משום זה שגם או"א השיגו האח"פ, החסרים להם להשלמת ע"ס שלהם, מכח התכללותם בהכתר. וזהו מין הא' של מוחין דגדלות.

פרק קלה

ומין הב' הוא, שהמדרגה נשלמת בע"ס בכחה עצמה. דהיינו בעת שהזו"ן דא"ק האירו את האור חדש דרך היסוד דא"ק, הנק' נקודת השורק, לאו"א, והוריד הה"ת מנקבי עינים דאו"א עצמם לפה שלהם, שבזה העלה את הכלים דאח"פ דאו"א, ממקום נפילתם בז"ת אל הראש דאו"א, והשלימו להם הע"ס, שעתה נשלמים או"א ע"י עצמם, כי עתה השיגו הכלים דאח"פ ממש החסרים להם. משא"כ במין הא' בעת שקבלו שלמותם מהכתר ע"י הדבקות באח"פ שלו, הרי באמת היו עוד חסרים אח"פ, אלא ע"י התכללותם בכתר, קבלו על ידו הארה מאח"פ שלהם, שהספיק רק להשלימם בע"ס בעודם במקום הכתר, ולא כלל בעת יציאתם משם למקומם עצמם.

פרק קלו

ועד"ז נמצא ב' מיני השלמות הנ"ל גם בז"ת:
הא' בעת הארת השורק ועלית אח"פ דאו"א, שאז גם הגו"ע דז"ת הדבוקים בהם נתעלו יחד עמהם ועלו לאו"א, וקבלו שם בחינת אח"פ להשלמת הע"ס שלהם, שאח"פ אלו אינם עוד אח"פ הממשיים שלהם, אלא רק הארת אח"פ המספיק להשלמת ע"ס בעודם באו"א, ולא כלל בירידתם למקומם עצמם. כנ"ל.
ומין הב' דהשלמת הע"ס, השיגו הז"ת בעת התפשטות המוחין מאו"א אל הז"ת, שעי"ז הורידו גם הם בחינת ה"ת המסיימת מהחזה שלהם אל מקום סיום רגלי א"ק, והעלו את התנה"י שלהם מבי"ע וחיברו אותם למדרגתם לאצילות, שאז לולא נשברו ומתו, היו נשלמים בע"ס שלמות ע"י עצמם, כי עתה השיגו את האח"פ הממשיים החסרים להם.

פרק קלז

וגם בד' פרצופים שיצאו מאו"א לכלים דחג"ת וכן בד' הפרצופין שיצאו מהישסו"ת לכלים דתנהי"מ (כנ"ל באות ק"ז וק"ט) הנה גם בהם נמצאים אלו ב' מיני השלמות הע"ס הנ"ל, כי מבחינה אחת היה נשלם כל אחד מהם, ע"י התדבקותם באח"פ דאו"א וישסו"ת בעודם בראש, שהיא השלמת ע"ס דמין הא'. ואח"כ שנתפשטו לבי"ע, היו רוצים להשתלם בהשלמת הע"ס דמין הב'. וענין זה נוהג גם בפרטי פרטיות.

פרק קלח

ותדע, כי אלו ה"פ אצילות הנ"ל עתיק וא"א ואו"א וזו"ן שנתקנו בקביעות ואין שום מיעוט נוהג בהם, (כנ"ל באות קכ"ו), שעתיק יצא בקומת כתר וא"א בקומת חכמה ואו"א בקומת בינה וזו"ן בקומת ז"א, ו"ק בלי ראש. הנה הכלים דאח"פ שנתבררו להם מעת הגדלות, היו מבחינת השלמת ע"ס דמין הא', והיינו על דרך נקודת החולם שהאיר בכתר דנקודים, שאז נשלמו גם או"א על ידי הכתר והשיגו הארת כלים דאח"פ, (כנ"ל באות קל"ד), ולפיכך אע"פ שהיה לכל אחד מעתיק וא"א ואו"א ע"ס שלמות בראש, מ"מ לא הגיע מזה בחי' ג"ר לגופין שלהם, ואפילו פרצוף עתיק לא היה לו בגוף אלא בחינת ו"ק בלי ראש, וכן א"א ואו"א, והטעם הוא, כי כל הזך נברר תחילה, וע"כ לא נברר בהם רק השלמת ע"ס דמין הא', שהוא מצד עליתו בעליון, דהיינו בחינת הארת כלים דאח"פ המספיק להשלים הע"ס בראש, אבל אין עוד התפשטות מהראש לגוף. כי בעת שאו"א נכללו בכתר דנקודים היה מספיק להם הארת אח"פ מכח הכתר, ולא כלל בהתפשטותם למקומם עצמם מפה דכתר דנקודים ולמטה. (כנ"ל באות קל"ה). וכיון שהגופין דעתיק וא"א ואו"א היו בו"ק בלי ראש, מכ"ש הזו"ן עצמם שהם בחינת גוף הכולל דאצילות, שיצאו בו"ק בלי ראש.

פרק קלט

אמנם בא"ק לא היה כן, אלא כל הכמות שיצא בהראשים דפרצופי א"ק, נתפשט ג"כ לגופין שלהם. ולפיכך נבחנים כל ה"פ אצילות שהם רק בחינת ו"ק דפרצופי א"ק, וע"כ הם מכונים מ"ה החדש, או מ"ה דה"פ א"ק, דהיינו קומת ז"א, שהוא מ"ה בחוסר ג"ר, שהן גלגלתא ע"ב ס"ג. כי עיקר המדרגה נבחנת ע"פ התפשטותה אל הגוף מפה ולמטה, וכיון שגם לג' פרצופין הראשונים אין מהם התפשטות לגוף רק ו"ק בלי ראש, ע"כ הם נבחנים לבחינת מ"ה, שהוא קומת ו"ק בלי ראש, אל ה"פ א"ק.

פרק קמ

באופן, שעתיק דאצילות, שיש לו בראש קומת כתר, נבחן לבחינת ו"ק לפרצוף הכתר דא"ק, וחסר נשמה חיה יחידה דכתר א"ק. וא"א דאצילות שיש לו בראש קומת חכמה, נבחן לבחינת ו"ק לפרצוף ע"ב דא"ק שהיא חכמה, וחסר נשמה חיה יחידה דע"ב דא"ק, ואו"א דאצילות, שיש להם בראש קומת בינה, נבחנים לבחינת ו"ק של פרצוף ס"ג דא"ק וחסר לו נשמה חיה יחידה דס"ג דא"ק. והזו"ן דאצילות נבחנים לבחינת ו"ק דפרצוף

מ"ה וב"ן דא"ק, וחסר להם נשמה חיה יחידה דמ"ה וב"ן דא"ק. וישסו"ת וזו"ן הם תמיד במדרגה א'. זה ראש וזה גוף.

פרק קמא

וע"י העלאת מ"ן ממע"ט של התחתונים נבררים השלמת האח"פ דע"ס דמין הב', דהיינו השלמתם דאו"א מבחי' עצמם, על דרך בחינת נקודת השורק, שאז או"א עצמם מורידים הה"ת מנקבי עינים שלהם, ומעלים אליהם האח"פ שלהם, שאז יש להם כח גם להשפיע אל הז"ת, שהם זו"ן, דהיינו אל הגופין ממעלה למטה. כי הגו"ע דזו"ן הדבוקים באח"פ דאו"א, נמשכים עמהם לאו"א ומקבלים מהם השלמת ע"ס (כנ"ל באות צ"ד), ואז נמצא כל כמות המוחין שישנם באו"א מושפעים ג"כ לזו"ן, שעלו אליהם ביחד עם האח"פ שלהם. ולפיכך בעת שה"פ אצילות מקבלים השלמה זו דמין הב' אז יש ג"ר גם לגופין דג' פרצופין הראשונים שהם עתיק וא"א ואו"א דאצילות וכן להזו"ן דאצילות, שהם גוף הכולל דאצילות. ואז עולים ה' פרצופי אצילות ומלבישים לה"פ א"ק, כי בעת התפשטות הג"ר גם אל הגופין דה"פ אצילות, הרי הם משתוים עם ה"פ א"ק. ועתיק דאצילות עולה ומלביש לפרצוף כתר דא"ק וא"א לע"ב דא"ק. ואו"א לס"ג דא"ק. וזו"ן למ"ה וב"ן דא"ק. ואז מקבל כל אחד מהם נשמה חיה יחידה מהבחינה שכנגדו בא"ק.

פרק קמב

אמנם כלפי הזו"ן דאצילות נבחנים המוחין הללו רק לבחינת מין הא' דהשלמת הע"ס, כי אלו האח"פ אינם אח"פ גמורין, רק הארת אח"פ שהם מקבלים ע"י או"א, הוא בעת שהם במקום או"א, אבל בהתפשטותם למקומם עצמם, הרי הם עוד חסרים האח"פ שלהם, (כנ"ל באות קלו). ומטעם זה נבחנים כל המוחין שהזו"ן משיג בשתא אלפי שני בשם מוחין דעליה, כי אי אפשר להם להשיג מוחין דג"ר רק בעת עליתם למקום ג"ר, כי אז נשלמים על ידם, אמנם אם אינם עולים למעלה למקום הג"ר אי אפשר להיות להם מוחין, כי עדיין לא נבררו לזו"ן בחינת המוחין דמין הב', שזה לא יהיה זולת בגמר התיקון.

פרק קמג

והנה נתבאר, שהמוחין דה"פ הקבועים באצילות, הם מבחינת בירורי כלים דמין הא' דאו"א, שבעולם הנקודים מכונה הארה זו בשם הארת הטבור, או נקודת החולם, שאפילו או"א אין להם השלמה אלא מבחינת מין הא'. וע"כ אין מגיע מהראשים דעתיק וא"א

ואו"א, להגופין שלהם עצמם וכן להזו"ן, שום הארת ג"ר, כי גם הז"ת דנקודים לא קבלו כלום מהארה זו דבחינת החולם (כנ"ל אות פ"ח). והמוחין דשתא אלפי שני עד גמר התיקון הבאים ע"י העלאת מ"ן של התחתונים, הם מבחינת בירורי כלים להשלמת ע"ס דמין הב' דאו"א, שבעולם הנקודים מכונה הארה זו בשם הארת היסוד, או נקודת השורק, כי אז מעלה או"א את האח"פ של עצמם, שעליהם דבוקים גם הגו"ע דז"ת, וע"כ גם הז"ת מקבלים במקום או"א בחינת מוחין דג"ר. ולפיכך מגיע המוחין הללו גם להגופין דה"פ אצילות ולזו"ן הכוללים, אלא בלבד שהם צריכים להיות למעלה במקום הג"ר ולהלביש אותם. ולעתיד לבא בגמר התיקון, יקבלו אז הזו"ן את בחינת השלמת ע"ס דמין הב', ויורידו ה"ת המסיימת מבחינת החזה שלהם, שהוא הפרסא דאצילות, אל מקום סיום רגלי א"ק. (כנ"ל אות קל"ו). ואז יתחברו התנה"י דזו"ן שבבי"ע, אל מדרגת הזו"ן דאצילות, וישתוה סיום רגלין דאצילות לסיום רגלים דא"ק, ואז יתגלה מלכא משיחא. בסו"ה ועמדו רגליו על הר הזיתים. ונתבאר היטב שבשתא אלפי שני אין תיקון לעולמות רק בדרך עליה.

פרק קמד

ביאור ג' העולמות: בריאה יצירה ועשיה

ז' עיקרים כוללים יש להבחין בג' העולמות בי"ע:

הא' הוא, מהיכן נעשה המקום לג' העולמות הללו.

הב' הוא, שיעורי קומת פרצופי בי"ע ועמידת העולמות בראשונה, בעת שנאצלו ויצאו מהנוקבא דאצילות.

הג' הוא, כל אלו שיעורי קומה מהמוחין דתוספת ומצב עמידתם, שהשיגו מטרם חטאו של אדה"ר.

הד' הוא, המוחין שנשתיירו בפרצופי בי"ע ומקום נפילת העולמות לאחר שנפגמו בחטאו של אדה"ר.

הה' הוא, המוחין דאמא שקבלו פרצופי בי"ע אחר נפילתם למטה מפרסא דאצילות.

הו' הוא, בחינת פרצופי האחור דה"פ אצילות שירדו ונתלבשו בפרצופי בי"ע ונעשו להם לבחינת נשמה לנשמה.

הז' הוא, בחי' המלכות דאצילות שירדה ונעשית בחינת עתיק לפרצופי בי"ע.

פרק קמה

הנה הבחן הא' כבר נתבאר (לעיל מאות ס"ו ואילך), שמפאת עלית המלכות המסיימת שמתחת סיום רגלי א"ק, למקום החזה דז"ת דנקודות דס"ג, הנעשה בזמן צמצום ב', יצאו ונפלו ב"ש תתאין דת"ת ונהי"ם למטה מנקודת הסיום החדשה שבחזה דנקודות, ואינם ראויים עוד לקבל אור העליון, ונעשו מהם המקום לג' העולמות בי"ע, שמב"ש תתאין דת"ת נעשה מקום עולם הבריאה, ומג' ספירות נה"י נעשה מקום עולם היצירה, ומהמלכות נעשה מקום עולם העשיה. עש"ה.

פרק קמו

והבחן הב' שהוא שיעורי קומת פרצופי בי"ע ומקום עמידתם בעת יציאתם ולידתם מבטן הנוקבא דאצילות. דע, שבעת הזאת כבר השיג הז"א בחינת חיה מאבא, והנוקבא כבר השיגה בחינת נשמה מאמא. וכבר ידעת שאין הזו"ן מקבלים המוחין מאו"א אלא בדרך עליה והלבשה, כנ"ל באות קמ"ב ע"ש. וע"כ נמצא הז"א מלביש את אבא דאצילות הנק' או"א עילאין. והנוקבא מלבשת לאמא דאצילות הנק' ישסו"ת. ואז הנוקבא דאצילות ביררה והאצילה את עולם הבריאה בכללות ה"פ שבו.

פרק קמז

וכיון שהנוקבא עומדת במקום אמא, הרי היא נחשבת למדרגת אמא, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו, ולפיכך עולם הבריאה שנבררה על ידה נבחנת למדרגת ז"א, להיותה מדרגה תחתונה להנוקבא שהיא בחינת אמא והתחתון מאמא הוא ז"א. ונמצא אז עולם הבריאה, שעומדת במקום ז"א דאצילות מתחת להנוקבא דאצילות, שהיתה אז בחינת אמא דאצילות.

פרק קמח

ועפי"ז נבחן עולם היצירה שנברר ונאצל ע"י עולם הבריאה שהוא אז במדרגת הנוקבא דאצילות, להיותה מדרגה תחתונה לעולם הבריאה שהיה אז בחינת הז"א דאצילות, והתחתון מהז"א היא בחינת נוקבא. אמנם לא כל הע"ס דעולם היצירה הם בחינת הנוקבא דאצילות אלא רק הד' ראשונות דיצירה בלבד. והטעם הוא, כי יש ב' מצבים בנוקבא, שהם פב"פ ואב"א, שבהיותה פב"פ עם הז"א קומתה שוה אל הז"א, ובהיותה אב"א, היא תופשת רק ד' ספירות תנה"י דז"א. ומשום שאז היה מצב כל העולמות רק

אב"א, לא היה בבחינת הנוקבא אלא ד"ס לבד, וע"כ גם עולם היצירה אין לו במקום הנוקבא דאצילות, רק ד"ס ראשונות שלו, ושאר שש תחתונות דיצירה, היו בשש ספירות ראשונות דעולם הבריאה של עתה. דהיינו ע"פ תכונות מקום בי"ע שבהבחן הא' הנ"ל (באות קמ"ה), ששם נפלו העולמות בי"ע אחר חטאו של אדה"ר, ושם הוא מקום קביעותם עתה.

פרק קמט

ועולם העשיה שנברר ע"י עולם היצירה נבחן למדרגת בריאה של עתה, כי מתוך שעולם היצירה היה אז במדרגת הנוקבא דאצילות, נמצא המדרגה שמתחתיה, עולם העשיה, שהוא בבחינת עולם הבריאה של עתה. אלא מתוך שרק הד"ר דיצירה היו בבחינת הנוקבא דאצילות, והשש תחתונות שלה היו בעולם הבריאה, לכן גם עולם העשיה שמתחתיה, נמצאים רק הד"ר שלו בבחינת ד"ס תחתונות דעולם הבריאה, והשש התחתונות דעולם העשיה היו במקום שש ראשונות דעולם היצירה של עתה. ונמצאו אז י"ד הספירות, שהם נהי"ם דיצירה של עתה וכל הע"ס דעולם עשיה של עתה, היו ריקנות מכל קדושה ונעשו למדור הקליפות, כי רק הקליפות היו נמצאות במקום י"ד ספירות הללו. כי העולמות דקדושה נסתיימו במקום החזה דעולם היצירה של עתה כמבואר. והנה נתבאר מדרגות שיעורי הקומה של פרצופי בי"ע ומקום עמידתם בעת שנאצלו בראשונה.

פרק קנ

ועתה נבאר הבחן הג', שהוא שיעורי קומה דפרצופי בי"ע ומצב עמידתם, שהיה להם מהמוחין דתוספת, מטרם חטאו של אדה"ר, והוא כי ע"י הארת תוספת שבת היה להם אז ב' עליות, הא' בשעה חמשית בערב שבת, שבו נולד אדה"ר, שאז מתחיל להאיר תוספת שבת, בסוד הה' דיום הששי, ואז השיג הז"א בחינת יחידה, ועלה והלביש לא"א דאצילות, והנוקבא בחינת חיה, ועלתה והלבישה לאו"א דאצילות, והבריאה עלתה לישסו"ת, והיצירה עלתה כולה לז"א, והד"ס ראשונות דעשיה, עלו למקום הנוקבא דאצילות, והשש תחתונות דעשיה, עלו במקום שש ראשונות דבריאה. ועליה הב' היתה בערב שבת בין הערבים, שע"י תוספת שבת, עלו גם הו' תחתונות דעשיה למקום הנוקבא דאצילות, והיו עומדים עולם היצירה ועולם העשיה בעולם האצילות במקום זו"ן דאצילות בבחינת פב"פ.

פרק קנא

ועתה נבאר הבחן הד', שהוא קומת המוחין שנשתיירו בבי"ע, ומקום נפילתן לאחר החטא. והוא, כי מחמת פגם חטאו של עצה"ד, נסתלקו מהעולמות כל המוחין דתוספת, שהשיגו ע"י ב' העליות הנ"ל, והזו"ן חזר לו"ק ונקודה. וג' העולמות בי"ע, נשתיירו בהם רק המוחין שיצאו בהם בראשונה בעת אצילותם, שעולם הבריאה היה במדרגת הז"א שפירושו ו"ק, וכן היצירה ועשיה בשיעור הנ"ל (באות קמ"ח), ונוסף ע"ז, כי נסתלק מהם כל בחינת אצילות ונפלו למתחת הפרסא דאצילות בתכונת מקום בי"ע שהוכן ע"י צמצום ב', (כנ"ל באות קמ"ה). ונמצאו ד"ת דיצירה וע"ס דעולם העשיה, שנפלו ועמדו במקום הי"ד ספירות של הקליפות, (כנ"ל באות קמ"ט). הנק' מדור הקליפות ע"ש.

פרק קנב

הבחן הה', הוא המוחין דאמא, שקבלו בי"ע במקום נפילתן. כי אחר שיצאו הבי"ע מאצילות, ונפלו למתחת הפרסא דאצילות, לא היה בהם אלא בחינת ו"ק, (כנ"ל באות קנ"א), ואז נתלבשו הישסו"ת בזו"ן דאצילות, ונזדווגו הישסו"ת מבחינת התלבשות בזו"ן, והשפיעו מוחין דנשמה לפרצופי בי"ע במקומם, שעולם הבריאה קבל מהם ע"ס שלמות בקומת בינה. ועולם היצירה קבל מהם ו"ק. ועולם העשיה רק בחינת אב"א.

פרק קנג

הבחן הו', הוא בחינת נשמה לנשמה, שהשיגו פרצופי בי"ע מפרצופי האחור דה"פ אצילות. כי בעת מיעוט הירח, נפל פרצוף האחור דנוקבא דאצילות ונתלבש בפרצופי בי"ע, והוא כולל ג' פרצופין המכונים, עבור, יניקה, מוחין, ובחינת המוחין נפלה לבריאה, ובחינת היניקה נפלה ליצירה, ובחינת עיבור נפלה לעשיה, ונעשו בחינת נשמה לנשמה לכל פרצופי בי"ע, שהיא בחינת חיה אליהם.

פרק קנד

הבחן הז', הוא הנוק' דאצילות שנעשתה לרדל"א ולהארת יחידה בבי"ע, כי נתבאר שבעת מיעוט הירח, נפלו ג' הבחינות עי"מ דפרצוף האחור דנוקבא דאצילות ונתלבשו בבי"ע. והם בחינת אחורים דט"ת דנוק', שהם עי"מ, שנה"י נק' עיבור, וחג"ת נק' יניקה, וחב"ד נק' מוחין. אמנם בחינת האחור דבחינת הכתר דנוקבא, נעשתה לבחינת עתיק לפרצופי בי"ע. באופן שבחי' עיקר אורותיהם דפרצופי בי"ע של עתה, הם מהשירים

שנשארו בהם אחר חטאו של אדה"ר, שהוא בחינת הו"ק דכל פרט מהם (כנ"ל באות קנ"א). ובחינת נשמה קבלו ממוחין דאמא (כנ"ל באות קנ"ב). ובחינת נשמה לנשמה, שהוא בחינת חיה, קבלו מט"ת דפרצוף האחור דנוקבא. ובחינת יחידה, קבלו מבחינת האחור דכתר דנוקבא דאצילות.

פרק קנה

ביאור ענין עליות העולמות

עיקר ההפרש מפרצופי א"ק לפרצופי עולם האצילות הוא, כי פרצופי א"ק הם מבחינת צמצום א', שבכל מדרגה שבו יש בה ע"ס שלמות ואין בע"ס רק בחינת כלי אחד, שהוא כלי מלכות, אבל הט"ס ראשונות הן רק בחינת אורות לבד. משא"כ פרצופי אצילות הם מבחי' צמצום הב', בסו"ה ביום עשות הוי"ה אלהים ארץ ושמים, ששיתף רחמים בדין (כנ"ל באות נ"ט). שמדת הדין שהיא מלכות עלתה ונתחברה בבינה שהיא מדת הרחמים, ונשתתפו יחד ע"ש. שעי"ז נעשה סיום חדש על אור העליון במקום הבינה, שהמלכות המסיימת את הגוף עלתה לבינה דגוף, שהיא ת"ת, במקום החזה. והמלכות המזדווגת שבפה דראש, עלתה לבינה דראש הנק' נקבי עינים, (כנ"ל באות ס"א), שעי"ז נתמעטו שיעור קומת הפרצופין לגו"ע, שהם כתר חכמה דכלים, בקומת ו"ק בלי ראש, שהוא נפש רוח דאורות (כנ"ל באות ע"ד), ונמצאו חסרים מאח"פ דכלים שהם בינה וזו"ן, ומנשמה חיה יחידה דאורות.

פרק קנו

והגם שנתבאר לעיל באות קכ"ד, שע"י עלית מ"ן לעיבור ב', השיגו פרצופי אצילות הארת המוחין מע"ב ס"ג דא"ק, המוריד הה"ת מנקבי עינים בחזרה למקומה לפה, כבצמצום א', ומשיגים שוב האח"פ דכלים והנשמה חיה יחידה דאורות. אמנם זה הועיל רק לבחינת הע"ס דראש של הפרצופין, ולא להגופין שלהם, כי המוחין הללו לא נמשכו מפה ולמטה אל הגופין שלהם (כנ"ל באות קל"ח), וע"כ גם לאחר המוחין דגדלות, נשארו הגופין בצמצום ב' כמו בזמן הקטנות ע"ש. ומשום זה נחשבו כל ה"פ אצילות שאין להם רק קומת ע"ס היוצאת על עביות דבחי"א, שהוא קומת ז"א, ו"ק בלי ראש, הנק' קומת מ"ה. והם מלבישים על קומת מ"ה דה"פ א"ק, דהיינו מטבור ולמטה דה"פ א"ק.

פרק קנז

באופן, שפרצוף עתיק דאצילות, מלביש על פרצוף הכתר דא"ק מטבורו ולמטה, ומקבל שפעו מקומת מ"ה דפרצוף הכתר דא"ק אשר שם. ופרצוף א"א דאצילות, מלביש מטבור ולמטה דפרצוף ע"ב דא"ק, ומקבל שפעו מקומת מ"ה דע"ב דא"ק אשר שם. ואו"א דאצילות, מלבישים מטבור ולמטה דפרצוף ס"ג דא"ק, ומקבלים שפעם מקומת מ"ה דס"ג אשר שם. וזו"ן דאצילות, מלבישים מטבור ולמטה דפרצוף מ"ה וב"ן דא"ק, ומקבלים שפעם מקומת מ"ה דפרצוף מ"ה וב"ן דא"ק, הרי שכל פרצוף מה"פ אצילות אינו מקבל מפרצוף שכנגדו בא"ק, רק בחינת ו"ק בלי ראש, הנק' קומת מ"ה. ואע"פ שיש בראשים דה"פ אצילות בחי' ג"ר, מ"מ אנו מתחשבים רק במוחין המתפשטים מפה ולמטה לגופים שלהם שהוא רק ו"ק בלי ראש, כנ"ל באות קל"ט.

פרק קנח

ואין הכונה, שה"פ אצילות מלבישים כל אחד על הבחינה שכנגדו בא"ק, כי זה אי אפשר, שהרי ה"פ א"ק מלבישים זה על זה, וכן ה"פ אצילות. אלא הכונה היא, שקומת כל פרצוף מפרצופי אצילות, מכוונת לעומת הבחינה שכנגדו שבה"פ א"ק, שמשם מקבל שפעו, (וצריך שתעיין באילן שסדרתי, ציור ג').

פרק קנט

ובכדי שיושפעו המוחין מפה ולמטה אל הגופין דה"פ אצילות, נתבאר לעיל באות קמ"א, שצריכים לעלית מ"ן מהתחתונים, שאז מושפעים להם השלמת הע"ס דמין הב' המספיק גם להגופין, עש"ה. והנה באלו המ"ן שהתחתונים מעלים, יש ג' בחינות, כי כשמעלים מ"ן מבחינת עביות דבחי"ב, יוצאות עליהם ע"ס בקומת בינה, הנק' קומת ס"ג, שהן מוחין דאור הנשמה. וכשמעלים מ"ן מעביות דבחי"ג, יוצאות עליהם ע"ס בקומת חכמה, הנק' קומת ע"ב, שהן מוחין דאור החיה וכשמעלים מ"ן מעביות דבחי"ד, יוצאות עליהם ע"ס בקומת כתר, הנק' קומת גלגלתא, שהן מוחין דאור היחידה. כנ"ל באות כ"ט ע"ש.

פרק קס

ודע שהתחתונים הראוים להעלות מ"ן הנ"ל, הם רק בחינת נר"ן דצדיקים, שכבר כלולים מבי"ע, ויכולים להעלות מ"ן לזו"ן דאצילות, הנחשבים לבחינת העליון שלהם, ואז הזו"ן מעלים מ"ן אל העליון שלהם, שהם או"א, ואו"א יותר למעלה, עד שמגיעים לפרצופי

א"ק, ואז יורד אור העליון מא"ס ב"ה לפרצופי א"ק, על המ"ן שנתעלו שמה, ויוצאות קומת ע"ס ע"פ מדת העביות של המ"ן שהעלו, אם הוא מבחי"ב הוא קומת נשמה, אם מבחי"ג הוא קומת חיה וכו' כנ"ל. ומשם יורדים המוחין ממדרגה למדרגה דרך פרצופי א"ק, עד שבאים לפרצופי אצילות, וכן עוברים ממדרגה למדרגה דרך כל פרצופי אצילות, עד שבאים להזו"ן דאצילות, שהם משפיעים המוחין האלו אל הנר"ן דצדיקים שהעלו את המ"ן הללו מבי"ע. וזה הכלל שכל חידוש מוחין אינו בא אלא רק מא"ס ב"ה לבדו. ואין מדרגה יכולה להעלות מ"ן או לקבל שפע, רק מהעליון הסמוך לו.

פרק קסא

ומכאן תדע, שאי אפשר שהתחתונים יקבלו משהו מהזו"ן דאצילות מטרם שיתגדלו על ידיהם כל הפרצופים העליונים דעולם האצילות ועולם הא"ק. כי נתבאר, שאין חידוש מוחין אלא מא"ס ב"ה, אמנם אין הנר"ן דצדיקים יכולים לקבלם אלא מהעליון הסמוך להם, שהם זו"ן דאצילות, ולפיכך צריכים המוחין להשתלשל דרך העולמות והפרצופים העליונים עד שמגיעים אל הזו"ן, שהם המשפיעים לנר"ן דצדיקים. וכבר ידעת שאין העדר ברוחני, וענין העברה ממקום למקום, אין הפירוש שנעדרים ממקום הא' ובאים למקום הב', כנוהג בגשמיים, אלא שנשארים במקום הא' גם אחר שעברו ובאו למקום הב', כמו מדליק נר מנר ואין חברו חסר. ולא עוד, אלא זה הכלל, שעיקר ושורש האור נשאר במקום הא', ובמקום הב' נמשך רק בחינת ענף ממנו. ועם זה תבין שאותו השפע העובר דרך העליונים עד שמגיע לנר"ן דצדיקים, נשאר בכל מדרגה ומדרגה שעבר דרכה, ונמצאות כל המדרגות מתגדלות בסבת השפע שהם מעבירים לצורך נר"ן דצדיקים.

פרק קסב

ובהאמור תבין, איך התחתונים במעשיהם גורמים עליות וירידות להפרצופין והעולמות העליונים. כי בעת שמטיבים מעשיהם ומעלים מ"ן וממשיכים שפע, הרי כל העולמות והמדרגות, שדרכם עברה השפע, מתגדלים ועולים למעלה בסבת השפע שמעבירים, כנ"ל, ובעת שחוזרים ומקלקלים מעשיהם, הנה מתקלקל המ"ן, והמוחין מסתלקים גם ממדרגות העליונות, כי נפסק ענין העברת השפע מהן לצורך התחתונים, ונמצאות חוזרות ויורדות למצבן הקבוע כבתחילה.

פרק קסג

ועתה נבאר סדר עליות ה"פ אצילות לה"פ א"ק, וג' העולמות בי"ע לישסו"ת וזו"ן דאצילות, החל ממצבם הקבוע, עד להגובה שאפשר להיות בהשתא אלפי שני מטרם גמר התיקון. שבדרך כלל, הן רק ג' עליות, אמנם הן מתחלקות לפרטים מרובים. והנה מצב העולמות א"ק ואבי"ע בקביעות כבר נתבאר לעיל, כי פרצוף הראשון הנאצל לאחר צמצום א', הוא פרצוף גלגלתא דא"ק, שעליו מלבישים ד' פרצופי א"ק: ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, וסיום רגלי א"ק הוא למעלה מנקודת העוה"ז (כנ"ל באות כ"ז ואות ל"א ע"ש), ועליו מסבבים המקיפים דא"ק מא"ס ב"ה, שלגדלם אין קץ ושיעור, (כנ"ל באות ל"ב, ע"ש). וכמו שא"ס ב"ה מקיף מסביב לו, כן הוא מתלבש בפנימיותו, והוא המכונה קו א"ס ב"ה.

פרק קסד

ובפנימיות מ"ה וב"ן דא"ק, יש פרצוף תנהי"מ דא"ק, המכונה ג"כ נקודות דס"ג דא"ק, (לעיל באות ס"ג וס"ו עש"ה), שבעת צמצום הב', עלתה מלכות המסיימת, שעמדה ממעל לנקודה דעוה"ז וקבעה מקומה בחזה דפרצוף הזה, מתחת שליש עליון דת"ת שלו, ונעשה שם סיום חדש על אור העליון, שלא יתפשט משם ולמטה, וסיום חדש הזה נק' בשם פרסא שמתחת האצילות. (כנ"ל באות ס"ח), ואלו הספירות שמחזה ולמטה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, שנשארו מתחת הפרסא, נעשו מקום לג' העולמות בי"ע: ב"ש ת"ת עד החזה, נעשה מקום לעולם הבריאה. ונה"י נעשו מקום לעולם היצירה. והמלכות, נעשה מקום לעולם העשיה. (כנ"ל באות ס"ז), ונמצא שמקום ג' העולמות בי"ע, מתחיל מתחת הפרסא ומסתיים ממעל לנקודה דעוה"ז.

פרק קסה

ונמצאים ד' העולמות, אצילות, בריאה, יצירה ועשיה, שמתחילים ממקום למטה מטבור דא"ק, ומסתיימים ממעל לנקודת העוה"ז כי ה"פ עולם האצילות, מתחילים ממקום שלמטה מטבור דא"ק, ומסתיימים ממעל להפרסא הנ"ל ומהפרסא ולמטה עד לעוה"ז, עומדים ג' העולמות בי"ע, וזהו מצב הקבוע של העולמות א"ק ואבי"ע, שלעולם לא יארע בהם שום מיעוט. וכבר נתבאר לעיל (באות קל"ח) שבמצב הזה אין בכל הפרצופין והעולמות אלא רק בחינת ו"ק בלי ראש, כי אפילו בג' הפרצופין הראשונים דאצילות שיש ג"ר בראשים שלהם, מ"מ אינן מושפעות מפה ולמטה שלהם, וכל הגופים הם ו"ק

בלי ראש, וכ"ש בפרצופי בי"ע. ואפילו פרצופי א"ק, בערך המקיפים שלו, נבחנים ג"כ שהם חסרי ג"ר. והתבונן היטב לעיל באות ל"ב.

פרק קסו

ולפיכך נוהגות ג' עליות כוללות, בכדי להשלים העולמות בג' הקומות, נשמה חיה יחידה החסרות להם. ועליות האלו תלויות בהעלאת מ"ן של התחתונים כנ"ל. העליה הא' היא, בעת שהתחתונים מעלים מ"ן מבחינת העביות דבחי"ב, שאז נבררים האח"פ דקומת בינה ונשמה, מבחי' השלמת הע"ס דמין הב', דהיינו מהארת נקודת השורק, (כנ"ל באות קל"ה, עש"ה), אשר המוחין האלו מאירים גם לבחינת הז"ת והגופין, כמו בפרצופי א"ק, שכל הכמות שיש בע"ס דראשי פרצופי א"ק, עוברת ומתפשטת גם לגופים.

פרק קסז

ונמצא, בעת שמוחין אלו עוברים דרך פרצופי האצילות, מקבל כל אחד מה"פ אצילות, בחינת מוחין דבינה ונשמה הנק' מוחין דס"ג, המאירים ג"ר גם לפרצופין שלהם כמו בא"ק, וע"כ נבחן אז, שהם מתגדלים ועולים ומלבישים על פרצופי א"ק, כפי מדת המוחין שהשיגו.

פרק קסח

באופן, שבעת שפרצוף עתיק דאצילות השיג המוחין האלו דבינה, נמצא עולה ומלביש לפרצוף בינה דא"ק, המכוון נגד קומת ס"ג דפרצוף גלגלתא דא"ק, והוא מקבל משם בחינת נשמה דיחידה דא"ק, המאירה גם להז"ת שלו, וכשהמוחין באים לפרצוף א"א דאצילות, הוא עולה ומלביש על ראש דעתיק דקביעות, המכוון נגד קומת הס"ג דפרצוף ע"ב דא"ק, והוא מקבל משם בחינת נשמה דחיה דא"ק, המאירה לז"ת שלו. וכשהמוחין באים לפרצוף או"א דאצילות, הם עולים ומלבישים לג"ר דא"א דקביעות, המכוון נגד קומת בינה דס"ג דא"ק, והם מקבלים משם בחינת נשמה דנשמה דא"ק, המאירה גם להז"ת שלהם. וכשמוחין אלו באים לישסו"ת וזו"ן דאצילות, הם עולים ומלבישים על או"א דקביעות, המכוון נגד קומת בינה דפרצוף מ"ה וב"ן דא"ק, ומקבלים משם בחינת נשמה דנפש רוח דא"ק. ואז מקבלים הנר"ן דצדיקים את המוחין דנשמה דאצילות. וכשהמוחין באים לפרצופי עולם הבריאה, עולה עולם הבריאה ומלביש את הנוקבא דאצילות, ומקבל ממנה בחינת נפש דאצילות. וכשבאים המוחין לעולם היצירה, הוא

עולה ומלביש לעולם הבריאה דקביעות, ומקבל ממנו בחינת נשמה וג"ר דבריאה. וכשהמוחין באים לעולם העשיה, הוא עולה ומלביש על עולם היצירה, ומקבל משם בחינת מוחין דו"ק שביצירה. והנה נתבאר העליה הא' שהשיג כל פרצוף מאבי"ע, בסבת המ"ן דבחי"ב שהעלו התחתונים. (ועיין באילן הנדפס בסוף ספרי, בית שער לכונות, ציור ז').

פרק קסט

העליה הב' היא, בעת שהתחתונים מעלים מ"ן מבחינת העביות דבחי"ג, שאז נבררין האח"פ דקומת חכמה וחיה, מבחינת השלמת הע"ס דמין הב'. שמוחין אלו מאירים גם לבחינת הז"ת והגופין כמו בפרצופי א"ק. כנ"ל. וכשהמוחין עוברים דרך הפרצופין דאבי"ע, נמצא כל פרצוף עולה ומתגדל על ידיהם כפי המוחין שהשיג.

פרק קע

באופן, כשבאו המוחין לפרצוף עתיק דאצילות עולה ומלביש לג"ר דפרצוף חכמה דא"ק, הנק' ע"ב דא"ק, המכוון נגד קומת ע"ב דגלגלתא דא"ק, ומקבל משם בחינת אור החיה דיחידה. וכשהמוחין מגיעים לפרצוף א"א דאצילות, הוא עולה ומלביש לג"ר דס"ג דא"ק, המכוונים נגד קומת ע"ב דפרצוף ע"ב דא"ק, ומקבל משם בחי' אור החיה דחיה דא"ק. וכשהמוחין מגיעים לפרצופי או"א דאצילות, הם עולים ומלבישים לג"ר דעתיק דקביעות, המכוונות נגד קומת ע"ב דפרצוף ס"ג דא"ק, ומקבל משם בחינת אור החיה דנשמה דא"ק, המאירה גם להז"ת והגופין. וכשהמוחין באים לישסו"ת דאצילות, הם עולים ומלבישים לג"ר דא"א דקביעות, המכוונות נגד קומת ע"ב דמ"ה דא"ק, ומקבלות משם אור החיה דמ"ה דא"ק. וכשהמוחין באים לזו"ן דאצילות, הם עולים לג"ר דאו"א, המכוונים נגד קומת ע"ב דב"ן דא"ק, ומקבלים משם בחינת אור החיה דב"ן דא"ק. ומהזו"ן מקבלים נשמת הצדיקים. וכשמגיעים המוחין לעולם הבריאה, הוא עולה ומלביש על הז"א דאצילות, ומקבל ממנו בחינת רוח דאצילות, וכשהמוחין באים לעולם היצירה, עולה היצירה ומלביש על הנוקבא דאצילות, ומקבל ממנה אור הנפש דאצילות. וכשבאים המוחין לעולם העשיה עולה ומלביש לעולם הבריאה ומקבל ממנו בחי' ג"ר ונשמה דבריאה, ואז נשלם עולם העשיה בכל הנר"ן דבי"ע. והנה נתבאר העליה הב' של כל פרצוף מפרצופי אבי"ע, שעלו ונתגדלו בסבת המ"ן דבחי"ג שהעלו הנר"ן דצדיקים. (ועיין באילן ציור ח').

פרק קעא

העליה הג' היא, בעת שהתחתונים מעלים מ"ן מעביות דבחי"ד, שאז נבררים האח"פ דקומת כתר ויחידה, מבחינת השלמת הע"ס דמין הב', אשר מוחין אלו מאירים גם להז"ת והגופין שלהם כמו בפרצופי א"ק. וכשהמוחין אלו עוברים דרך פרצופי אבי"ע, הרי כל פרצוף עולה ומתגדל ומלביש לעליונו כפי מדת המוחין ההם.

פרק קעב

באופן, שבעת ביאת המוחין לפרצוף עתיק דאצילות, עולה ומלביש לג"ר דפרצוף גלגלתא דא"ק, ומקבל משם בחינת אור היחידה דיחידה. וכשהמוחין מגיעים לפרצוף א"א דאצילות עולה ומלביש לג"ר דפרצוף ע"ב דא"ק, ומקבל משם אור היחידה דחיה דא"ק. וכשהמוחין מגיעים לפרצוף או"א דאצילות, הם עולים ומלבישים לג"ר דס"ג דא"ק, ומקבלים משם אור היחידה דנשמה דא"ק. וכשהמוחין מגיעים לפרצוף ישסו"ת, הם עולים ומלבישים לג"ר דמ"ה דא"ק, ומקבלים משם אור היחידה דמ"ה דא"ק. וכשהמוחין מגיעים לזו"ן דאצילות, הם עולים ומלבישים לג"ר דב"ן דא"ק, ומקבלים משם אור היחידה דב"ן דא"ק. ואז מקבלים הנר"ן דצדיקים את אור היחידה מהזו"ן דאצילות. ובעת שהמוחין מגיעים לעולם הבריאה, עולה ומלביש לפרצוף ישסו"ת דאצילות ומקבל משם נשמה דאצילות. וכשהמוחין מגיעים לעולם היצירה עולה ומלביש לפרצוף ז"א דאצילות, ומקבל ממנו בחינת רוח דאצילות. וכשהמוחין מגיעים לעולם העשיה, עולה ומלביש לנוקבא דאצילות, ומקבל ממנה בחינת אור הנפש דאצילות. (ועי' באילן ציור ט').

פרק קעג

ונמצא עתה בעת עליה הג', אשר ה"פ אצילות, נשלמו כל אחד בג' הקומות נשמה חיה יחידה מא"ק, שהיו חסרים להם מבחינת הקביעות. ונבחן, שה"פ אצילות עלו והלבישו את ה"פ א"ק, כל אחד לבחינה שכנגדו בפרצופי א"ק. וגם הנר"ן דצדיקים קבלו בחינת הג"ר שהיה חסר להם, וגם ג' העולמות בי"ע שהיו נמצאים מתחת הפרסא דאצילות, שמבחינת הקביעות לא היה בהם אלא בחי' נר"ן דאור חסדים, הנפרשים מחכמה מכח הפרסא שעליהם, ועתה עלו למעלה מפרסא, והלבישו לישסו"ת וזו"ן דאצילות, ויש להם נר"ן דאצילות, שאור החכמה מאיר בחסדים שלהם.

פרק קעד

ויש לדעת שהנר"ן דצדיקים מלבישים בקביעות רק לפרצופי בי"ע שמתחת הפרסא: הנפש מלביש לע"ס דעשיה, והרוח לע"ס דיצירה, והנשמה לע"ס דבריאה. ונמצא שהגם שהם מקבלים מזו"ן דאצילות, עכ"ז הוא מגיע אליהם רק דרך פרצופי בי"ע שמלבישים עליהם. באופן, שגם הנר"ן דצדיקים עולים בשוה עם עליות הג' עולמות בי"ע שנתבאר לעיל: ונמצא שגם עולמות בי"ע אינם מתגדלים, אלא לפי מדת קבלת השפע של הנר"ן דצדיקים, דהיינו ע"פ המ"ן הנבררים על ידיהם.

פרק קעה

והנה נתבאר, שמבחינת הקביעות אין בכל העולמות והפרצופים שבהם רק בחינת ו"ק בלי ראש, כל אחד כפי בחינתו, כי אפילו הנר"ן דצדיקים אינם אלא בחינת ו"ק, כי הגם שיש להם ג"ר דנשמה מעולם הבריאה, עכ"ז ג"ר אלו, נחשבים רק בבחינת ו"ק בערך עולם האצילות, מטעם שהם בחינת אור חסדים הנפרשים מחכמה כנ"ל. וכן פרצופי אצילות, אע"פ שיש ג"ר בראשים שלהם, מ"מ כיון שאינם מאירים לגופין, הם נחשבים רק לבחינת ו"ק. וכל המוחין המגיעים לעולמות, שהם יותר מבחינת ו"ק, אינם אלא ע"י המ"ן שמעלים הצדיקים. אמנם המוחין האלו לא יוכלו להתקבל בפרצופין, זולת דרך עלית התחתון למקום העליון, כמו שנתבאר. והוא מטעם, כי אע"פ שהם נחשבים לבחינת השלמת הע"ס דמין הב', מ"מ, כלפי הגופין והז"ת עצמם עוד הם נחשבים לבירורי אח"פ דמין הא', דהיינו שאינם נשלמים במקומם עצמם, אלא רק כשהם נמצאים במקום העליון. (כנ"ל באות קמ"ב). ולפיכך, לא יוכלו ה"פ אצילות לקבל נשמה חיה יחידה דא"ק, זולת בעת שהם עולים ומלבישים אותם. וכן הנר"ן וג' עולמות בי"ע, לא יוכלו לקבל נר"ן דאצילות, זולת רק בעת שהם עולים ומלבישים לישסו"ת וזו"ן דאצילות. עש"ה. כי אלו האח"פ דמין הב' השייכים לז"ת, שיש להם התפשטות ממעלה למטה, למקום הז"ת, לא יתבררו רק בגמר התיקון, כנ"ל. ולפיכך בעת שהג' עולמות בי"ע עולים ומלבישים לישסו"ת וזו"ן דאצילות, נמצא אז, שמקומם הקבוע מפרסא ולמטה, נשאר ריקן לגמרי מכל אור קדושה. ויש שם הפרש בין מחזה ולמעלה דעולם היצירה, לבין מחזה ולמטה שלו, כי נתבאר לעיל, שמחזה ולמטה דעולם היצירה, הוא מקום הקבוע רק לקליפות, (כנ"ל באות קמ"ט), אלא מסבת פגם חטאו של אדה"ר, ירדו ד"ת דיצירה דקדושה וע"ס דעשיה דקדושה ונתלבשו שם. (כנ"ל באות קנ"ו). ולפיכך בעת עליות

בי"ע לאצילות, נמצא שמחזה דיצירה ולמעלה, אין שם לא קדושה ולא קליפות, אבל מחזה דיצירה ולמטה, יש שם קליפות. כי שם המדור שלהם.

פרק קעו

ולפי שהמוחין היתירים מקומת ו"ק, אינם באים רק ע"י מ"ן של התחתונים, אינם נמצאים משום זה בקביעות בפרצופין, כי תלוים במעשי התחתונים, ובעת שהם מקלקלים מעשיהם נמצאים המוחין מסתלקים כנ"ל (באות קס"ב עש"ה). אמנם המוחין דקביעות שבפרצופין שנתקנו מכח המאציל עצמו לא יארע בהם שום שינוי לעולם, שהרי אינם מתגדלים ע"י התחתונים, ולכן אינם נפגמים על ידיהם. כנ"ל.

פרק קעז

ולא יקשה לך, הרי א"א דב"ן הוא נבחן לכתר דאצילות, ואו"א לע"ב, (כנ"ל באות ק"ל), כי א"א הוא מחצית הכתר התחתונה דב"ן ואו"א הם מחצית התחתונה דחו"ב דנקודים, וא"כ הבחינה שכנגדו דא"א בא"ק, היה צריך להיות פרצוף הכתר דא"ק, והבחינה שכנגדם דאו"א בא"ק היה צריך להיות ע"ב דא"ק. והתשובה היא, כי פרצופי הב"ן הן נוקבין, שאין להם שום קבלה מעצמם, אלא רק מה שהזכרים, שהם פרצופי המ"ה, משפיעים להם. ולפיכך, כל אלו ההבחנות שבעליות, שפירושם השגת מוחין מהעליון, נבחנים רק בהזכרים, שהם פרצופי המ"ה, וכיון שא"א דמ"ה אין לו מבחינת כתר כלום, אלא רק קומת חכמה בלבד, ואו"א דמ"ה אין להם מבחינת חכמה כלום, אלא קומת בינה בלבד, (כנ"ל קכ"ו) ע"כ נבחן הבחינה שכנגדם בא"ק: ע"ב דא"ק לא"א, וס"ג דא"ק לאו"א. ופרצוף הכתר דא"ק מתיחס רק לעתיק בלבד, שלקח כל הקומת כתר דמ"ה. כנ"ל.

פרק קעח

גם צריך שתבחין בהאמור, כי סולם המדרגות כפי שהם בהמוחין דקביעות, אינו משתנה לעולם בסבת כל העליות הנ"ל, שהרי נתבאר לעיל (באות קס"א). שסבת כל אלו העליות, הם מפאת שהנר"ן דצדיקים העומדים בבי"ע, אי אפשר להם לקבל משהו, מטרם שכל הפרצופין העליונים מעבירים אותה להם מא"ס ב"ה, שבשיעור הזה נמצאים העליונים עצמם, עד א"ס ב"ה, מתגדלים ועולים גם הם, כל אחד להעליון שלהם. (עש"ה כל ההמשך). ונמצא, שבשיעור התעלות מדרגה אחת, כן מחויבים להתעלות כל המדרגות כולן, עד א"ס ב"ה, כי למשל, בהתעלות הזו"ן ממצבם הקבוע, שהוא למטה מטבור

דא"א, ומלביש מחזה ולמטה דא"א, הרי גם א"א נתעלה באותה העת במדרגה אחת ממצבו הקבוע, שהיה מפה דעתיק ולמטה, ומלביש לג"ר דעתיק, שאחריו מתעלים גם מדרגות הפרטיות שלו, כי החג"ת שלו, עלו למקום ג"ר הקבועות, והמחזה עד הטבור שלו, עלו למקום חג"ת הקבועים, והמטבור ולמטה שלו, עלו למקום המחזה עד הטבור. אשר לפי זה נמצא הזו"ן שעלה למקום מחזה עד הטבור דא"א הקבוע, שהוא עדיין למטה מטבור דא"א, שהרי בעת הזאת כבר עלה גם הלמטה מטבור דא"א למקום המחזה עד הטבור (עי' באילן ציור ד' ששם תראה עליות הזו"ן בערך הקבוע דה"פ דאצילות, שעולה ומלביש בעת השגת נשמה, לג"ר דישסו"ת, שעל גבי מפה ולמטה דאו"א, שעל גבי מחזה ולמטה דא"א). אמנם גם כל פרצופי אצילות עולים בעת הזאת, (כמו שתראה באילן בציור ז' בעת השגת נשמה) לכן תמצא שם את הזו"ן עדיין מלביש מפה ולמטה דישסו"ת, שעל גבי מחזה ולמטה דאו"א, שעל גבי מטבור ולמטה דא"א, הרי שסולם המדרגות לא נשתנה כלום מחמת העליה. ועד"ז בכל מיני העליות. (ע"ש באילן בכל הציורים, מציור הג' עד סופו).

פרק קעט

גם יש לדעת, שגם אחר עליות הפרצופין הם משאירים כל מדרגתם במקום הקבוע או במקום שהיו שם מתחילה, כי אין העדר ברוחני. (כנ"ל באות צ"ו) באופן, שבעת שהג"ר דאו"א עולים לג"ר דא"א, עוד נשארו הג"ר דאו"א במקום הקבוע מפה ולמטה דא"א, ונמצאים הישסו"ת, שעלו אז על גבי החג"ת דאו"א דעליה, שהם מקבלים מהג"ר דאו"א ממש, אשר היו שם מטרם העליה. ולא עוד, אלא שנבחן שיש שם ג' מדרגות ביחד, כי הג"ר דאו"א דעליה, העומדות במקום ג"ר דא"א דקביעות, נמצאות משפיעות למקומן הקבוע שמפה ולמטה דא"א, ששם נמצאים עתה ישסו"ת, הרי הג"ר דא"א ואו"א וישסו"ת מאירים בבת אחת במקום אחד. ועד"ז נבחנים כל הפרצופים דא"ק ואבי"ע בעת העליות. ומטעם זה יש להבחין תמיד בעלית הפרצוף, את ערך העליה כלפי העליונים במצבם הקבוע, ואת ערך שלו, כלפי העליונים, שגם הם עלו מדרגה אחת כמותו. (ועי' כל זה באילן, כי בציור ג' תמצא מצב הפרצופין במצבם הקבוע. וג' עליות הז"א לפי ערכם של ה"פ אצילות הקבועים תמצא בציור: ד' ה' ו'. וג' עליות של כל ה"פ דאצילות לפי ערכם של ה"פ א"ק הקבועים, תמצא בציורים: ז' ח' ט'. וג' עליות של כל ה"פ א"ק בערך קו א"ס ב"ה הקבוע, תמצא בציורים: י' י"א וי"ב).

פרק קפ

ענין התחלקות כל פרצוף לכתר ואבי"ע

יש לדעת, שהכלל ופרט שוים זה לזה, וכל הנבחן בכלל כולו יחד, נמצא גם בפרטי פרטיות שבו ובפרט האחרון שאך אפשר להפרט ולפיכך כיון שהמציאות בדרך כלל נבחנת לה' עולמות א"ק ואבי"ע, שעולם הא"ק נבחן להכתר של העולמות, וד' עולמות אבי"ע, נבחנים לחו"ב וזו"ן, (כנ"ל, באות ג'). כמו כן אין לך פרט קטן בכל ד' העולמות אבי"ע, שאינו כלול מכל ה' האלו, כי הראש של כל פרצוף נבחן להכתר שבו, שהוא כנגד עולם הא"ק. והגוף מפה עד החזה, נבחן לאצילות שבו, וממקום החזה עד הטבור, נבחן לבריאה שבו, ומטבור ולמטה עד סיום רגליו, נבחן ליצירה ועשיה שלו.

פרק קפא

וצריך שתדע, שיש כינויים מרובים לעשר ספירות כח"ב חג"ת נהי"מ, כי פעמים נק' גו"ע ואח"פ, או כח"ב זו"ן, או נרנח"י, או קוצו של יוד וד' אותיות י"ה ו"ה, או הוי"ה פשוטה וע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, שהם ד' מיני מילואים שבהוי"ה: מילוי ע"ב הוא יוד הי ויו הי, מילוי ס"ג הוא יוד הי ואו הי, מילוי מ"ה הוא יוד הא ואו הא, מילוי ב"ן הוא יוד הה וו הה. וכן הם נק' א"א ואו"א וזו"ן, שא"א הוא כתר, ואבא הוא חכמה, ואמא היא בינה, וז"א הוא חג"ת נה"י, והנוק' דז"א היא מלכות. וכן נק' א"ק ואבי"ע או כתר ואבי"ע, והמלכות דכתר נקרא פה, והמלכות דאצילות נקרא חזה, והמלכות דבריאה נק' טבור, והמלכות דיצירה נק' עטרת יסוד, והמלכות דכללות נק' סיום רגלין.

פרק קפב

ותדע שיש תמיד להבחין באלו שינוי השמות של הע"ס ב' הוראות: הא' הוא ענין השואתו לספירה שעל שמה הוא מתיחס, והב' הוא ענין השינוי שבו מאותו הספירה שמתיחס אחריה, שמסבה זו נשתנה שמו בכינוי המיוחד. למשל, הכתר דע"ס דאו"י ה"ס א"ס ב"ה, וכל ראש של פרצוף נק' ג"כ כתר, וכן כל ה"פ א"ק נק' ג"כ כתר, וכן פרצוף עתיק נק' כתר, וכן א"א נק' כתר. וע"כ יש להתבונן, אם הם כולם כתר, למה נשתנה שמם להקרא בכינויים הללו. וכן אם הם מתיחסים כולם לכתר, הרי צריכים להשתוות להכתר. אמנם האמת הוא, שמבחינה אחת הם כולם שוים לכתר, שהם בחינת א"ס, כי זה הכלל, שכל עוד שאור העליון לא נתלבש בכלי, הוא בחינת א"ס, ולכן כל ה"פ א"ק, נחשבים כלפי עולם התיקון שהם אור בלי כלי, כי אין לנו שום תפיסא בכלים דצמצום

א', ולכן נחשב אצלנו אורותיו לבחינת א"ס ב"ה. וכן עתיק וא"א דאצילות, הם שניהם מבחינת הכתר דנקודים, כנ"ל. אמנם מבחינה אחרת הם רחוקים זה מזה, כי הכתר דאו"י הוא ספירה אחת, אבל בא"ק יש בו ה"פ שלמים, שבכל אחד מהם רת"ס, (כנ"ל באות קמ"ב). וכן פרצוף עתיק הוא רק ממחצית הכתר העליון דנקודים, ופרצוף א"א הוא ממחצית הכתר התחתון דנקודים, (כנ"ל באות קכט). ועל דרך זה צריכים להבחין בכל מיני הכינוים של הספירות אותם ב' ההוראות.

פרק קפג

ותדע שההוראה המיוחדת לעצמה שבאלו הכינוים דע"ס בשם כתר ואבי"ע, הוא להורות, שהכונה היא, על בחינת התחלקות הע"ס לכלים דפנים ולכלים דאחורים, שנעשו בסבת הצמצום ב'. כי נתבאר לעיל (באות ס') שאז עלתה מלכות המסיימת למקום בינה דגוף, הנק' ת"ת במקום החזה, וסיימה שם את המדרגה, ונעשה שם סיום חדש, הנק' פרסא שמתחת האצילות (כנ"ל באות ס"ח). והכלים שמחזה ולמטה יצאו לבר מאצילות ונק' בי"ע, שב"ש ת"ת, שמחזה עד הסיום נק' בריאה, ונה"י נק' יצירה, והמלכות נק' עשיה. ע"ש. גם נתבאר שמטעם זה, נחלקה כל מדרגה לכלים דפנים וכלים דאחורים, שמחזה ולמעלה נק' כלים דפנים, ומחזה ולמטה נק' כלים דאחורים.

פרק קפד

ולפיכך, הבחן זה של הפרסא במקום החזה, מחלק המדרגה לד' בחינות מיוחדות הנק' אבי"ע כנ"ל: האצילות עד החזה, והבי"ע מחזה ולמטה. וראשית ההבחן הוא בא"ק עצמו, אלא בו ירדה הפרסא עד הטבור שלו (מטעם הנ"ל באות ס"ח), ונמצא בחי' אצילות שלו, הוא הע"ב ס"ג המסתיימים למעלה מטבורו, ומטבורו ולמטה הוא בי"ע שלו, ששם ב' הפרצופין מ"ה וב"ן שבו, כנ"ל. הרי איך ה"פ א"ק נחלקים על אבי"ע, מכח הסיום דצמצום ב' שנק' פרסא: שהגלגלתא הוא הראש, והע"ב ס"ג עד טבורו הוא אצילות, והמ"ה וב"ן שמטבורו ולמטה הוא בי"ע.

פרק קפה

ועד"ז, נחלקים ה"פ עולם האצילות בפ"ע, לכתר ואבי"ע: כי א"א הוא הראש דכללות אצילות, ואו"א עלאין שהם ע"ב המלבישים מפה ולמטה דא"א עד החזה, הם אצילות, ושם בנקודת החזה, עומדת הפרסא המסיימת בחי' האצילות של עולם האצילות.

וישסו"ת שהם ס"ג, המלבישים מחזה דא"א עד טבורו, הם בריאה דאצילות. והזו"ן, שהם מ"ה וב"ן המלבישים מטבור דא"א עד סיום האצילות, הם יצירה ועשיה דאצילות. הרי שגם עולם האצילות, בכללות ה"פ שבו, מתחלק לראש ואבי"ע כמו ה"פ א"ק, אלא כאן עומדת הפרסא על מקומה, שהוא בחזה דא"א, ששם מקומה האמיתי. (כנ"ל באות קכ"ז).

פרק קפו

אמנם בכללות כל העולמות, נבחנים כל ג' הפרצופין גלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק, לבחינת הראש דכללות, וה"פ עולם האצילות, המלבישים מטבור דא"ק ולמטה עד הפרסא דכללות, שהיא הפרסא שנעשתה בחזה דנקודות דס"ג, (כנ"ל באות ס"ו ע"ש). הנה שם הוא אצילות דכללות, מפרסא ולמטה, עומדים ג' העולמות בי"ע דכללות (כנ"ל באות ס"ז. ובאות ס"ח ואילך ע"ש).

פרק קפז

וממש על דרך הנ"ל. מתחלקת כל מדרגה דפרטי פרטיות שבכל עולם מאבי"ע, לראש ואבי"ע, ואפילו בחינת מלכות דמלכות שבעשיה: כי נבחן בו ראש וגוף, והגוף נחלק, לחזה וטבור וסיום רגלין, והפרסא שמתחת האצילות של אותו המדרגה, עומדת בחזה שלו ומסיימת האצילות. ומחזה עד הטבור, הוא בחינת בריאה של המדרגה, שנקודת הטבור מסיימתה. ומטבור ולמטה עד סיום רגליו הוא בחינת יצירה ועשיה של המדרגה. ומבחינת הספירות, נבחנים החג"ת עד החזה לאצילות. וב"ש תתאין דת"ת, שמחזה עד הטבור לבריאה. ונה"י ליצירה. והמלכות לעשיה.

פרק קפח

ולכן הראש דכל מדרגה מיוחס לבחינת כתר או יחידה או לפרצוף גלגלתא. והאצילות שבו שמפה עד החזה, מיוחס לחכמה או לאור החיה או לפרצוף ע"ב. והבריאה שבו שמחזה עד הטבור, מיוחס לבינה או לאור הנשמה או לפרצוף ס"ג. והיצירה ועשיה שבו שמטבור ולמטה, מיוחס לזו"ן או לאורות דרוח נפש או לפרצוף מ"ה וב"ן. ועי' באילן בציורים מציור ג' ואילך ותראה איך כל פרצוף מתחלק לפי הבחינות הנ"ל.